

ÅRSRAPPORT 2004

FREDRIKSTAD KOMMUNE

INNHold

RÅDMANNENS INNLEDENDE KOMMENTAR	2
ORGANISERING	4
FREDRIKSTAD KOMMUNE - POLITISK ORGANISERING	4
FREDRIKSTAD KOMMUNE - ADMINISTRATIV ORGANISERING.....	5
KOMMUNENS RESSURSBRUK.....	6
ØKONOMISK RESULTAT – ÅRSBERETNING 2004.....	6
UTVALGTE NØKKELTALL PER KOSTRA-FUNKSJONER	20
PERSONALINNSATS.....	21
HELSE-, MILJØ – OG SIKKERHETSARBEID.....	24
LIKESTILLING.....	26
GJENNOMGÅENDE OPPGAVER	27
MILJØ.....	27
INFORMASJON OG BRUKERMEDVIRKNING	29
ADMINISTRASJON	30
SENTRALADMINISTRASJON	31
PLAN OG MILJØ	36
KULTUR	41
TEKNISK DRIFT	44
OMSORG- OG OPPVEKST.....	49
FELLESTJENESTER OG GJENNOMGÅENDE OPPGAVER	50
BARNEHAGEETATEN	53
SKOLEETATEN	57
SOSIAL- OG FAMILIEETATEN	63
OMSORGSETATEN	73
KIRKEN.....	78
FINANSPOSTER	79

VEDLEGG: REVISJONSBERETNINGEN FOR 2004

Standardtegn for tabeller

Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..

RÅDMANNENS INNLEDENDE KOMMENTAR

Rådmannen legger med dette fram regnskapet for 2004 med et underskudd på 63,7 millioner kroner. Det er produsert tjenester for drøye 3,0 milliarder kroner i tillegg til et investeringsvolum på over 0,3 milliarder kroner. Totalt har kommunen 5 612 ansatte som fyller 3 846 årsverk.

2004 er det tredje året på rad som avsluttes med underskudd. Det akkumulerte underskuddet er etter dette på 201,0 millioner kroner og må være dekket inn i løpet av 2008. Kommunens vedtatte handlingsplan for 2005 – 2008 har tatt høyde for inndekking av underskuddet. Inntektssiden er økt ved å utnytte potensialet i eiendomsskatten kombinert med store innstramminger og standardreduksjoner i tjenesteytingen. De økonomiske utfordringene er krevende og stiller krav til gjennomgående felles løsninger. Drifts- og investeringsnivået må tilpasses realistiske inntektsforutsetninger for å unngå nye underskudd.

Svikt i de frie inntektene skatt, rammetilskudd og kompensasjon for betalt merverdiavgift kombinert med merutgifter på de ressurskrevende områdene sosial, barnevern og omsorg er hovedårsakene til årets underskudd.

Innen barnevernstjenesten har antall barn under omsorg vært relativt stabilt, men antall nye meldinger øker. Saksmengden og kompleksiteten i de enkelte sakene er større. Sosialtjenesten kan vise til en nedgang i antall klienter som et resultat av igangsatte tiltak, men netto utbetaling per bruker til økonomisk sosialhjelp og stønadstiden har økt. I omsorgstjenesten er merforbruket i hovedsak knyttet til variabel lønn i forbindelse med sykefravær, ferie samt ekstrabemanning i forhold til spesielt ressurskrevende brukere.

Fredrikstad kommune har gjennom 2004 produsert tjenester innenfor et svært bredt spekter. Av nettorammen som er satt av til tjenesteproduksjon benyttes i underkant av 80,0 prosent til tjenester innen omsorg og oppvekst. Tilsvarende benyttes 78,9 prosent av årsverkene innenfor disse tjenestene. Det resterende fordeles mellom de andre tjenesteområdene.

I hele organisasjonen har det vært stor fokus på kostnadsreduksjoner med innsparingstiltak knyttet til eget nett, personaltiltak (vikartjenesten VIKOM), elektronisk handel og redusert sykefravær. Fokus har også vært rettet mot deltakelse på kurs, konferanser og opplæringsaktiviteter for å redusere disse utgiftene. Virksomhetenes innkjøp av inventar og utstyr over investeringsregnskapet er også redusert fra tidligere år.

Investeringsvolumet er redusert i forhold til tidligere år. Dette skyldes delvis senere oppstart av investeringer. Kommunestyrets opprinnelige budsjett ble klaget inn til fylkesmannen, og det reviderte budsjettet ble ikke godkjent før sent på våren/tidlig sommer. Investeringsbudsjettet ble også redusert gjennom revideringen.

Hovedtyngden av investeringene er gjennomført på tjenesteområdene skole og omsorg i tillegg til de avgiftsbelagte tjenestene vann og avløp. Nødvendige rehabiliteringer og utvidelser av byggene har vært prioritert.

KOSTRA-tallene for 2004 viser de samme hovedtrekkene som tidligere år. Fredrikstad kommune bruker relativt lite penger på de fleste tjenesteområdene med unntak av barnevern og sosial i forhold til sammenliknbare storkommuner. Tallene viser imidlertid en positiv utvikling for sosialtjenestene. De frie inntektene per innbygger er også relativt lave noe som gjenspeiler seg i ressursene som kan prioriteres til tjenesteproduksjonen. Det vil bli utarbeidet en egen rapport med oppsummering av KOSTRA-data i forhold til ASSS-kommunene.

Rådmannen vil derfor fortsatt sette av noe ressurser i arbeidet med å dokumentere skjevheter i premissene for fordeling av de frie inntektene på en mer rettferdig måte. Dette er spesielt viktig siden Kommunal- og regionaldepartementet er i gang med utarbeiding av nye kriterier/fordelingsmekanismer i inntektssystemet.

Samarbeid med sammenliknbare kommuner gjennom ASSS-nettverket (Aggregerte Styringsdata for Sammenliknbare Storkommuner) og effektiviseringsnettverkene i regi av Kommunenes Sentralforbund videreføres for å måle og sammenlikne ressursbruken på de forskjellige tjenesteområdene. Brukerundersøkelser er en del av aktivitetene i dette arbeidet. Fra 2005 blir det også et tettere samarbeid mellom de største bykommunene i Østfold.

Sykefraværet er fremdeles høyt til tross for et sterkt fokus for å redusere dette. Sykefraværet stiger fra 2003 til 2004. Sykefraværet startet meget høyt i 2004 med 12,3 prosent første tertial, men de enkelte seksjoner, etater og virksomheter har jobbet aktivt med å redusere det høye fraværet. Dette arbeidet har kommunen i stor grad lykkes med. Sykefraværet samlet for 2004 endte på 10,3 prosent, som er en økning fra 9,9 prosent i 2003. Arbeidet for økt tilstedeværelse har derfor fortsatt høy prioritet.

Rådmannen viser forøvrig til årsrapporten for oppnådde resultater med hensyn på økonomi og tjenesteproduksjon. Årsrapporten gir et overblikk over hovedelementene, mens detaljene på de enkelte tjenesteområdene framkommer i seksjonenes årsrapporter. Regnskap med noter utdyper de regnskapstekniske føringene. Sosialombudet og brukerombudet har fremmet egne årsrapporter.

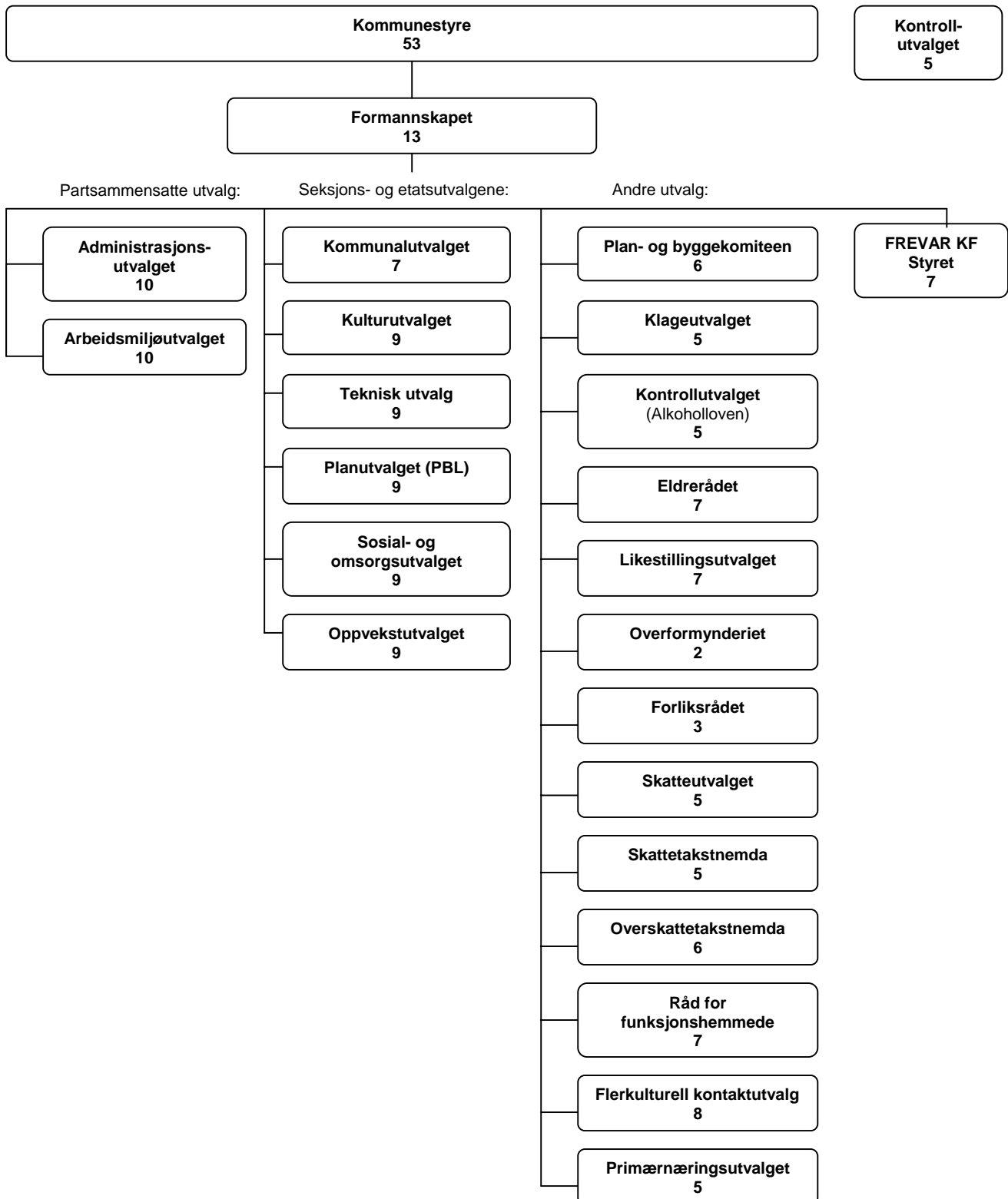
Fredrikstad, 5. april 2005

Kjell Kåresen
Rådmann

ORGANISERING

FREDRIKSTAD KOMMUNE - POLITISK ORGANISERING

Figuren nedenfor viser den politiske organiseringen. Tallene viser antall medlemmer i de ulike utvalgene.

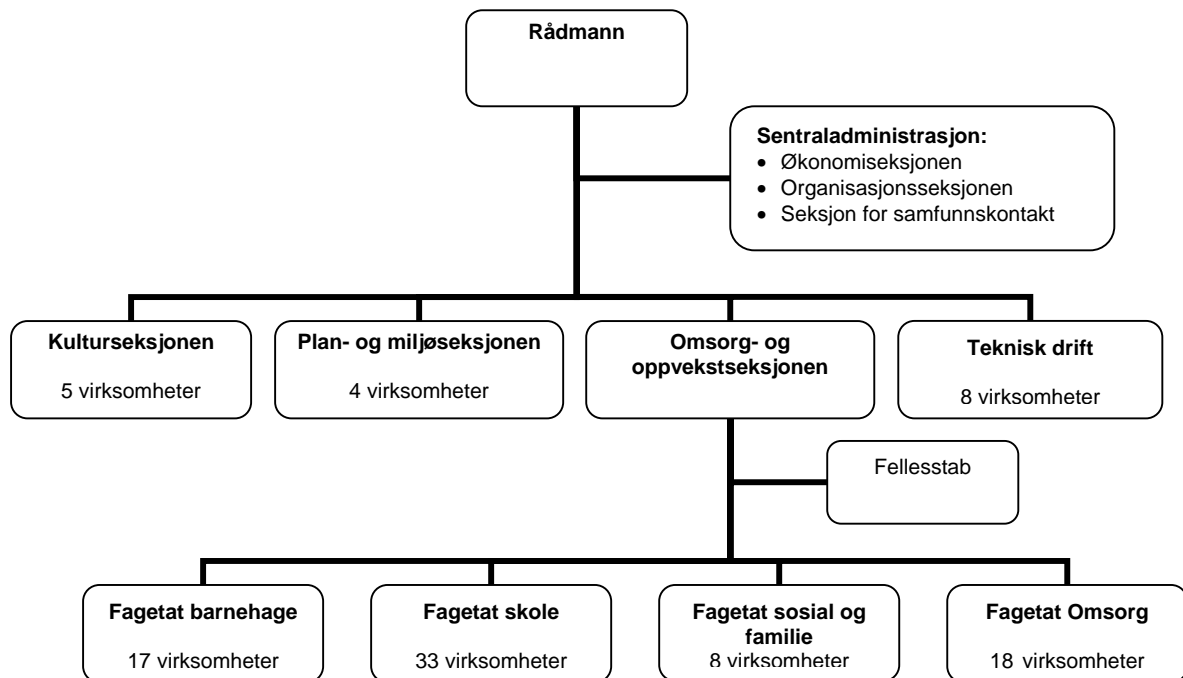

FREDRIKSTAD KOMMUNE - ADMINISTRATIV ORGANISERING

Fredrikstad kommune bestod i 2004 av 7 seksjoner. De fleste seksjonene er igjen inndelt i virksomheter.

Eiendomsavdelingen ved Plan- og miljøseksjonen ble flyttet over til Teknisk drift 1. januar 2004, og ble da en del av virksomheten Bygg og eiendom Teknisk drift.

Torstroll barnehage ligger under Torsnes skole og regnes derfor ikke som en egen virksomhet og er derfor ikke medregnet under fagetat barnehage.

KOMMUNENS RESSURSBRUK

ØKONOMISK RESULTAT – ÅRSBERETNING 2004

Driftsregnskapet er avsluttet med et driftsunderskudd på 77,4 millioner kroner. Følgende regnskapsmessige transaksjoner er gjennomført for å redusere underskuddet:

Tabell 1 Resultat, strykninger og oversikt over akkumulert underskudd (Tall i hele kroner)

Driftsresultatet per 31.12.2004 (underskudd)	77 432 891
<i>Strykninger som er foretatt:</i>	
- Overføring fra driftsregnskap til investering ¹⁾	4 600 000
- Strykning av midler til kjøp av aksjer (overføring fra drift- til invest.regnskap) ²⁾	50 000
- Strykning inndekking av underskudd (finans. m. overskudd fra FREVAR KF 2003) ³⁾	450 910
- Strykning av fond – avsetning til gjennomføring av valg 2005 ⁴⁾	930 000
- Strykning av over-/underskuddsfond for virksomhetene ⁵⁾	7 726 000
Sum regnskapsmessige strykninger	13 756 910
Regnskapsmessig underskudd per 31.12.04 etter strykninger	63 675 981
Følgende oversikt viser akkumulert underskudd:	
Underskudd – regnskap 2002	100 304 842
Underskudd - regnskap 2003	37 040 726
Underskudd - regnskap 2004	63 675 981
Akkumulert underskudd	201 021 549

Når regnskapet og årsrapporten legges fram for kommunestyret, vil Rådmannen anbefale at kommunestyret vedtar følgende inntektsføringer i 2005 for å redusere underskuddet:

- Omdisponering av fond fra gevinst ved salg av aksjer ⁶⁾	1 689 000
- Inntektsføring av resterende fond - Østfold Byoffensiv ⁷⁾	689 816
- Overførbart overskudd fra FREVAR KF ⁸⁾	2 173 961
Sum inntektsføring	4 552 777

Notehenvvisninger

Strykninger

- 1) Kapitaluttak i Fredrikstad Energi AS (FEAS).
Fredrikstad kommune har et investeringsfond etter kapitaluttak i FEAS med saldo på 226,7 millioner kroner. Kommunestyret har vedtatt at renteavkastningen utover prisjustering av fondet skal føres i driften. Fondet prisjusteres for å opprettholde realverdien på kapitalen og gjøres regnskapsteknisk ved en overføring av renteinntekter fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. Overføringen må strykes ved underskudd i kommuneregnskapet. Det var budsjettert med en styrking av fondet på 4,6 millioner kroner. Dette kommenteres nærmere under omtale av balansen.
- 2) Kjøp av aksjer.
Denne posten gjelder kjøp av en aksje i Østfold Innovasjon AS. Kjøpet er finansiert ved overføring fra Næringsavdelingens driftsregnskap til investeringsregnskapet for kjøp av aksje og strykes ved underskudd i kommuneregnskapet.
- 3) Inntektsføring av overskudd fra FREVAR KF fra 2003.
Overskuddet ble inntektsført i kommunens regnskap i 2004 og avsatt til inndekking av akkumulert underskudd. Siden regnskapet går med underskudd, må avsatt inndekking av underskudd for tidligere år strykes. Årets underskudd blir tilsvarende mindre, mens akkumulert underskudd økes.

- 4) Avsetning til disposisjonsfond – gjennomføring av valg 2005.
Det er satt av 930 000 kroner til disposisjonsfond for gjennomføring av valg i 2005.
Denne avsetningen må strykes.
- 5) Over-/underskudd virksomheter.
Dette gjelder oppfølging av kommunens interne økonomireglement i forhold til virksomhetenes inndekking av underskudd og bruk av overskudd. Regnskapsteknisk må tilhørende fondsavsetninger og fondsbruk reverseres ved regnskapsunderskudd. Siden virksomhetenes inndekking av underskudd er 7 726 000 kroner større enn bruk av overskudd reduseres kommunens underskudd tilsvarende for 2004.

Når regnskapet legges fram for kommunestyret, vil rådmannen i tillegg anbefale vedtak på følgende inntektsføringer for å redusere underskuddet:

- 6) Omdisponering av fond vedrørende gevinst ved salg av aksjer.
Fredrikstad Kommune solgte i 2000 en aksjepost på 9 prosent i Fredrikstad Energi AS. I henhold til regelverket ble inntektene i sin helhet ført i investeringsregnskapet, men nye forskrifter fastsetter med tilbakevirkende kraft at noe av slike inntekter skal føres i driftsregnskapet. Dette beløpet er beregnet til 1 689 000 kroner og overføres fra ubundet investeringsfond til disposisjonsfond. Rådmannen vil foreslå at fondet inntektsføres og benyttes til å redusere underskuddet.
- 7) Inntektsføring av fond fra Østfold Byoffensiv.
Østfold Byoffensiv er avsluttet, og det står igjen 689 816 kroner på eget disposisjonsfond. Rådmannen vil foreslå at dette benyttes til inntektsføring for å redusere underskuddet.
- 8) Overskudd 2004 fra FREVAR KF.
FREVAR KF har et disponibelt overskudd fra den forretningsmessige driften på 2 173 961 kroner. I henhold til kommunale regnskapsforskrifter, skal dette overskuddet inntektsføres i kommunens regnskap for å redusere underskuddet.

Inndekking av akkumulert underskudd

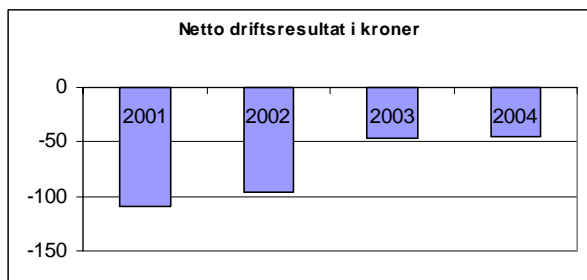
I henhold til forskriftene og handlingsrommet som er innarbeidet i Handlingsplan 2005 – 2008, legges det opp til følgende inndekkingsplan:

Tabell 2 Inndekking av underskudd (Tall i millioner kroner)

	Under- skudd	Handlingsplan 2005 – 2008					
		2003	2004	2005	2006	2007	2008
2002	100,30	0,00	0,00	16,20	84,10	0,00	0,00
2003	37,04		0,00	0,00	0,00	37,04	0,00
2004	63,68			4,55 ¹⁾	0,00	31,16	27,96
Sum	201,02	0,00	0,00	20,75	84,10	68,20	27,96

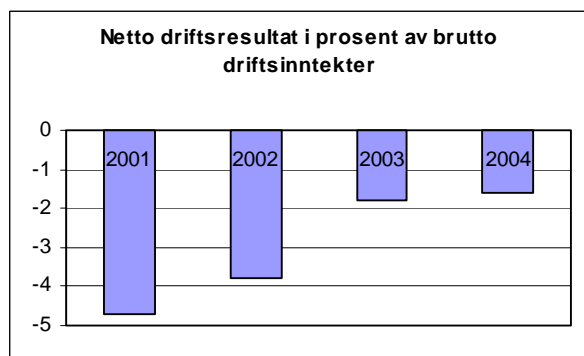
Note: 1) Rådmannens anbefaling til reduksjon av underskudd gjennom behandling av årsregnskapet for 2004.

Økonomiske nøkkeltall

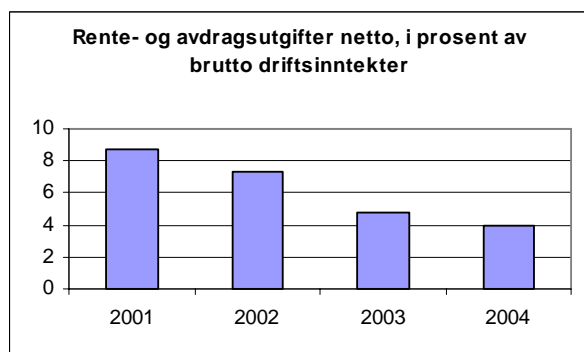
Figur 1: Netto driftsresultat i kroner.

Netto driftsresultat kan benyttes til sparing eller som egenkapital. Figuren viser imidlertid at utgiftene er større enn inntektene. Netto driftsresultat har vært og er fortsatt negativt. Utviklingen er imidlertid marginal positiv.

Figur 2: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter.

En marginal bedring i netto driftsresultat kombinert med økte brutto driftsinntekter gir en liten positiv utvikling i nøkkeltallet.

Figur 3: Netto finansposter i prosent av brutto driftsinntekter. Nøkkeltallet viser hvor stor andel av driftsinntektene som er bundet opp til å betjene lån.

Den gunstige rentesituasjonen har gitt en mindre vekst i netto finansposter enn veksten i brutto driftsinntekter. Nøkkeltallet viser derfor fortsatt en positiv utvikling.

Følgende to tabeller gir en oversikt over prosentvis fordeling mellom utgiftsarter og inntektsarter for 2003 og 2004.

Tabell 3 Fordeling av utgifter i prosent av totale utgifter

	2003	2004
Lønn	62,1	62,4
Ordinære driftsutgifter	13,9	12,2
Overføringer	9,9	12,1
Renter og avdrag	8,5	7,8
Kjøp av tjenester	5,6	5,6

Lønnsandelen har økt i forhold til 2003. Postene ordinære driftsutgifter og overføringer er ikke helt sammenliknbare siden mva-kompensasjonen gir utslag i 2004 tallene. Andelen renter og avdrag er redusert noe som skyldes et lavere gjennomsnittlig rentenivå i 2004.

Tabell 4 Fordeling inntekter i prosent av totale inntekter

	2003	2004
Skatteinntekter	40,3	41,7
Rammetilskudd	20,9	17,7
Salgs- og leieinntekter	18,3	18,1
Refusjoner og overføringer	16,5	18,9
Renter, utbytte og mottatte avdrag	4,1	3,6

Skatteinntektene øker gradvis sin andel av kommunens inntekter. Rammetilskuddet reduseres tilsvarende. Imidlertid så skyldes hovedendringen i rammetilskuddet fradraget på grunn av imidlertid posten refusjoner og overføringer. Et lavere rentenivå ligger bak nedgangen for renteinntektene.

Hovedoversikt driftsregnskap

Tabell 5 Driftsresultat

(Tall i millioner kroner)	Regnskap 2004			Budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgift	Inntekt	Netto	Utgift	Inntekt	Netto	Utgift	Inntekt	Netto
Skatt	0,0	1 120,9	-1 120,9	0,0	1 159,6	-1 159,6	0,0	1 032,2	-1 032,2
Eiendomsskatt	0,0	83,6	-83,6	0,0	83,0	-83,0	0,0	67,4	-67,4
Rammetilskudd	0,0	511,6	-511,6	0,0	519,9	-519,9	0,0	593,0	-593,0
Renter	127,3	84,7	42,6	116,5	38,9	77,6	129,6	74,2	55,4
Utbytte	0,0	16,2	-16,2	0,0	22,5	-22,5	0,0	33,2	-33,2
Avdrag	109,5	0,0	109,5	113,3	0,0	113,3	135,6	27,3	108,3
- Dekket av andre	0,0	68,7	-68,7	0,0	79,1	-79,1	0,0	86,5	-86,5
Til disposisjon drift	236,8	1 885,7	-1 648,9	229,8	1 903,0	-1 673,2	265,1	1 913,8	-1 648,8
Kirken	25,8	4,1	21,8	28,5	4,1	24,4	27,4	3,5	23,9
Næringsmiddeltilsynet	0,0	0,0	0,0	2,5	0,0	2,5	4,2	0,0	4,2
Andre fellesutgifter	22,7	68,8	-46,0	6,6	63,0	-56,4	45,0	55,3	-10,3
Sum fellesutgifter	48,6	72,8	-24,3	37,6	67,1	-29,4	76,6	58,8	17,8
Sentraladministrasjonen	182,1	75,7	106,4	137,1	27,0	110,1	145,9	37,0	108,9
Plan og miljø	55,2	25,1	30,1	51,3	21,1	30,2	49,9	33,7	16,2
Kultur	77,3	40,8	36,5	72,6	36,2	36,4	81,5	46,2	35,3
Teknisk drift	686,0	506,1	179,9	579,4	400,0	179,4	637,1	431,3	205,8
Stab omsorg og oppvekst	33,2	1,7	31,5	34,4	1,6	32,8	35,3	5,1	30,2
Oppvekst	763,6	310,6	453,0	716,2	255,2	461,0	707,3	269,3	438,0
Familie og sosial	510,8	150,5	360,3	437,9	111,6	326,3	483,9	142,5	341,4
Omsorg	682,6	143,4	539,2	628,3	109,3	519,0	652,1	141,7	510,4
Sum seksjoner	2 990,7	1 253,8	1 736,9	2 657,0	962,1	1 694,9	2 792,9	1 106,9	1 686,0
Internt resultat	3 276,1	3 212,4	63,6	2 924,4	2 932,1	-7,7	3 134,6	3 079,5	55,0
Herav interne finanstrans.	106,0	87,4	18,7	108,6	84,5	24,1	145,7	137,2	8,5
Netto driftsresultat			45,0			-31,9			46,5
Anvendt slik:	Avsatt	Brukt	Netto	Avsatt	Brukt	Netto	Avsatt	Brukt	Netto
Overført til investeringer	8,3	0,0	8,3	12,9	0,0	12,9	32,4	0,0	32,4
Disposisjonsfond	0,3	0,3	0,0	0,9	0,0	0,9	0,5	25,9	-25,4
Virksomheters over/underskudd	0,0	0,0	0,0	17,9	10,1	7,8	0,0	0,0	0,0
Bundne driftsfond	28,8	18,4	10,4	15,2	5,4	9,8	19,2	35,7	-16,5
Likviditetsreserve	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat fra tidligere år	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	63,7	-63,7	0,0	0,0	0,0	0,0	37,0	-37,0
Sum interne finanstrans.	37,3	82,3	-45,0	47,4	15,5	31,9	52,1	98,7	-46,5
Note									
Avskrivninger	92,9	92,9	0,0	0,0	0,0	0,0	85,0	85,0	0,0

Kommentarer til hovedavvik

Skatt

Det er budsjettert med en skattevekst fra regnskap 2003 til budsjett 2004 på 12,3 prosent. Den reelle skatteveksten ble på 8,6 prosent. Dette utgjør et negativt avvik i forhold til budsjett på 38,7 millioner kroner.

Skatteinntektene ble budsjettert ut fra en forventning om økte inntekter som følge av den sterke rentenedsettelsen i 2003 med påfølgende restskatter. Dette er basert på regjeringens anslag i statsbudsjettet. Resultatet viser at dette ikke er innfridd verken for Fredrikstad kommune eller på landsbasis. Stortinget har derfor gitt en ekstra bevilgning for å kompensere skattesvikten. Fredrikstad kommune har mottatt i underkant av 27,5 millioner kroner som kompensasjon. Denne inntekten er overført gjennom rammetilskuddet i desember. Netto skattesvikt blir etter dette 11,2 millioner kroner.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet er delt opp i følgende elementer:

Tabell 6 Rammetilskudd

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Utgiftutjevning	418 442 059	415 700 000	2 742 059
Inntektsutjevning	65 717 949	75 000 000	-9 282 051
Skattekompensasjon	27 474 000	0	27 474 000
Mva-kompensasjon	0	29 205 000	-29 205 000
	511 634 008	519 905 000	-8 270 992

Utgifts- og inntektsutjevning inngår i rammetilskuddet. Det positive avviket på utgiftsutjevningen skyldes oppdaterte befolkningstall ved justering på sommeren. Negativt avvik på inntektsutjevningen skyldes en høyere gjennomsnittlig skattevekst per innbygger enn landssnittet i forhold til det som er lagt til grunn i budsjettet. I 2004 lå kommunen på 90,2 prosent av landssnittet, mens i 2003 var tilsvarende tall 88,7 prosent. Dette gir mindre inntektsutjevning.

Skattekompensasjonen er den ekstra bevilgningen som er kommentert i forbindelse med skatteinntektene.

I 1995 ble det innført en ordning med begrenset kompensasjon for merverdiavgift ved kjøp av visse tjenester fra næringsdrivende. Ordningen ble utvidet i 2002 til også å gjelde kjøp av renholdstjenester. I 2004 ble ordningen utvidet til en generell ordning for kommuner, fylkeskommuner og visse private virksomheter som utfører lovpålagte kommunale oppgaver. Målsettingen med innføringen av ordningen er å fjerne den konkurransevridningen som merverdiavgiften har medført mellom kommunal egenproduksjon og kjøp av tjenester fra private. Den gamle ordningen fjernet deler av denne, mens den nye ordningen i hovedsak fjerner hele.

Ordningen er finansiert av kommunene selv ved et engangstrekk i rammetilskuddet. Det har skjedd en omfordeling mellom kommunene gjennom uttrekket som er basert på regnskapet for 2002. Fredrikstad kommune er trukket i underkant av 85,0 millioner kroner i rammetilskuddet for 2004. Dette beløpet utgjør utvidelsen av ordningen til full merverdiavgiftskompensasjon.

I budsjettet for 2004 ble det budsjettert med 85,0 millioner kroner i uttrekk etter utvidet ordning og 13,0 millioner kroner etter gammel ordning. I saldering av budsjettet i mai ble dette beløpet økt med 13,0 millioner kroner slik at det totalt er budsjettert med 111,0 millioner kroner i merverdiavgiftskompensasjon.

Merverdiavgiftskompensasjon ble i sin helhet budsjettert under tjenesten for rammetilskudd. Budsjettposten er gjennom året budsjettjustert (fordelt) på de forskjellige virksomhetene og tjenestene i henhold til regnskapsføringen. Den resterende budsjettposten representerer differansen mellom trekket i rammetilskuddet/budsjetterte refusjoner og mottatt refusjon fra staten.

Fredrikstad kommune har mottatt totalt 85,0 millioner kroner i 2004. Fordelt mellom driftregnskap og investeringsregnskap med henholdsvis 47,8 millioner kroner og 37,2 millioner kroner. I forhold til trekket i rammetilskuddet og kommunestyrets budsjettsaldering, er det et negativt avvik på 26,0 millioner kroner. I tabellen ovenfor vises et avvik på 29,2 millioner kroner. Differansen skyldes regnskapsførte merinntekter i forhold til tidligere nevnte

budsjettendringer på tjenesteområdene med 3,2 millioner kroner slik at netto avviket blir 26,0 millioner kroner.

Dette betyr at Fredrikstad kommune totalt har mottatt merverdiavgiftskompensasjon tilsvarende trekket i rammetilskuddet som finansierer utvidelsen av ordningen, men ikke kompensasjon tilsvarende den gamle ordningen og budsjettsalderingen.

I tillegg er det utbetalt 2,7 millioner kroner mindre i tilskudd til Fredrikstad Kirkelige Fellesråd som følge av at de nå får merverdiavgiftskompensasjon. Reduksjonen framkommer ikke i kommunens regnskap som inntekt av merverdiavgiftskompensasjon, men som reduserte utgifter i forhold til budsjetterte tilskuddsutgifter til kirken. Dette må ses i sammenheng med trekket på 85,0 millioner kroner i kommunens rammetilskudd.

Eiendomsskatt

Eiendomskatten har gitt en merinntekt på 561 699 kroner. Dette skyldes nybygging.

Finansposter

Finanspostene utdypes i eget kapittel som omfatter markedscommentar, resultatvurdering, oversikt over gjelds- og forvaltningsporteføljer og forholdet til kommunens finansreglement.

Nedenfor kommenteres hovedresultatene.

Tabell 7 Resultat finansposter

<i>(Tall i hele kroner)</i>	<i>Regnskap</i>	<i>Budsjett</i>	<i>Avvik</i>
Renter lån - drift	89 148 811	104 968 000	15 819 189
Diverse renter	110 832	0	-110 832
Avdrag lån	109 493 153	113 307 000	3 813 847
Gebyrer + rådgiving	1 162 874	1 000 000	-162 874
Sum utgifter	199 907 728	219 275 000	19 359 330
Renteinntekter (netto)	54 140 770	38 900 000	15 240 770
Utbytte	16 217 504	22 500 000	-6 282 496
Kompensasjonsordninger	17 203 829	25 486 000	-8 282 171
Kalkulatoriske poster	68 715 000	79 110 000	-10 395 000
Sum inntekter	156 277 103	165 996 000	-9 718 897
Sum netto innsparing			9 640 433

Innsparing på renteutgiftene skyldes det lave rentenivået og tilpassing av låneporteføljen for å utnytte dette nivået mest mulig. I denne forbindelsen bør det presiseres at det er tatt høyde for et høyere rentenivå i budsjett 2005 og handlingsplan 2005 – 2008.

Når det gjelder avdrag skyldes innsparingen en viss forskyvning av nye lån i forhold til budsjettet. Kommunens gjeld nedbetales over 30 år med unntak av lån knyttet opp mot VAR-investeringer. Denne delen av porteføljen avdras over 40 år.

Renteutgifter og –inntekter viser store avvik i forhold til hovedoversikten i tabell 5. Dette skyldes at budsjettet er basert på netto tall, mens regnskapet føres brutto. Påløpte renter (kjøpsrenter) ved plasseringer i sertifikater og obligasjoner føres som renteutgifter. Disse får kommunen tilbake ved innløsning av papirene og øker tilsvarende renteinntektene. Det er korrigert for dette i tabell 7 med netto renteinntekter og betalte renter på lån.

Utbytte

Fredrikstad Energi AS utbetalte et utbytte på 20,0 millioner kroner for regnskapsåret 2003. Kommunens eierandel på 51 prosent resulterte i et utbytte på 10,2 millioner kroner. Østfold Energi AS utbetalte et utbytte på 140,0 millioner kroner. Kommunens eierandel på 4,29

prosent ga et utbytte 6,0 millioner kroner. Kommunen har i tillegg noen mindre eierandeler i Hafslund ASA som har gitt et utbytte på drøye 8 000 kroner.

Totalt sett ble utbytteinntekten 6,3 millioner kroner lavere enn budsjettet. Dette skyldes hovedsakelig forventning om et høyere utbytte fra spesielt Fredrikstad Energi AS.

Kompensasjonstilskudd

Kompensasjonstilskuddene fra staten følger Husbankens flytende renter som i snitt gjennom året har vært 2,9 prosent. Budsjettet forutsatte en høyere rentesats og enkelte prosjekter har ikke utløst tilskudd i 2004 som forventet. Disse skyves over til 2005 og gjelder blant annet Kjølberg Øst. I regnskapsoversikten (tabell 5) føres kompensasjonstilskuddene under linjen andre fellesutgifter.

Gjeldsvolumet som omfattes av kompensasjonsordningene, kommenteres i forbindelse med kommunens gjeldsportefølje under balansen.

Kalkulatoriske poster

Avvik på kalkulatoriske poster skyldes etterkalkulasjon av selvkostregnskapet for vann, avløp, renovasjon og feier. Det vises til kommentar i forbindelse med bundne driftsfond under omtale av balansen.

Næringsmiddeltilsynet i Borg IKS (NiB)

Ved etablering av det statlige Mattilsynet ble laboratoriedriften i NiB organisert i aksjeselskapet Østfold Mat- og Miljølaboratorium AS. Kommunen har tidligere år overført et driftstilskudd på cirka 4,2 millioner kroner til NiB. Ved overføring av oppgaver til staten ble kommunen trukket i underkant av 1,7 millioner kroner i rammetilskuddet. De resterende midler på 2,5 millioner kroner ligger fortsatt i budsjettet i 2004, men det har ikke vært behov for å benytte disse.

Andre fellesutgifter

Hovedårsaken til avvik på utgiftssiden er merutgifter til pensjon, gruppelivsforsikring og arbeidsgiveravgift. På inntektssiden skyldes avviket mindre kompensasjonstilskudd enn budsjettet og merinntekter ved inntektsføring av fond fra tidligere mottatte kompensasjonstilskudd i forbindelse med omsorgsboliger. Sistnevnte er kommentert under balansen og bundne fond.

Pensjonsutgifter

Når det gjelder detaljer på dette området, vises det til regnskapets note 2. Fredrikstad kommune har betalt følgende i totale pensjonsutgifter i 2004:

- Kommunal Landspensjonskasse (KLP):	164,8 millioner kroner
- Statens Pensjonskasse (SPK):	39,4 millioner kroner

I forhold til budsjettet, representerer pensjonsutgiftene til KLP inklusiv arbeidsgiveravgift en merkostnad på 26,0 millioner kroner. Tilsvarende avvik for SPK er en innsparing på 0,4 millioner kroner. KLP har overført overskudd fra 2003 til premiefond som er benyttet til delvis betaling av pensjonsutgiftene i 2004. Fredrikstad kommunes andel av overskuddet er på underkant av 6,0 millioner kroner. Det er tatt hensyn til dette i ovennevnte pensjonskostnad.

Når det gjelder KLP, har kommunen et akkumulert premieavvik på 59,5 millioner kroner herav 14,1 millioner kroner fra 2004. I tillegg kommer arbeidsgiveravgift med totalt 8,4 millioner kroner. Det enkelte års negative premieavvik inntektsføres i det enkelte år, og utgiftsføres over 15 år. I 2004 er det utgiftsført 2,7 millioner kroner fra 2002 og 0,7 millioner kroner fra 2003. Arbeidsgiveravgift på 0,5 millioner kroner kommer i tillegg.

Akkumulert premieavvik overfor SPK er 8,6 millioner kroner herav 4,2 millioner kroner for 2004. Arbeidsgiveravgift på 1,2 millioner kroner kommer i tillegg. Akkumulert premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift er 9,9 millioner kroner.

Økonomisk status tjenesteområder

Status over/underskudd – virksomheter

I 2004 har virksomhetene dekket inn 17,9 millioner kroner av tidligere opparbeidede underskudd. Tilsvarende har virksomheter med overskudd brukt 10,1 millioner kroner. Se for øvrig kommentar til strykninger under tabell 1 – resultat og strykninger.

Isolert for regnskapsåret 2004 er det 63 virksomheter som i sum har overskudd på 21,7 millioner kroner, mens det er 41 virksomheter som har pådratt seg underskudd på 42,9 millioner kroner.

Totalt utgjør seksjonenes opparbeidede overskudd 28,9 millioner kroner og underskudd som skal inndeckes 104,1 millioner kroner. Underskuddene skal dekkes inn innenfor de budsjetterte driftsrammene i løpet av en tre års periode og representerer en økonomisk utfordring for de aktuelle virksomhetene. Det er 65 virksomheter i kommunen som har overskudd, mens det tilsvarende er 39 virksomheter som har underskudd.

Avvik i driften

Økonomi, oppnådde resultater og tjenstedata omtales nærmere under de enkelte tjenesteområdene i årsrapporten. I det følgende kommenteres hovedavvikene i driften.

Sentraladministrasjonen har en samlet innsparing på 2,6 millioner kroner.

Av dette er 1,7 millioner kroner knyttet til Politisk ledelse og har ikke direkte med drift av Sentraladministrasjonen å gjøre. Organisasjonseksjonen, Økonomiseksjonen og Seksjon for Samfunnskontakt har innsparing i forhold til budsjett på 0,6 million kroner.

Under sentraladministrasjonen føres i tillegg Tall Ships Race og virkarordningen VIKOM. Tall Ships Race har innsparing på over 1,0 million kroner. Dette skyldes sponsorinntekter på rundt 1,3 millioner kroner for arrangementet som er inntektsført i 2004.

VIKOM har et merforbruk på 84 000 kroner i forhold til budsjett. Virksomheten har fått 1,8 millioner kroner av omstillingsmidlene for 2004. Det er ført lønnsutgifter for overtallige årsverk på prosjekt Ansatt på til sammen 0,8 millioner kroner.

Plan- og miljøseksjonen har en innsparing i driften på 0,2 millioner kroner i forhold til driftsbudsjettet. Kultur har et merforbruk på cirka 0,1 millioner kroner. Dette skyldes hovedsakelig et høyere lønnsoppgjør for kulturskolen (sentralt lønnsoppgjør for musikkskole lærere) enn det var lagt opp til i budsjettet.

Teknisk drift har et merforbruk på i underkant av 0,6 millioner kroner. Det er spesielt overtidsbudsjettet innen branntjenesten og vintervedlikehold av veiene som viser større avvik. Virksomheten Vann og Avløp har en innsparing på til sammen 24,0 millioner kroner som er avsatt til fond. Både Renovasjon og Feier har merutgifter som er belastet fond i henhold til krav om selvkost.

Omsorgs- og oppvekstseksjonen har et totalt merforbruk på 45,1 millioner kroner. Barnehageetaten, skoleetaten og fellestjenester har en samlet innsparing på 9,1 millioner kroner. Sosial- og familieetaten og omsorgsetaten har et merforbruk på 54,2 millioner kroner.

Noe mer detaljert viser regnskapstallene for omsorgs- og oppvekstseksjonen blant annet følgende:

- de fleste barnehager har en innsparing, mens virksomhet Jonas har et merforbruk.

- de fleste skolene har en innsparing, mens noen skoler fortsatt sliter med inndekking av tidligere underskudd.
- sosialtjenesten har et merforbruk på 23,0 millioner kroner hovedsakelig knyttet til økonomisk sosialhjelp.
- barnevernstjenesten har et merforbruk på 11,0 millioner kroner og dag/arbeid/avlastning har et merforbruk på 8,4 millioner kroner.
- omsorgsetaten et merforbruk i 2004 på 20,3 millioner kroner. Det er spesielt sykehjemmene, samt boveiledningstjenesten som har de største underskuddene.

Hovedoversikt investeringer

Tabell 8 Hovedoversikt investeringer

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004	Justert bud.2004	Oppr.bud. 2004	Regnskap 2003
Administrasjon og fellesutgifter	22 798	- 9 389 ¹⁾	14 200	36 638
Oppveksttjenester	64 610	100 381	110 000	105 587
Omsorgstjenester	96 960	3 547	7 710	112 061
Helse- og sosialtjenester	3 709	4 897	4 000	6 540
Næring og sysselsetting	7 780	6 288	5 450	12 719
Plan og miljø	4 528	8 200	8 200	4 371
Kultur	13 408	7 234	8 330	26 474
Kirke	6 950	6 950	6 800	6 650
Vann, avløp og renovasjon	65 999	115 188	114 000	63 772
Samferdsel og andre tekniske tjenester	25 371	44 556	36 250	52 195
Sum investeringsutgifter	312 113	287 852	314 940	427 007
Avdrag på lån til videreutlån	8 885	6 100	6 100	30 351
Utlån, kjøp av aksjer og andeler	60 707	8 259	0	71 572
Dekning av tidligere års merforbruk i investering	14 640	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	0	0	0	0
ubundne investeringsfond	49 267	20 719	20 719	72 020
bundne investeringsfond	28 477	816	800	30 945
Styrking av likviditetsreserven	7 347	0	0	45 244
Sum finansieringsbehov	481 436	323 746	342 559	677 139
Overføring fra årets driftsregnskap	8 270	12 922	5 419	32 367
Tilskudd og refusjoner	13 247	32 670	10 550	74 848
Salg av fast eiendom	40 197	- 1 849	26 000	47 396
Andre inntekter	1 985	2 000	0	11 566
Mottatte avdrag på utlån, salg av aksjer og andeler	31 563	6 100	6 100	27 131
Bruk av tidl. års regnskapsm. mindreforbruk i inv.	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	657	0	0	1 648
ubundne investeringsfond	47 942	61 475	20 310	31 178
bundne investeringsfond	6 225	2 000	0	26 829
Bruk av likviditetsreserven	38 912	0	0	18 140
Bruk av lån	273 516	208 428	274 180	391 397
Sum finansiering	462 514	323 746	342 559	662 500
Regnskapsmessig merforbruk i inv.	18 922	0	0	14 639

Note: 1) Negativt tall skyldes budsjett teknisk justering mellom tjenester som vil bli korrigert i 2005.

Hovedoversikten gir en oversikt over investeringsvolumet på de forskjellige tjenesteområdene. Investeringsprosjekter regnskapsføres fortløpende uavhengig av regnskapsavslutningen. Budsjettet viser vedtatt investeringsvolum fordelt på tjenesteområder med finansiering, mens regnskap viser bokførte utgifter og inntekter/finansiering ved årets slutt. Regnskapene for de enkelte anleggene legges fram enkeltvis eller i oppsamlingssaker for kommunestyret. Investeringsregnskapet skal legges fram med merforbruk eller innsparing som skal disponeres eller finansieres det året regnskapet legges fram. Selv om regnskapet viser merforbruk, bør ikke dette bety at anleggene har overskridelser i forhold til budsjett.

Investeringsregnskapet viser et merforbruk på 18,9 millioner kroner. Av dette er 3,5 millioner kroner finansiert gjennom budsjettet for 2005. Rådmannen foreslår at de resterende 15,4 millioner kroner finansieres over det frie investeringsfondet i påvente av regnskapsmessig

avslutning av anleggene. Fondet styrkes tilsvarende når anleggsregnskapene avsluttes. Hvis det er overskridelser tas det stilling til endelig finansiering på det tidspunktet.

I det følgende kommenteres enkelte hovedtrekk i kommunens investeringsaktivitet det siste året. Som det framgår av den interne hovedoversikten, er investeringsutgiftene redusert med 115,0 millioner kroner i forhold til 2003. Dette skyldes redusert investeringsvolum kombinert med senere oppstart av nye investeringer innarbeidet i 2004 budsjettet. Kommunen er registrert i ROBEK samtidig som kommunestyrets opprinnelige budsjett ble klaget inn til fylkesmannen. Oppstart av investeringer ble derfor utsatt til senere på våren/sommeren.

Årsrapporten til Teknisk Drift gir noen flere opplysninger. Følgende oppstilling gir en oversikt over sentrale anlegg (forbruk begrenset til 2004):

Tabell 9 Større anlegg i 2004

<i>(Tall i millioner kroner)</i>	
Skolelokaler	61,0
Sentralkjøkken	21,0
Rehabilitering Borge sykehjem	12,0
Kjølberg Øst omsorgsboliger	23,0
Prestegårdsjordet omsorgsboliger	18,0
Asfaltering	8,0
Vann	24,0
Avløp	41,0
Rehabilitering svømmehall Gaustad	9,0

Ferdigstilte prosjekter innen Bygg- og eiendom i 2004 framgår av følgende tabell med akkumulert forbruk ved utløpet av året:

Tabell 10 Anlegg til avslutning i 2005

<i>Investeringsprosjekter (Tall i tusen kroner)</i>	<i>Forbruk</i>	<i>Budsjett</i>
<i>Pleie- og omsorg</i>		
Glemmen rehabilitering	36 589	40 400
Adm.bygg Kjølberg Øst	12 140	15 600
Nytt sentralkjøkken	22 193	23 400
Borge sykehjem 4 etg.	13 573	16 700
Kjølberg Øst eldre	70 509	81 300
Kjølberg Øst psykiatri	13 300	13 300
Nabbetorpveien 147	4 088	4 510
<i>Skoler</i>		
Trosvik skole rehab.	32 330	35 500
Gudeberg skole rehab.	31 958	40 000
Hurrød skole rehab.	14 350	15 000
<i>Spesielle bygg</i>		
Gaustadhallen rehab.	10 127	10 250

Anleggene legges fram til avslutning i løpet av første halvår 2005.

I løpet av året er det asfaltert 5,6 kilometer kjøreveier inkludert ny veioppbygging på flere parseller, 1,8 kilometer gang- og sykkelvei, 0,2 kilometer fortau og 0,4 kilometer grusveier.

Til sammen er det skiftet ut 852 armaturer og målet om utskifting av pcb-armaturer i gatelys innen 1. januar 2008 er i rute.

Det er foretatt investeringer innen vann for cirka 24,0 millioner kroner hvorav 11,0 millioner gjelder ny reservevannforsyning. Det er foretatt investeringer innen avløp for cirka 41,0 millioner kroner. Årsaken til at det ikke er benyttet mer av årets bevilgning på 32,0 millioner kroner innen tjenesteområde vann og 70,0 millioner kroner innen tjenesteområde avløp, er at fylkesmannens behandling av årsbudsjettet ikke var klar før sent på våren 2004.

Det er foretatt en separering av overvann og avløp samt fornyelse av vannledningsnett i Tyrihjellveien, Helneveien, Glimmerveien, Apenesfjellet, Fergestedsveien, Gamle Kirkevei og Nyborgveien. I tillegg pågår arbeidet med en ny hovedvannledning for bedre leveringssikkerhet av vann i området Enhus-Rødsbukta.

Finansiering

Hovedsakelig er investeringsregnskapet finansiert med lån på de forskjellige anleggene og utlånsmidlene (Startlån/etableringslån). I forhold til 2003 er lånefinansieringen redusert med drøye 118,0 millioner kroner siden finansieringsbehovet er redusert. Kommunenes lånevolum er nærmere omtalt i forbindelse med balansen og i eget kapittel (finansposter).

Finansieringsoversikten viser at det er overført 8,3 millioner kroner fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. I 2003 var tilsvarende overføring 32,4 millioner kroner. Kommunens virksomheter har overført noe over 2,3 millioner kroner i 2004 til investeringsregnskapet mot tilsvarende 5,1 millioner kroner i 2003. Dette er tilbakeføringer av lån fra investeringsfondet og innkjøp av utstyr, inventar, bil og lignende.

Resterende overføring gjelder renter som overføres fra driftsregnskapet. Dette er en ny regnskapsstandard fra og med 2003 som innebærer at renter i forhold til brukte lån skal inngå i anskaffelseskostnaden på investeringer og aktiveres i balansen (og avskrives). Den store overføringen i 2003 skyldes bruk av opparbeidet avdragsfond i forbindelse med refinansiering av et avdragsfritt obligasjonsfond. Fondet var på 27,0 millioner kroner.

Salgsinntektene kommer hovedsakelig fra salg av bolig- og næringstomter og avsettes til fond. Se for øvrig kommentar under balansen (fond). Det er solgt kommunal eiendom for 4,5 millioner kroner, og det er solgt biler for 0,5 millioner kroner. Rådmannen anbefaler at inntektene fra salg av eiendom overføres det frie investeringsfondet gjennom behandling av årsregnskapet. Inntektene fra salg av biler vurderes i sammenheng med egen sak i forhold til avslutning av anlegg for leasing biler. Rådmannen viser til saksutredning som følger regnskap og årsrapport.

Tabell 11 Solgte eiendommer (Tall i millioner kroner)

Turngata 8	2,1
Paul Holmsensvei 13D+E	1,2
Lislebyveien	0,6
Utsikten borettslag (leilighet)	0,6

Tilskudd og refusjoner viser store avvik i forhold til 2003. Dette skyldes overførte oppstartingsstilskudd (engangsoverføringer) til finansiering av sykehjem og omsorgsboliger i 2003. I 2003 gjaldt dette blant annet sykehjemmene Smedbakken, Glemmen og Solliheimen.

Startlån

I 2004 er det lånt ut 52,6 millioner kroner i Startlån. Den totale låneporteføljen som forvaltes av Lindorff er 192,8 millioner kroner. Avdrag i forbindelse med denne ordningen føres i investeringsregnskapet, mens renter og gebyrer føres i driftsregnskapet.

Kommunens lånekunder har innbetalt totalt 30,6 millioner kroner i avdrag. Av dette er 5,7 millioner kroner ordinære avdrag i henhold til nedbetalingsplaner, mens hele 24,9 millioner kroner er ekstraordinære avdrag som skal gå til nedbetaling av kommunens gjeld. Sistnevnte innbetalinger er foreløpig avsatt på bundet driftsfond. Dette kommenteres nærmere i forbindelse med balansen.

Hovedoversikt balanseregnskapet

Tabell 12 Balanse

Tall i hele kroner	Regnskap 2004	Regnskap 2003
EIENDELER		
Anleggsmidler	5 784 262 679	5 337 557 235
<i>Herav:</i>		
Faste eiendommer og anlegg	3 220 065 902	3 055 200 974
Utstyr, maskiner og transportmidler	147 899 196	148 822 595
Utlån	213 551 163	190 553 627
Aksjer og andeler	140 622 201	129 993 421
Pensjonsmidler	2 062 124 217	1 812 986 618
Omløpsmidler	1 021 529 853	950 873 682
<i>Herav:</i>		
Kortsiktige fordringer	124 170 752	125 902 194
Premieavvik	77 696 307	67 964 323
Aksjer og andeler	139 231 797	62 577 681
Sertifikater	32 765 840	54 903 673
Obligasjoner	415 072 442	418 869 820
Kasse, postgiro, bankinnskudd	232 592 714	220 655 992
SUM EIENDELER	6 805 792 532	6 288 430 917
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	1 277 126 892	1 314 027 068
<i>Herav:</i>		
Disposisjonsfond	5 636 297	4 595 102
Bundne driftsfond	68 764 334	58 373 965
Ubundne investeringsfond	499 640 694	500 005 546
Bundne investeringsfond	117 719 944	95 468 525
Regnskapsmessig mindreforbruk	0	0
Regnskapsmessig merforbruk	- 201 021 548	-137 345 568
Udisponert i inv.regnskap	0	0
Udekket i inv.regnskap	-18 921 113	-14 639 507
Likviditetsreserve	-90 924 145	-59 360 220
Kapitalkonto	896 232 430	866 929 226
Langsiktig gjeld	5 110 335 680	4 604 149 577
<i>Herav:</i>		
Pensjonsforpliktelser	2 396 991 452	2 134 727 173
Ihendehaverobligasjonslån	302 000 000	375 100 000
Sertifikatlån	0	0
Andre lån	2 411 344 228	2 094 322 404
Kortsiktig gjeld	418 329 960	370 254 271
<i>Herav:</i>		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	418 329 960	370 254 271
Premieavvik	0	0
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	6 805 792 532	6 288 430 917

Restanser

Den totale restanseprosenten har gått ned fra 4,0 prosent i 2001 till 2,5 prosent i 2004. Dette er en positiv utvikling.

Utlån

Fredrikstad kommune har totalt sett lånt ut 192,8 millioner kroner i form av etableringslån/Startlån. Siden kommunene tok over hele ansvaret i forhold til utlånsordningen fra 2003 (Startlån), har utlånsvolumet vokst betydelig:

2001	29 420 634 kroner
2002	32 837 356 kroner
2003	71 490 215 kroner
2004	52 581 790 kroner

Reduksjonen i utlånsvolumet fra 2003 skyldes hovedsakelig et tilfredsstillende samarbeid med kommunens private banker som tar en del av lånekundene. Topplåning/mer risikoutsatt lånemasse må kommunen ta ansvaret for, men det legges til grunn normal kredittvurdering av lånesøkerne med vekt på betalingsevne og sikkerhet. Siden lånevolumet øker samtidig som dagens rentenivå er lavt, ligger det en større risiko i forhold til mulige framtidige tap. Følgende oversikt viser lån som er avskrevet i siste fire års periode:

2001	1 827 849 kroner
2002	510 474 kroner
2003	373 919 kroner
2004	60 148 kroner

Ved utløpet av 2004 er det 4,2 millioner kroner på fond for å møte eventuelle tap.

Øvrige utlån er hovedsakelig lån som ytes gjennom sosialtjenesten.

Utvikling i fond

Tabell 13 Oversikt over fond

	31.12.2004	31.12.2003	Netto endring
Bundne driftsfond	68 764 334	58 373 965	10 390 369
Disposisjonsfond	5 636 296	4 595 101	1 041 195
Ubundne investeringsfond	499 640 694	500 005 546	-364 852
Bundne investeringsfond	117 719 944	95 468 525	22 251 419
	691 761 268	658 443 137	33 318 131

Bundne driftsfond

Dette er avsetninger fra driftsregnskapet som er øremerket konkrete driftsformål. De største bundne driftsfondene er avsetninger i forhold til vann-, avløp-, renovasjon – og feierregnskapet. Fondene for vann og avløp er netto styrket med 24,3 millioner kroner. Fondene for renovasjon og feier er redusert med 1,2 millioner kroner. Det var budsjettert med avsetning på 14,0 millioner kroner på avløpsområdet for å bygge opp reserver i forhold til rettssaker mot kommunen på grunn av kjelleroversvømmelser.

Nytt av året er etterkalkulasjon av VARF-regnskapet. Kalkulasjonsrenten i henhold til selvkostreglene har vært på 3,95 prosent, mens budsjettet forutsatte 5,0 prosent. Dette har medført en merinntekt i selvkostregnskapet på 10,4 millioner kroner som er avsatt til fond. Alle VARF-fond renteberegnes slik at avkastningen kommer husholdningene til gode gjennom styrking av fondene.

Rådmannen vil legge fram en sak til kommunestyret med forslag om raskere bruk av de opparbeidede fondene innen vann og avløp. Dette vil dempe de samlede avgiftsøkninger i 2005.

Kompensasjonstilskuddet som utbetales fra Husbanken for å dekke renter og avdrag på omsorgsboliger samt driftstilskudd, har vært satt av til bundne driftsfond i påvente av

disponering. Disse kunne/burde vært inntektsført i driftsregnskapet og bedret resultatet for tidligere år. Saldo på fondet ved utgangen av 2003 var 12,9 millioner kroner. Fondet er inntektsført i 2004. Mottatte tilskudd for 2004 som ikke er benyttet til å subsidiere husleier, er i sin helhet inntektsført i driften.

Disposisjonsfond

På grunn av underskuddssituasjonen, er det igjen marginale disposisjonsfond. Det som står igjen er bundet opp til finansiering av igangsatte tiltak.

Ubundne investeringsfond

Ubundne investeringsfond kan disponeres av kommunestyret til finansiering av investeringer. Kommunens største fond er avsetningen etter kapitaluttak i Fredrikstad Energi AS i 1999/2000. Kommunestyret har forutsatt at realverdien av fondet skal opprettholdes, men kommunens underskudd har ikke gitt rom for dette. Fondet er i tillegg redusert med 1,7 millioner kroner ved overføring til disposisjonsfond. Dette er i henhold til en forskriftsendring fra 2004 og er omtalt tidligere.

Det frie disponible investeringsfondet har ved utløpet av året en saldo på 36,9 millioner kroner. I budsjettet for 2005 er det vedtatt å styrke fondet med 30,0 millioner kroner fra investeringsfond som er opparbeidet etter salg av bolig- og næringstomter. Samtidig er det i 2005 budsjettet bevilget 18,0 millioner kroner av fondet til finansiering av nye investeringer i 2005. Det frie disponible investeringsfondet er blant annet belastet med forskutterte spillemidler for Gaustadhallen med 3,3 millioner kroner og ny Hurrødhall med 7,3 millioner kroner. Dette skal tilbakeføres fondet når tippemidlene blir utbetalt.

Saldo på fond fra salg av bolig- og næringstomter er før ovennevnte disposisjon på 96,5 millioner kroner. Rådmannen vil i løpet av 2005 vurdere ytterligere omdisponering av disse fondene til styrking av det frie investeringsfondet.

Av andre større investeringsfond kan nevnes fond til kulturformål med 51,7 millioner kroner som er bundet opp i forhold til "Kulturhus 1B" og "Kulturbyen", og næringsfond på 10,1 millioner kroner.

Bundne investeringsfond

Ekstraordinære innbetalinger fra formidlingslån, har gjennom de siste tre årene blitt avsatt til fond som beløper seg til 56,7 millioner kroner etter nedbetaling med 4,4 millioner kroner i 2004. Disse har gitt renteinntekter, men skal i henhold til regelverket gå til nedbetaling av gjeld. Dette vil gjøres planmessig gjennom 2005.

Langsiktig gjeld

Kommunens låneportefølje har netto økt med 243,9 millioner kroner. Av dette er 100,0 millioner kroner Startlån som er tatt opp i Husbanken for videreutlån til kommunens innbyggere. Låneporteføljen blir nærmere omtalt i kapittel finansposter.

Likviditet

Når det tas hensyn til ubrukte lånemidler, godkjente lån som foreløpig ikke er tatt opp og nye lånerammer i budsjett 2005, er likviditeten tilfredsstillende når regnskapet legges fram.

Garantiforpliktelser

De totale garantiforpliktelsene summeres til 129,0 millioner kroner. Det vises til regnskapets note 3 for en detaljert oversikt.

Fredrikstad kommune (FK), Østfold fylkeskommune (ØFK) og Hvaler kommune (HK) har vedtatt å stille garanti for bompengeprojektet Rv 108 Ny Kråkerøy forbindelse inkludert sideveger. Maksimal garanti er på 726,0 millioner kroner og fordeles mellom partene med

559,0 millioner kroner på FK, 145,0 millioner kroner på ØFK og 22,0 millioner kroner på HK. Garantivedtakene er i 2005 godkjent av henholdsvis fylkesmannen for kommunene og Kommunal- og regionaldepartementet for fylkeskommunen.

UTVALGTE NØKKELTALL PER KOSTRA-FUNKSJONER

Tabell 14

	Fredrikstad			ASSS ²⁾
	2002	2003	2004 ¹⁾	2004
<i>Prioritering</i>				
Administrasjon, styring og fellesutg.: Netto driftsutgifter per innb.	2 531	1 865	2 144	2 029
Barnehage: Netto driftsutgifter per innb. 1-5 år	10 112	9 711	8 498	10 066
Grunnskole: Netto driftsutgifter per innb. 6-15 år	51 244	54 526	54 904	56 965
Pleie- og omsorg: Netto driftsutgifter per innb. 80 år og over	174 547	184 276	185 639	201 517
Sosialtjenesten: Netto driftsutgifter per innb. 20-66 år	..	4 325	4 156	2 860
Barnevernstjenesten: Netto driftsutgifter per innb. 0-17 år	4 686	5 160	5 679	4 505
Kultursektoren: Netto driftsutgifter per innb.	919	989	933	1 251
Samferdsel: Netto driftsutgifter per innb.	374	448	317	296
Fysisk tilrettelegging/miljø/natur: Netto driftsutgifter per innb.	361	397	397	389

Note: 1) Tall for 2004 kan ikke sammenlignes direkte med foregående år på grunn av mva-kompensasjonen.

2) ASSS = gjennomsnittet av kommunene Fredrikstad, Drammen, Bærum, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø.

Statistisk Sentralbyrå (SSB) utgir en rekke nøkkeltall basert på KOSTRA-rapporteringen. Tallene ovenfor er fra 2002, 2003 og 2004. Det bemerkes at 2004 ikke er endelig tall. Reviderte tall kommer i juni. KOSTRA-tallene vil følges opp bredere og mer detaljert i en rapport fra ASSS-samarbeidet førstkomende høst.

Rådmannen har valgt å presentere et lite utvalg av indikatorer som viser kommunens egeninnsats, det vil si netto driftsutgifter per antall innbygger i aktuell aldersgruppe. Dette gir et bilde av hvordan kommunen prioriterer eller bruker ressurser til ulike tjenesteområder/ aldersgrupper.

De utvalgte nøkkeltallene viser at Fredrikstad har lavere utgifter per innbygger til barnehage, grunnskole og pleie- og omsorgstjenester enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene. Disse områdene utgjør 67 prosent av tjenesteproduksjon i Fredrikstad kommune. Innenfor sosialtjenesten og barnevernstjenesten er utgiftsnivået i Fredrikstad høyere enn gjennomsnittet. Allikevel ser Rådmannen at utgiftsnivået innenfor sosialtjenesten er redusert fra 2003 til 2004.

Mer utdypende nøkkeltall og indikatorer kommenteres under tjenesteområdene.

PERSONALINNSATS

Årsverk

Tabell 15 Budsjetterte årsverk, brukte årsverk, avvik, antall ansatte

Seksjoner/etater	2004			
	Budsjett	Brukt ¹⁾	Avvik ²⁾	Ansatte ³⁾
Sentraladministrasjonen	168,10	169,50	1,40	175
Plan og miljø	75,70	75,10	-0,60	79
Kultur	74,96	75,90	0,94	105
Teknisk drift	490,43	491,07	0,64	584
Omsorg og oppvekst	3 064,39	3 034,09	-30,30	4 669
Herav:				
Barnehageetaten	276,13	269,49	-6,64	322
Skoleetaten	1 105,10	1 093,91	-11,19	1 312
Sosial og familieetaten	397,54	412,70	15,16	633
Omsorgsetaten	1 230,41	1 207,85	-22,56	2 346
Fellestjenester	55,21	50,14	-5,07	56
I alt	3 873,58	3 845,66	-27,92	5 612

Note: 1) og 3) Ansatte i permisjon med lønn og uten lønn er ikke med i tallmaterialet.

2) Avvik mellom budsjetterte og brukte årsverk.

I Sentraladministrasjonen er noen stillinger er holdt vakante i deler eller hele året. I tillegg er det brukt engasjementer i forbindelse med ulike prosjekter. 4 engasjementer er finansiert eksternt av Fredrikstad Utvikling og Fredskorpset.

Kulturekseksjonen har brukte årsverk ut over budsjett som er finansiert av Østfold fylkeskommune.

Nytaksering av eiendommer i forbindelse med økt eiendomsskatt har medført behov for ekstra ressurser i Plan og miljøseksjonen. Samtidig har flere stillinger stått vakante deler av året og medfører en reell innsparing i forhold til budsjetterte årsverk.

I Teknisk drift har flere virksomheter redusert årsverk ved å holde stillinger vakante gjennom året. Likevel bruker seksjonen noe mer årsverk enn budsjettert, noe som relateres til renholdsavdelingen som i 2004 skulle reduseres med ytterligere 5 årsverk (16 årsverk ble redusert i 2003). Reduksjonen ble ikke gjennomført grunnet høyt sykefravær.

Omsorg og oppvekstseksjonen bruker totalt sett 30,3 årsverk mindre enn budsjettert. Samtlige etater bruker mindre enn budsjett med unntak av Sosial og familieetaten som har et merforbruk på 15 årsverk. Fellestjenester bruker mindre personalressurser (5 årsverk) som relateres til at ledige stillinger er holdt vakante og at det ikke er leid inn vikar ved fravær. Barnehageetaten er tilknyttet VIKOM og kostnader til vikarer er belastet over driftsutgiftene i stedet for på lønnsutgiftene. Skoleetaten har en innsparing på 11,19 årsverk. Dette skyldes i hovedsak innsparinger for inndekning av underskudd og forberedelse til reduksjon per 1. januar 2005. Omsorgsetaten viser en innsparing på 22,56 årsverk. Dette skyldes i hovedsak bruk av timepersonell i påvente av tilsetting. Sosial- og familieetaten har et merforbruk på 15,16 årsverk. Merforbruk på årsverk skyldes i hovedsak at tallene inneholder engasjementstillinger samt at enkelte virksomheter har et reelt overforbruk i forbindelse med ressurskrevende brukere.

Overtid

Tabell 16 Overtid

Seksjoner/etater	Beløp i kroner ¹⁾		Antall timer		Endring i antall timer i %
	2003	2004	2003	2004	
Sentraladministrasjonen	1 297 730	1 485 875	4 704	5 161	9,7
Plan og miljø	534 394	608 071	2 135	2 211	3,6
Kultur	247 000	284 000	1 155	1 261	9,2
Teknisk drift	4 157 432	4 283 730	17 567	15 745	-10,4
Omsorg og oppvekst	8 917 929	8 044 818	43 951	40 010	-9,0
Herav:					
Barnehageetaten	639 578	656 991	5 679	5 567	-2,0
Skoleetaten	1 218 890	1 165 193	4 028	3 653	-9,3
Sosial og familieetaten	1 259 987	1 460 671	4 976	5 450	9,5
Omsorgsetaten	5 598 220	4 599 198	28 579	24 720	-13,5
Fellestjenester	201 254	123 242	689	446	-35,3
I alt	15 154 485	14 706 494	69 512	64 388	-7,4

Note: 1) Kronebeløpet er eksklusiv feriepenger.

2) Teknisk drift, kronebeløp er eksklusiv overtid ved brannutrykning (kr 3 545 781), men inklusiv overtid i forbindelse med vedlikehold (kr 812 532).

Fredrikstad kommune har samlet sett redusert bruk av overtid i forhold til 2003.

I Omsorg og oppvekstseksjonen er det nedlagt et betydelig arbeid for å få ned overtidsbruken. Arbeidet med turnusplanlegging, omorganisering og bedre tilrettelegging har gitt positive resultater. Ved sykehjemmene er det blant annet etablert vaktsykepleiere på kveld og dette har ført til lavere forbruk av overtid.

Økningen i Sentraladministrasjonen relateres i hovedsak til to forhold; overtagelse av lønns- og økonomioppgaver samt IT-plattform for Hvaler kommune og innføringen av sak/arkivsystemet ePhorte. Overtiden knyttet til Hvaler kommune finansieres av Hvaler kommune.

I Plan og miljøseksjonen er overtiden i hovedsak knyttet til prosjektet nytaksering eiendomsskatt, samt møteaktivitet på kveldstid (spesielt faggruppene lokalsamfunn og landbruk).

Økningen i bruk av overtid i Kulturseksjonen skyldes merarbeid i forbindelse med bruk av utekinoanlegget under "Føling i Fjæra", Gamlebyen, Animasjonsfestivalen og den Store kinodagen. I tillegg har St. Croix hatt flere helge- og kveldsarrangementer i 2004 enn tidligere. Dette genererer mer bruk av overtid.

For Sosial og familieetaten er bruk av overtid i hovedsak relatert til lovpålagte tidsfrister samt krisehåndtering og akuttarbeid.

Sykefravær

Tabell 17 Sykefravær

Seksjoner/ etater	Prosent	
	2003	2004
Sentraladministrasjonen	6,7	5,0
Plan og miljø	5,1	8,0
Kultur	5,7	6,0
Teknisk drift	11,5	11,1
Omsorg og oppvekst	9,9	10,6
Herav:		
Barnehageetaten	10,9	11,3
Skoleetaten	7,4	8,4
Sosial og familieetaten	8,9	10,1
Omsorg	12,3	12,7
Fellestjenester	5,2	3,9
Gjennomsnittlig sykefravær	9,9	10,3

Sykefraværet i Fredrikstad kommune er fremdeles høyt til tross for at det har et sterkt fokus og at det jobbes mye med å redusere dette. Sykefraværet stiger fra 2003 til 2004 til 10,3 prosent. Sykefraværet startet meget høyt i 2004 med 12,3 prosent første tertial der årsakene var av ulik karakter. Senere på våren og høsten har de enkelte seksjoner, etater og virksomheter jobbet aktivt med å redusere det høye fraværet. Dette arbeidet har man i stor grad lykkes med. Sykefraværet samlet for 3. tertial var 9,3 prosent.

I Plan og miljøseksjonen øker sykefraværet med nesten 3,0 prosentpoeng. Sykefraværet skyldes hovedsakelig forhold som ikke kan relateres til arbeidsmiljøet, som slitasjeskader på grunn av alder og andre utenforliggende årsaker.

Teknisk drift har en svak nedgang i sykefraværet som er høyest i de virksomheter som har mye uteaktiviteter og er utsatt for slitasje og kulde. Fraværet er også høyt i renholdsavdelingen.

I Omsorg- og oppvekstseksjonen øker sykefraværet med 0,7 prosentpoeng. Seksjonen hadde i likhet med andre seksjoner høyest fravær første tertial, men har redusert dette betraktelig senere i året.

I Barnehageetaten er korttidsfraværet er fortsatt lavt. Langtidssykefraværet skyldes i hovedsak svangerskapsrelaterte plager, kroniske lidelser, sykehusopphold og muskel-/skjelettlidelser.

Skoleetaten har en økning i sykefraværet på 1,0 prosentpoeng, men ligger under Bedriftsintern attføring (BIA)-målsettingen om et fravær på 8,5 prosent. Etaten rapporterer at høy gjennomsnittsalder og høyt arbeidspress kan være årsaker til at sykefraværet øker.

Innen Sosial og familieetaten har de fleste virksomhetene en økning i sykefraværet samlet for 2004. Men fraværet har gått betraktelig ned det siste tertialet, og har hatt en positiv utvikling siste halvår.

Sykefraværet i omsorgsetaten har økt med 0,3 prosentpoeng. Også her viser tallene et høyt sykefravær første halvår med en nedgang i slutten av året. 9 av virksomhetene har et økt sykefravær, men 6 av disse har en positiv utvikling mot slutten av året. 11 av virksomhetene har redusert sykefraværet i forhold til 2003 og 7 av disse har en svært positiv utvikling i 2004. Sett i forhold til 2002 har sykefraværet gått ned med 0,4 prosentpoeng.

HELSE-, MILJØ – OG SIKKERHETSARBEID

Systematisk HMS

Fredrikstad kommune satser på utvikling av arbeidsmiljøet i hele organisasjonen.

HMS-arbeidet i seksjoner og virksomheter har hatt sterkt fokus og høyere kvalitet i 2004. Tydeliggjøring av lederrollen, avklaring av samarbeidsformer og utvikling av det psykososiale arbeidsmiljøet har hatt stor oppmerksomhet i mange virksomheter. Det er gjennomført kartlegging av arbeidsmiljøet i form av HMS-runder, idemyldring og yrkeshygieniske målinger. Mange virksomheter har iverksatt arbeidsmiljøprosesser for å sikre et godt arbeidsmiljø.

Nytt elektronisk avvik- og skademeldesystem er utviklet i 2004 og klart for bruk.

Skader- uønskede hendelser

Det ble i 2004 registrert 126 alvorlig uønskede hendelser med personskader mot tilsvarende 131 i 2003. I tillegg kommer et betydelig antall registrerte uønskede hendelser uten alvorlig personskade. Alle uønskede hendelser følges opp med melding til virksomhetens egen HMS-gruppe slik at gjennomføring av forebyggende tiltak kan vurderes.

HMS-prisen 2004

Åpen omsorg Onsøy fikk kommunens interne HMS-pris for godt og effektivt HMS-arbeid i 2004. Åpen Omsorg Onsøy har satset stort på et godt arbeidsmiljø, praktiserer forflytningsteknikk som arbeidsmåte og Løsningsfokusert Tilnærming som middel til god dialog og godt samarbeid.

Satsing på AKAN- arbeid

I samarbeid med Arbeidslivets Komite for Alkohol og Narkotika (AKAN) er det gjennomført en større satsing for å forebygge rusmisbruk og følge opp medarbeidere som sliter med rusproblemer. Bedre kunnskap for alle parter i forebyggende rusarbeid på arbeidsplassen har vært sentral målsetning i 2004. Antall enkeltsaker har vist en svakt økende tendens i 2004.

Forflytningsteknikk i Omsorgsetaten

Med forflytningsteknikk kan bevegelseshemmede flyttes for eksempel fra seng til rullestol uten at pleiepersonell utsettes for uheldige belastninger. Omsorgsektoren har gjennomført en betydelig satsing for å gi sine medarbeidere tilstrekkelig innsikt i arbeidsmåten.

Satsing i Barnehageetaten

Helse-Ergonomi-Ressurs-Aktivt arbeidsliv (HERA) er en kompetansegivende satsing for alt barnehagepersonell. Personalet tilføres kompetanse og forståelse for riktig kroppsbruk og tilrettelegging i arbeidssituasjonen. Fokus i 2004 har vært på virksomhetslederne som også har gjennomført et tilrettelagt treningsprogram.

Ditt hjem – vår arbeidsplass

Arbeidstilsynet satte i 2002 fokus på hjemmetjenestene i sin "Rett hjem"-kampanje. Omsorgsetaten har fulgt dette opp også i 2004, og for mange har dette ført til en bedre hverdag på jobben. Brukerens hjem representerer tjenesteyters arbeidsplass, og ved hjelp av et tilpasset kartleggingsverktøy og god informasjon, er det funnet fram til løsninger på viktige arbeidsmiljøspørsmål.

Bedriftshelsetjeneste

HMS-avdelingen har gjennomført lovpålagte helseundersøkelser, fysiske tester, og sertifisering av personell hos ansatte i Teknisk Drift, FREVAR og Omsorg- og oppvekstseksjonen. Det er gjennomført kartlegging av arbeidsmiljø, arbeidsplassveiledning

og interne revisjoner av virksomhetenes HMS-arbeid. Det har vært en betydelig økning av ledere og ansatte som ønsker veiledning i løsningsfremmende kommunikasjon og samhandling på arbeidsplassen.

Helsefremmende Arbeidsplasser (HEFA) er en satsing som er startet i 2004 med midler fra Fylkesmannen i Østfold. Formålet har vært å undersøke hvilke faktorer i arbeidsmiljøet som oppleves som helsefremmende og hvordan disse kan stimuleres.

Informasjonssikkerhet

I 2004 har Fredrikstad kommune satset på informasjonssikkerhet. Det er videre gjennomført personvernprosjekt og det blir undervist i retningslinjer for personvern og IT-sikkerhet. Det er også utarbeidet sikkerhetsfolder, " Personvern og informasjonssikkerhet i Fredrikstad kommune." Det er opprettet et sikkerhetsutvalg.

LIKESTILLING

Tabell 18 Stillingsstørrelse fordelt på kjønn. Faste stillinger

Stillingsstørrelse i prosent	Inntill 37,4	37,5 - 49	50 - 89	90 - 100
Kvinner i prosent av antall ansatte	14,5	4,7	33,7	26,2
Menn i prosent av alle ansatte	2,5	0,7	2,7	15,0
Sum	17,0	5,4	36,4	41,2

52,9 prosent av alle kvinnelige ansatte i Fredrikstad kommune har deltidsstillinger. Det er også størst andel kvinner som har stilling tilsvarende 37,4 prosent eller mindre. Dette er stillinger som ikke gir rett til pensjon fra offentlig pensjonsordning.

Tabell 19 Høytlønte i Fredrikstad kommune fordelt på kjønn

Årslønn i kroner	Antall kvinner	Antall menn
350 000 – 399 000	319	161
400 000 – 449 000	51	70
450 000 – 499 000	7	12
500 000 – 549 000	3	5
550 000 – 599 000	1	4

Kvinneandelen i mellomleder – og konsulentsjiktet (350 000 – 399 000 kroner) er markant, mens andelen menn øker proporsjonalt med lønnsnivået høyere opp i dette lønnsjiktet. På laveste nivå i disse lønnsgruppene er det tilnærmet dobbelt så mange kvinner. På de øvrige nivåer er menn dominerende.

Tabell 20 Lønnsforskjeller mellom kjønn i noen utvalgte kjønnsdominerte stillingstyper.

	Antall		Årsverk		Gjennomsnittlig årslønn	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Lærer, Adjunkt	435	163	369,0	141,0	331 000	332 000
Avdelingsingeniører	12	25	10,8	24,3	304 000	304 000
Vernepleier	128	31	83,9	17,2	279 000	282 000
Førskolelærer	55	1	22,7	1,0	280 000	293 000
Sosial konsulenter	101	20	90,2	19,0	279 000	285 000
Avdelingssykepleier	41	9	38,9	9,0	328 000	328 000

Stillinger som avdelingsingeniør finner vi ved Teknisk drift og Plan og miljøseksjonen og er tradisjonelt mannsdominert, mens de øvrige stillingstypene er kvinnedominert. Avvikene i lønn mellom kjønnene er ubetydelige, og kan muligens forklares med ansiennitet og utdanningsnivå. Stillingene for vernepleiere, førskolelærer og sosialkonsulenter er gjennomgående grunnstillinger.

Det er ikke betydelige forskjeller med henhold til fordeling mellom kjønnene, men tabellen som angår lederlønningene viser en dominans av mannlige ledere i toppsjiktet.

Ansettelse og forfremmelser er basert på alminnelige konkurransekriterier og har ingen sammenheng med kjønn.

Fredrikstad kommune har som uttalt målsetting å legge til rette for flere kvinner som arbeider i deltidsstilling skal få høyere stillingsprosent dersom de ønsker det.

GJENNOMGÅENDE OPPGAVER

MILJØ

Rapportering på måloppnåelse

Mål/tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<p><i>LA 21-prosessen videreføres gjennom et samarbeid mellom kommunen, befolkningen og næringslivet.</i></p> <p>Det vil være av stor betydning å tilrettelegge for kommunens rolle som samfunnsutvikler og videreutvikle kommuneplanens grep knyttet til parts-samarbeid som arbeidsform mellom samfunnsaktørene.</p>	<p>Kommunens rolle som en aktiv part i samfunnsutviklingsaktivitetene skjer i ulike prosjekter og planprosesser. Erfaringer fra disse samt generell tilgjengelig kunnskap gir grunnlag for å videreutvikle dette grepet i tråd med kommuneplanens intensjoner.</p>
<p><i>Større miljøbevissthet også i små og mellomstore bedrifter gjennom miljøfyrtårnskonseptet.</i></p> <p>Miljøfyrtårnsertifisering vil være et sentralt element som det satses på i denne sammenheng.</p>	<p>Det er sertifisert 11 nye bedrifter og det er utført revisjon av tidligere sertifiserte.</p>
<p><i>Redusert utslipp av klimagasser.</i></p> <p>Øke informasjon og lage tiltakspakke om energireduserende tiltak for de som skal bygge nye hus i Fredrikstad kommune i tråd med klima- og energiplanen.</p>	<p>Det foreligger gode hefter om slike tiltak. Disse er plassert i Servicetorget i miljøhyllen. Arbeidet med å lage et hefte som sammenfatter de viktigste områdene knyttet til energi i hus er i gang.</p>
<p><i>Oppnå en mer effektiv bruk av energi og overgang til mer bruk av fornybar energi i samsvar med vedtatt klima- og energiplan.</i></p> <p>Fredrikstad kommune skal fortsette med et aktivt "feie for egen dør" -arbeid og stimulere næringslivet og husholdningene til det samme for eksempel gjennom kommunal egeninnsats i form av "grønt virksomhetskonsept".</p> <p>Alle større kommunale nybygg bygges med vannbåren varmesystem. I tillegg benyttes varmepumpe der hvor det er økonomisk forsvarlig.</p>	<p>Kommunens hjemmesider på Frekit og "Grønn giv" er revidert/opdatert. To skoler, to barnehager og TSR (Tall Ships Race) har startet miljøfyrtårnprosessen.</p> <p>Fjernvarmeanlegget utvides kontinuerlig. Det er gjennomført ENØK-tiltak i bygg samt foretatt analyse på prosjekter som skal igangsettes i 2005.</p>
<p><i>Økt bruk av sykkel som transportmiddel til/fra skoler og fritidsaktiviteter, samt inn til byens sentrum.</i></p> <p>Utarbeide strategisk handlingsplan for økt bruk av sykkel og knytte tiltak til folkehelsearbeidet.</p> <p>Øke bruk av sykkel som transportmiddel til/fra skoler og fritidsaktiviteter, samt inn til byens sentrum.</p>	<p>Gjennomført.</p> <p>Det er ikke gjennomført konkrete målinger av sykkelbruken. Tiltak gjennomført i henhold til trafikksikkerhetsplanen. Samarbeid med bedrifter er gjennomført/i gang. "Gåbuss" prosjektet (foreldre som organiserer å følge barn til skolen) er i gang gjennom FTU-midler (Fylkestrafikksikkerhetsutvalget).</p>

<p><i>Øke andelen kollektivreisende, spesielt med hensyn til arbeidsreisende.</i></p> <p>Planlegge og gjennomføre tiltak for fremkommelighet for kollektivtrafikken langs Mosseveien innen gitte rammer.</p>	Inngår nå i planene for ny riksvei 108.
<p><i>Forbedre støy og luftforurensning for personer som utsettes for høye forurensningsnivåer langs det eksisterende veinettet.</i></p> <p>Videreføre kartlegging av lokal luftforurensning i tråd med nye sentrale forskrifter.</p>	Gjennomført.
<p><i>Bedre trafiksikkerheten og redusere antall trafikksskader.</i></p> <p>En bedring av trafiksikkerheten ved vurdering av innføring av 30 km i enkelte boligområder.</p> <p>Gjennomføre tiltak i vedtatt trafiksikkerhetsplan og knytte disse til folkehelsearbeidet.</p>	<p>Det er innført "30-sone" fartsgrense i 5 boligområder.</p> <p>Det er gjennomført trafiksikkerhetstiltak som blant annet fartsdumper, kryssutbedringer og kampanjer.</p>
<p><i>Redusere ulempene fra gjennomgangstrafikk i sentrum og de store sentrumsnære boligområdene.</i></p> <p>Utarbeide en konsekvensvurdering av alle prosjekter nevnt i Østfoldpakke fase 2 inklusiv "markalinja", og fremme forslag til finansieringsplan innen våren 2005.</p> <p>Fullføre arbeidet med kategorisering av kommunens veinett som grunnlag for prioritering av tiltak.</p>	<p>Arbeidet ble startet opp for fullt høsten 2004 ut fra vedtatt prosjektplan.</p> <p>Registreringsarbeidet er hovedsakelig gjennomført, men analysedelen gjenstår.</p>
<p><i>Redusere den totale avfallsmengde og øke graden av ombruk og gjenvinning.</i></p> <p>Redusere antall tilfeldige fyllinger i Fredrikstad kommune i tråd med revidert avfallsplan.</p>	Gjennomført.
<p><i>Kommunens miljøstatusdokument fra 1996 videreutvikles og rulleres i 2006. Myndighetenes lovkrav om tilgjengelig miljøinformasjon følges opp.</i></p> <p>I løpet av 2004 skal sentral miljøinformasjon samles på en oversiktlig måte og legges ut på kommunens nettsider.</p>	Gjennomført.
<p><i>Folkehelseaspektet med vekt på forebyggende og helsefremmende satsinger innarbeides i kommunens planlegging og tenkemåte.</i></p> <p>Handlingsplan for folkehelse 2004 utarbeides med konkrete tiltak som kan gjennomføres innenfor tilgjengelige midler.</p>	Gjennomført.
<p><i>Bedre miljøkvaliteten i kommunens vannforekomster.</i></p> <p>Videreføre tiltak for bedring av miljøkvalitet i kommunens vannforekomster i tråd med miljømål for vannforekomster.</p>	Kartlegging av vannforekomster er gjennomført.

INFORMASJON OG BRUKERMEDVIRKNING

Informasjonsarbeidet i kommunen har fått økt oppmerksomhet utover i året. Dette må ses på som positivt i arbeidet med å bruke informasjon som et strategisk ledelsesverktøy. Det er stadig viktigere å minne om at informasjon på forhånd og aktiv bruk av massemediene, forebygger uro og negative reaksjoner.

Kommunens nettsted scorete høyt i 2004 på en nasjonal rankingliste, og er rangert som den beste av bykommunene i Østfold. I snitt er antall unike treff cirka 13 000 per måned, en økning på 30 prosent fra 2003.

Servicetorget har etablert seg i Fredrikstad-samfunnet og i organisasjonen Fredrikstad kommune. Tall fra 2004 viser at Servicetorget har hatt en økning på cirka 5 prosent fra 2003 og har ekspedert cirka 65 000 henvendelser i 2004. Henvendelsene kommer fra kommunens innbyggere, næringsliv, politikere, hytteeiere og for øvrig alle som får eller som ønsker å få kommunale tjenester eller informasjon/veiledning. Fordelt på tjenesteområdene gjelder 32 prosent av henvendelsene tjenester fra Plan og miljø, 47 prosent tjenester fra Teknisk drift og 20 prosent andre kommunale tjenester med hovedvekt på omsorg og oppvekst.

Resultater fra ulike undersøkelser viser at de som har henvendt seg er godt fornøyde med Servicetorget. Det er godt samarbeid med Ligningsetaten og Trygdeetaten og begge etater har egne ansatte til stede i Servicetorget hver dag. Sosialetaten er innstilt på å legge flere egnede tjenester til Servicetorget.

Etatene i Omsorgs- og oppvekstseksjonen har gode informasjonsrutiner og -tiltak overfor brukere, pårørende og andre. Seksjonens web-side ble opprettet i mars 2004. Antall treff har økt fra 5 000 til cirka 10 000 per måned utover i året. Mange av virksomheten har egen web-side eller er i ferd med å utarbeide dette. Første versjon av flere serviceerklæringer er vedtatt og publisert. Det har vært gjort vellykket forsøk med elektronisk barnehagesøknad, og andre tjenesteområder vil følge etter med skjema på nett. Alle skoler har utviklet egne web-sider etter en felles mal, med informasjon til elever og foresatte. Institusjonsomsorgen har lyktes godt med sine informasjonstiltak knyttet til mange store rehabiliterings-/ byggeprosjekter.

Metoder for brukermedvirkning er i stadig utvikling i seksjonen. Brukerundersøkelser innen alle etatene viser at kommunen overveiende har fornøyde brukere, vi ligger som regel over landsgjennomsnittet. Serviceerklæring for barnehageetaten er vedtatt. Det ble våren 2004 foretatt en brukerundersøkelse i alle kommunale barnehager for å måle oppfyllelsen av erklæringen. Resultatet viser at barnehagene er gode på å kommunisere med barn og foreldre, men har utfordringer når det gjelder informasjon og medvirkning. For skolene har egne brukerundersøkelser blitt erstattet av den nasjonale undersøkelsen "Elevinspektørene", og skolene i Fredrikstad viser bedre resultater enn gjennomsnittet for landet. Det er også reetablert kommunalt foreldreutvalg. Det ble gjennomført brukerundersøkelser før oppstart av familiesenter, men resultatet er ennå ikke bearbeidet. Det er innført pårørendesamtaler ved alle sykehjemmene. Fire virksomheter innen etaten gjennomførte brukerundersøkelser hvor den gjennomsnittlige brukertilfredsheten er litt høyere i Fredrikstad enn landsgjennomsnittet.

Plan og miljøseksjonen har videreutviklet informasjonstiltak og brukerveiledning, og deltar aktivt i nasjonale prosjekter med brukerfokus. Lokalsamfunnsarbeidet gir alle i Fredrikstad anledning til å være med å forme sitt eget nærmiljø, som enkeltpersoner, kollektivt og gjennom bedrifter. Partnerskapsgrepet, som nå ligger som en plattform i kommunens plan- og utviklingsarbeid, gjør at kommunen må opptre i samhandlingen med andre på en mer profesjonell og løsningsorientert måte. I 2004 har også flere data blitt tilgjengelige på internett.

Teknisk drift vier informasjon til innbyggerne om tjenestetilbudet stor oppmerksomhet. Informasjonskampanjer, særlig om forebyggende tiltak, er gjennomført. Det er utarbeidet målrettet informasjon i form av informasjonsbrosjyrer og/eller brev til innbyggerne i tilknytning til større prosjekter på flere områder. Seksjonen får god respons på sitt aktive pressearbeid. Omstilling og effektivisering krever også god intern informasjon.

I Kulturseksjonen informerer Kinoen aktivt lokalt og i hele fylket, og er også opptatt av å markere kinoen og byen nasjonalt. Kulturskolen har stor etterspørsel og stort behov for informasjonsmateriell. Fra 2004 fikk Bibliotekets publikum mulighet til å fornye egne lån på internett. Skolebibliotekene fikk samme biblioteksystem som Fredrikstad bibliotek. Flere nasjonale utmerkelser viser at kulturvirksomhetene har god dialog med sine brukere. Kulturseksjonen har også samarbeid med ulike råd og utvalg som blant annet Fredrikstad Idrettsråd og Fredrikstad Musikkråd.

ADMINISTRASJON

Tabell 21

<i>Kommunens samlede administrasjon</i>	2002	2003	2004	ASSS 2004
Brutto driftsutgifter til politisk styring per innbygger (funksj.100)	211	251	183	196
Brutto driftsutgifter til administrasjon per innbygger (funksj. 120)	2 257	1 682	1 924	1 981
Brutto driftsutgifter til div. fellesutgifter per innbygger (funksj 180)	162	246	137	263

Note: Tall fra 2004 kan ikke sammenlignes direkte med foregående år på grunn av innføring av merverdiavgiftskompensasjon.

Utgifter som kommer inn under disse funksjonsbegrepene omfatter hele organisasjonen. Det er store reduksjoner i utgifter fra 2002 til 2003 i forhold til administrasjon. I Sentraladministrasjonen ble rammene redusert med over 12 millioner kroner. I de øvrige staber i organisasjonen ble det også foretatt reduksjoner.

Utgifter knyttet til Servicetorg, sentrale opplæringsmidler og lærlinger er fordelt ut på tjenester knyttet til der hvor innsatsen ligger. I 2003 er også utgifter til staben i de øvrige seksjoner fordelt mellom tjenesteytende funksjoner og administrasjon i henhold til KOSTRA-forskriften. Dette medvirker til den store endringen nøkkeltall i forhold til funksjon 120 - administrasjon.

Politiske tjenester har redusert bruk av de politiske bevilgningspostene.

Tallene for 2004 viser en økning i administrasjonsutgifter som i hovedsak skyldes flere ekstraordinære utgifter, som blant annet:

- nytaksering av eiendommer i forbindelse med eiendomsskatt.
- nettoutgifter til VIKOM.
- utgift på advokattjenester i forbindelse med rettssak mot Østfold Energi AS.
- endring av føring på utgifter til administrasjon i Kultur.
- utgifter til meglerhonorarer på forsikringer.

Dette utgjør til sammen en utgift på rundt 240 kroner per innbygger. Korrigert for disse ekstraordinære utgiftene er brutto utgifter til administrasjon 1 684 kroner per innbygger. Fredrikstad kommune har lavere utgifter til politisk styring, administrasjon og fellesutgifter enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene.

SENTRALADMINISTRASJON

Organisasjonsseksjonen

Rapportering på måloppnåelse

Mål/tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<p><i>Arbeidsgiverpolitikken skal legge til rette for en brukerorientert, effektiv og miljøbevisst tjenesteproduksjon.</i></p> <p>Videreutvikle IT-baserte hjelpemidler og forenkle administrative rutiner innen lønn og personalområdet.</p> <p>Videreføre prøveordningen med vikarordning i 2004.</p>	<p>Notus turnusplan ble byttet ut i 2004. Arbeidet med elektroniske timelister pågår og tester skal starte i begynnelsen av 2005.</p> <p>Gjennomført. Prosjektet skal evalueres og vurderes som en permanent ordning våren 2005.</p>
<p><i>Fredrikstad kommune skal ha en arbeidsgiverpolitisk plattform som gir overordnede føringer for kommunens arbeidsgiverpolitikk.</i></p> <p>Tilrettelegge og gjennomføre opplæringstiltak på alle nivåer i organisasjonen. Videreføre samarbeidet med høyskolen i Østfold.</p>	<p>Gjennomført.</p>
<p><i>Fredrikstad kommune skal ha en lønns- og rekrutteringspolitikk som gjør kommunen i stand til å rekruttere og beholde nødvendig og godt kvalifisert arbeidskraft.</i></p> <p>Utarbeide bemannings- og opplæringsplaner. Det lages en samlet kompetanse- og opplæringsplan og plan for lærlinger.</p> <p>Det skal utarbeides en lønnspolitisk plan.</p>	<p>Bemannings- og opplæringsplaner gjennomføres i virksomhetene. For lærlinger er kompetanseplan og livsfaseplan startet. Arbeidet fortsetter i 2005.</p> <p>Gjennomført. Vedtatt i Administrasjonsutvalget 28. september 2004.</p>
<p><i>Ansatte skal ha et godt arbeidsmiljø med sunne, trygge og stimulerende arbeidsplasser.</i></p> <p>Arbeidet med sykefraværsreduksjon blir fortsatt et satsningsområde gjennom sykefraværprosjektet, bedriftsintern attføring og inkluderende arbeidsliv.</p> <p>Gjennomføre mål og utviklingsamtaler på alle nivåer i organisasjonen.</p> <p>Gjennomføre opplæring og ta i bruk elektronisk løsning for melding og registrering av skader og ulykker samt andre uønskede hendelser.</p> <p>Gi bistand til virksomheter ved vurdering av risiko og oppfølging av tiltaksplaner. Gjennomføre arbeidsplassveiledning.</p> <p>Gi bistand til virksomheter som tar i bruk egne prosedyrer for styring av HMS- arbeid, samt utføre interne revisjoner av virksomhetenes HMS-arbeid.</p>	<p>Arbeidet pågår i henhold til retningslinjer i bedriftsintern attføring og inkluderende arbeidsliv.</p> <p>Den enkelte leder følger opp dette. Det er tilbudt kurs i emnet for å sikre lederes kompetanse.</p> <p>Arbeidet er forsinket. Ferdigstilling av programvare er gjennomført i 2004. Opplæring og iverksettelse gjøres i 2005.</p> <p>Gjennomført. Forprosjekt innen helsefremmende arbeidsplasser er gjennomført.</p> <p>Gjennomført.</p>

Videreføre intern opplæring i forflytningsteknikk innen pleie- og omsorgsyrkene, utviklingskurs for langtidssykemeldte.	Gjennomført.
Veilede ledere og ansatte i løsningsfremmende kommunikasjon og samhandling.	Gjennomføres kontinuerlig.
<i>Fredrikstad kommune skal ha en rasjonell og effektiv bruk av edb-utstyr, nettverk og systemer.</i>	
Gjennomføre og videreutvikle IT-strategiplanen.	IT-rådet har evaluert fire strategidokumenter som alle nå er godkjent av Rådmannens ledergruppe.
Det skal bygges opp et nytt brukergrensesnitt basert på Internett teknologi som også omfatter ny bredbåndsløsning både for data og telefoni.	Gjennomført i to runder i 2004. Plattformen er nå klargjort for WEB-teknologi og ny bredbåndsløsning.
Optimalisere egen drift.	Et omorganiseringsprosjekt er gjennomført og nye rutiner både innenfor drift og nettverk er tatt i bruk. It-driften har blitt vesentlig bedre og sikrere i 2004.
<i>All telefoni og datakommunikasjon skal foregå i kommunens eget stamnett.</i>	
Utvikle en bredbåndsinfrastruktur internt og eksternt ut/inn av kommunen.	Oppbygging av eget nett er gjennomført og de virksomheter som kan, er koblet opp på fiber.
Utvikle og ta i bruk et konsept for datastøttet telefonisystem. (Prosjekt "IP-telefoni").	Arbeidet er integrert under prosjekt "Eget nett". 75 prosent av virksomhetene er nå koblet opp mot eget datastøttet telefonisystem (IP-telefoni).
Videreutvikle og endre kommunens brukergrensesnitt mot WEB-baserte løsninger.	Gjennomført.

Innføringen av nytt sak-/arkivsystem ePhorte og nytt kartsystem har krevd så mye ressurser i It-avdelingen i 2004 at det har gått noe utover øvrige drift.

Samarbeid om felles drift av It-systemer for Fredrikstad og Hvaler kommune har vært en positiv, men en krevende oppgave på grunn av korte tidsfrister. Det er utarbeidet en samarbeidsavtale. Fredrikstad kommune overtok driften av Hvalers kommunes It-plattform 1. januar 2005. Utover våren skal Hvaler kommune integreres under Fredrikstad kommunes plattform.

Økonomiseksjonen

Rapportering på måloppnåelse

Mål/tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Fredrikstad kommune skal ha en effektiv tjenesteproduksjon.</i>	
Gjennomføre analyser der Fredrikstad kommune sammenlignes med andre kommuner. KOSTRAdata og nettverk som ASSS skal brukes i arbeidet.	Gjennomført.
Sammenstille og analysere data i forhold til økonomi og tjenesteproduksjon.	Dataene er systematisert i en egen database. LIT (Lokal Informasjons Tjener) er på plass i januar 2005. Analyser på virksomhetsnivå vil bli gjennomført i 2005.

Videreutvikle modell for befolkningsprognoser.	Ny modell er under testing. Arbeidet fortsetter i 2005.
Videreføre arbeidet med E-handel inn mot økonomi- og regnskapssystemene.	Arbeidet pågår. Ny rutine for anskaffelsesprosessen innføres i 2005.
Tilby opplæring etter behov i organisasjonen og tilgjengelige ressurser.	Gjennomføres etter behov. Har gjennomført kurs i økonomioppløring i 2004.
Det gjennomføres en kritisk gjennomgang av ordningene rundt intern fakturering.	Gjennomført. Resultatet er mer direkteposter og mindre intern fakturering.
<i>Fredrikstad kommune skal ha en effektiv innkjøpsfunksjon.</i>	
Videreutvikler innkjøpsarbeidet i kommunen med fokus på større dekning av rammeavtaler for kjøp til drift og vedlikehold.	Arbeidet pågår kontinuerlig. Informasjon og bruk av rammeavtaler og koordinering av anskaffelser er i gang. Arbeidet med å knytte anskaffelser på investeringsprosjekter intensiveres i 2005.
Fredrikstad kommune vil satse i størst mulig grad på å foreta innkjøp elektronisk. (E-handel).	Arbeidet pågår og intensiveres i 2005.
Vurdere muligheten til å videreutvikle innkjøps-samarbeidet med andre kommuner.	Det er utarbeidet en strategi om samarbeidsformer med andre kommuner. I hovedsak ønsker Fredrikstad kommune kun et strategisk samarbeid med andre kommuner, og ikke i stor grad samarbeid knyttet til anskaffelser.
<i>Finansforvaltningen skal være stabil i forhold til svinginger i netto renteutgifter.</i>	
Utnytte marked og rentesikringsinstrumenter innen finansforvaltningen.	Gjennomført. Dagens spesielle rentesituasjon og god børsutvikling har gitt merinntekter i den langsiktige forvaltningen.

Seksjon for Samfunnskontakt

Rapportering på måloppnåelse

Mål/tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Innen utgangen av 2004 skal alle seksjoner være representert på www.fredrikstad.kommune.no med relevant tjenesteinformasjon.</i>	
En redaksjonsgruppe med Web-kyndige representanter fra alle seksjoner etableres.	Redaksjonsgruppen er etablert og arbeidet er i gang.
<i>I løpet av planperioden skal innbyggere kunne betjenes i en "døgnåpen kommune" på nettet.</i>	
"Døgnåpen kommune" utvikles gjennom forprosjekt i 2004.	Forstudien "Døgnåpen kommune" er gjennomført. Elementer i forstudiet følges opp i de enkelte seksjoner.
<i>I løpet av planperioden skal alle seksjoner ha publisert serviceerklæringer for tjenester som anses å være kritiske med hensyn til brukernes forventninger.</i>	
Erfaringer fra Interreg.-prosjektet (IKIT) og andre prosjekter videreføres til kommunens arbeid med serviceerklæringer.	Serviceerklæringer er gjennom IKIT-prosjektet utarbeidet for grunnskole, barnehage, åpen omsorg og byggesak.

<p><i>Gi innbyggerne god service og en enkel kommune å forholde seg til.</i></p> <p>En dør, ett telefonnummer og en inngangsportale skal gjelde i Fredrikstad kommune.</p>	<p> Servicetorget og kommunens Websider er kommunens viktigste møteplass med innbyggerne. Flere tjenester er lagt til Servicetorget i 2004.</p>
<p><i>80 prosent av innbyggerne skal være godt fornøyd med servicen og informasjonen i Fredrikstad kommune innen utgangen av 2005.</i></p> <p>Alle personer som er i kontakt med kommunen, skal føle at de behandles med respekt og høflighet.</p>	<p>Dette er en kontinuerlig prosess.</p>
<p><i>Det skal etableres flere private bedrifter i perioden.</i></p> <p>Markedsføre Fredrikstad til prioriterte bransjer som en etableringsvennlig kommune.</p> <p>Følge opp prosjektene i Strategisk Næringsplan for nedre Glomma ved dialog og samarbeid med Fredrikstad Utvikling og næringsnettverkene.</p> <p>Arbeide for at Fredrikstad MediePark kommer i stabil drift, og at Medieparken AS, Mediesmia AS, Medieprodusent-utdanningen og Parkvesenet realiseres.</p> <p>Bidra til å utvikle Kongstenområdet til arbeidsplasser innen idrett/helse og reiseliv.</p>	<p>Gitt tilbud til enkelte bedrifter i samarbeid med Teknisk drift og Borg havn. Deltagelse i nettverk og foreninger.</p> <p>Strategisk næringsplan følges opp med spesiell nær kontakt mellom Fredrikstad, Hvaler og Sarpsborg om næringsutviklingen i regionen.</p> <p>Kommunen har vært aktiv deltager i prosessene som har pågått for å få etablert Medieparken AS og aktiviteter i tilknytning til dette.</p> <p>Arbeidet er ikke startet i næringsavdelingen i påvente av klarlegging av rammebetingelser.</p>
<p><i>Næringslivet skal oppleve et godt servicenivå.</i></p> <p>Gjennomføre tilfredshetsundersøkelse i 2004.</p> <p>Utvikle serviceerklæringer og næringsweb.</p>	<p>Utsatt, vil bli vurdert gjennomført i 2005.</p> <p>Næringsweb er utviklet, spesielt beregnet på etablerere og næringsdrivende. Det er ikke utarbeidet nye serviceerklæringer i løpet av året.</p>
<p><i>Det internasjonale engasjementet skal gi verdiskapning og flerkulturell kontakt.</i></p> <p>Pleie og utvikle kontakt med prioriterte vennskapsbyer, nasjonale og internasjonale nettverk.</p> <p>Initiere og legge til rette for prosjekter som øker det internasjonale engasjementet blant innbyggerne.</p>	<p>Fredskorpsprosjektet har startet, en utveksling av lærere mellom vennskapsbyene Patzún og San Martin i Guatemala og Fredrikstad. Søsterbysamarbeidet med Zhuzhou er fornyet.</p> <p>Gir informasjon ved "Internasjonal kontakt" om internasjonale engasjement og prosjekter. Deltar i KS presidentinitiativ med Russland.</p>
<p><i>Markedsføre Fredrikstad i samarbeid med Fredrikstad Utvikling og Opplev Fredrikstad.</i></p> <p>Det utarbeides en markedsføringsplan med klar rolle- og oppgavefordeling.</p> <p>Bruke Tall Ships' Race 2005 som en motor i markedsføring av byen.</p>	<p>Det er utarbeidet en analysedel. Arbeidet med mer konkrete tiltak fortsetter i 2005.</p> <p>Deltatt i sponsorarbeid og spesielle informasjonstiltak for næringslivet i Fredrikstad. Jobber med kontakt mot ambassadene.</p>

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 22

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifert	Inntekter	Netto
Politisk ledelse	7 696	458	7 238	9 424	447	8 977	9 290	696	8 594
Kommuneledelse	1 118	13	1 105	1 200	14	1 186	916	-	916
Brukerombud	1 138	84	1 054	1 238	13	1 225	565	-	565
Organisasj.seksj.	75 257	22 848	52 409	66 923	14 123	52 800	69 664	15 759	53 895
Økonomiseksjon	39 625	13 025	26 600	35 091	9 141	25 950	37 078	11 275	25 803
Samfunnskontakt	22 484	6 131	16 353	20 320	3 110	17 210	22 716	5 332	17 384
Sentraladm. i alt	147 318	42 559	104 759	134 196	26 848	107 348	140 229	33 062	107 157
Tall Ships Race	1 342	1 430	-88	1 026	52	974	996	81	915
Ansatt / VIKOM	34 331	31 673	2 658	1 863	71	1 792	2 500	-	2 500

Samlet for Sentraladministrasjonen er det en innsparing på underkant av 2,6 millioner kroner i forhold til budsjett. Av dette er 1,7 millioner kroner knyttet til Politisk ledelse og har ikke direkte med drift av Sentraladministrasjonen å gjøre. Samlet resultat for Organisasjonsseksjonen, Økonomiseksjonen og Seksjon for Samfunnskontakt er 0,6 millioner kroner i innsparing i forhold til budsjett.

Organisasjonsseksjonens innsparing er relatert til høyere sykepengerefusjoner enn forventet, lavere utgifter til maskiner ved Hustrykkeriet og mer refusjon fra Staten i forhold til opplæring enn budsjettet.

Økonomiseksjonens merforbruk skyldes enkelte store fellesutgifter som er ført på seksjonen, og som det ikke har vært forutsatt budsjettmidler til. Dette gjelder meglerhonorar på forsikringer, oppgradering av økonomisystem, utgifter til E-handel-system og skanning. For øvrig er det merinntekter på gebyrer på Kemner og Forliksråd.

Seksjon for Samfunnskontakt har en innsparing på rundt 0,8 millioner kroner. Informasjon har besparelser på lønnsutgifter grunnet vakanser, samt at Internasjonalt kontor har mottatt støtte fra Fredskorpset på 0,3 millioner kroner som også skal brukes i 2005.

Tall Ships Race har en innsparing på over 1,0 million kroner grunnet sponsorinntekter på rundt 1,3 millioner kroner. VIKOM har et resultat med 84 000 kroner i merforbruk i forhold til budsjett. Det er ført lønnsutgifter på overtallige årsverk på prosjekt Ansatt (overtallige) på til sammen 0,8 millioner kroner.

PLAN OG MILJØ

Tabell 23 Vedtak om tiltak i områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområder og langs sjø/vassdrag

	2001	2002	2003	2004
<i>I områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål</i>				
Antall innvilgede søknader om tiltak i samsvar med planformål/bestemmelser	14	15	9	16
Antall innvilgede søknader om tiltak etter dispensasjon fra planformål/bestemmelser	25	43	15	25
<i>I områder med byggeforbud langs sjø/vassdrag</i>				
Antall innvilgede søknader om tiltak etter dispensasjon fra planformål/bestemmelser	22	29	2	4
Antall avslåtte søknader om tiltak i strid med planformål/bestemmelser	8	12	4	3
Antall utslippstillatelser for spredt bebyggelse (boliger)	3	3	3	3
Antall nye utslippstillatelser siste år (boliger og hytter)	42	36	33	47

Note: Tabellen over angir antall utslippstillatelser for spredt bebyggelse som beskriver antallet nye tillatelser gitt til helårsboliger. Antall nye utslippstillatelser siste år viser antallet nye tillatelser gitt totalt for helårsboliger og hytter.

Antall utslippstillatelser øker i samsvar med aksjoner fra avdeling for miljørettet helsevern. Økt kontroll av ulovlig utslipp fører til flere søknader. For de andre områdene skyldes endringene tilfeldige svingninger.

Tabell 24 Ferdigstilte planer og saksbehandling

	2001	2002	2003	2004
<i>Saksbehandling</i>				
Byggesaker - behandlet ¹⁾	1 501	1 569	1 498	1 547
- restanse	278	290	235	201
Delingssaker - behandlet ²⁾	146	137	111	121
- restanse	9	15	8	10
Saksbehandlingstid bygge- og delingssaker samlet ³⁾	11/8 uker	11/5 uker	10/4 uker	9/5 uker
Reguleringsplaner - behandlet ⁴⁾	25	12	16	15
- restanse	16	5	12	12
Situasjonsplaner - behandlet	1 448	1 634	1 452	1 538
- restanse	35	5	22	0

Note: 1) Tallet for 2004 inkluderer 43 klagesaker, og 16 vedtak med pålegg om retting eller sanksjoner i form av tvangsmulkt eller forelegg. I tillegg er det gjort 328 vedtak om brukstillatelse.

2) Tallet for 2004 inkluderer 3 klagesaker.

3) Tallet gjelder gjennomsnittlig behandlingstid for henholdsvis byggesøknader og delingssaker. Meldingssaker med 3 ukers behandlingstid er ikke medregnet.

4) Tallet for 2004 gjelder reguleringsplaner som er ført frem for endelig godkjenning. I tillegg er det i 2004 behandlet 1 sak som gjelder utredningsprogram for konsekvensutredning. I tillegg kommer også 26 vedtak om utlegging til offentlig ettersyn og 6 klager på reguleringsvedtak.

Oversikten viser en positiv utvikling når det gjelder produksjon, saksbehandlingstid og restanser. Byggsak Rapport-programmet viser at bransjen selv har ansvaret for 2,4 av til sammen 8,6 uker saksbehandlingstid for byggesaker. Fortsatt leveres det inn en høy andel søknader med vesentlige feil og mangler. Tilsvarende tall i 2003 var 2 av 10 uker. I den registrerte behandlingstiden inngår også høringsinstansenes tidsbruk. Antall meldingssaker med maksimal behandlingsfrist på 3 uker utgjør nesten like stort antall som søknader. Gjennomsnittlig behandlingstid for alle typer byggesaker ligger derved vesentlig lavere enn 6 uker.

Antall restanser gjelder behandlingsklare saker. I tillegg kommer et stort antall saker som av forskjellige årsaker krever avklaring eller omarbeiding før de kan behandles. Rundt 70 reguleringsplaner er varslet igangsatt.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<p><i>Intensjonene i kommuneplanens arealdel skal være premiss i detaljplanlegging og saksbehandling.</i></p> <p>Planarbeidet for Floa-området videreføres med sikte på en overordnet omforent strategi for utviklingen av området, i tråd med prinsippene i forslag til ny plan- og bygningslov.</p> <p>Det arbeides aktivt overfor grunneiere, andre utbyggingsinteresser og aktører med sikte på gode helhetlige utviklingsløsninger for følgende områder prioritert i kommuneplanen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grønli - FMV - Gamlebyen/Kongsten - Sorgenfri - Gretnes - Trondalen <p>Det arbeides aktivt med å avdekke og forhindre ulovlig byggeaktivitet i kommunen. Ulovlige byggverk følges opp og tiltak iverksettes.</p>	<p>Planarbeidet godt i gang i 3. kvartal, og videreføres gjennom hele 2005.</p> <p>Byomformingsprosjektet i gang gjennom hele året, blant annet gjennom deltakelse på Futurena-konferanse. Arbeidet er noe nedprioritert på grunn av omdisponering av personellressurser til Rv 108-prosjektet. Dialog med aktører videreført på områdene. For Trondalen er reguleringsplanarbeid igangsatt, men i forhold til utviklingsretningen for området er arbeidet ikke utført på grunn av kapasitetsmangel i Arealplanavdelingen/ Oversiktsplangruppa.</p> <p>Arbeidet med oppfølging av ulovlige tiltak er intensivert blant annet ved ansettelse av en ny jurist. Parallelt er det gjennomført betydelig innsats med avdekking og kartlegging av ulovligheter, blant annet gjennom prosjekt for fjerning av ferdselshindringer i strandsonen.</p>
<p><i>Oppnå et balansert tomte- og boligtilbud i kommunen.</i></p> <p>Kommunens tomte- og boligpolitikk, herunder bruk av utbyggingsavtaler, vurderes løpende i forbindelse med rulleringen av utbyggingsprogram for bolig.</p> <p>Kommunens rolle som regulerings- og planmyndighet brukes for å øke tilgangen på boliger, gjennom blant annet å forenkle plankrav i kommuneplanens arealdel ved mindre utbygginger og ved å holde et høyt tempo i reguleringsplaner for boligutbygging.</p>	<p>Utbyggingsprogram for boliger 2004-2007 er utarbeidet og vedtatt av kommunestyret. Inneholder også retningslinjer for utbyggingsavtaler.</p> <p>Det er omprioritert ressurser for å øke kapasiteten ved behandling av reguleringsplaner.</p>

<p><i>Oppnå en mer effektiv, miljøvennlig og bærekraftig transportavvikling innen regionen.</i></p> <p>Utarbeide en konsekvensvurdering av alle prosjekter/tiltak nevnt i Østfoldpakke fase 2 og Strategisk analyse for Fredrikstad inklusiv "Markalinjen", og fremme forslag til prioriteringer og finansieringsplan innen våren 2005.</p> <p>Videreføre kollektivsatsingen i tråd med kommunestyrets vedtak i forbindelse med bussbyrapporten innenfor de disponible økonomiske rammene. Det satses spesielt på fremkommelighetstiltak.</p> <p>Konkretisere hvordan en parkeringspolitikk spesielt rettet mot arbeidsreisende kan bidra som et trafikkregulerende tiltak innen 2005.</p>	<p>Prosjektplan utarbeidet, og delprosjekt 1 igangsatt. Prosjektet er noe nedprioritert på grunn av at tilgjengelige personellressurser er avsatt til Rv 108-prosjektet.</p> <p>Fremkommelighetstiltak som det er arbeidet med er kollektivfelt i Mosseveien fram mot Simokrysset (i forbindelse med Rv 108-prosjektet).</p> <p>Ikke utført på grunn av mangel på kapasitet.</p>
<p><i>Bedre tilgjengeligheten for allmennheten i kommunens utmarksområder.</i></p> <p>Gjennomføre mindre tiltak gjennom driften av kommuneskogen.</p> <p>Gjennomføre tiltakene i tråd med prosjektet for å fjerne ferdselshemmende hinder og ulovlig oppsatte byggverk i strandsonen.</p>	<p>Tiltak som tilretteleggelse for turferdsel, igangsettelse av folkestiprosjektet, etablering av kultursti, forbedring av folkesti og barking av turvei er gjennomført.</p> <p>Tiltak er gjennomført. Alle kystområder er befart og konklusjonene bearbeidet etter hvert av friluftsløvmyndighetene og plan- og bygningslovmyndighetene.</p>
<p><i>Arbeide for bedre service og tjenesteproduksjon.</i></p> <p>Gjøre gode geografiske data tilgjengelige på en enkel måte på internett og intranett.</p>	<p>Gjennom samarbeid med Geodata AS er det arbeidet med både ny internett og intranett applikasjon. Begge klientkommunene til Geodataavdelingen er tilrettelagt på internett.</p>
<p><i>Bedre kontrollen med forurensning fra grunn i Fredrikstad.</i></p> <p>Gjennomføre kartlegginger og tiltak for utbedring av forurenset grunn på tidligere områder for industri- og avfallsfyllinger i tråd med nytt lovverk.</p>	<p>Det er gjennomført kartlegging av forurenset grunn på utvalgte lokaliteter for å bedre datagrunnlaget til aktsomhetskart, og videreført registrering og kartlegging av nedgravde oljetanker. Presentasjon av aktsomhetskart på internett og fremleggelse av forslag om endring av forskrift om nedgravde oljetanker er utsatt til 2005 av kapasitetsmessige grunner.</p>
<p><i>Redusere omfanget av tobakkskader i befolkningen og redusere røyking blant unge i Fredrikstad.</i></p> <p>Det tobakkskadeforebyggende arbeidet blant ungdom videreføres og knyttes til folkehelsearbeidet.</p>	<p>Målet er nådd i henhold til rapport om Østfoldhelse 2004. Det er utarbeidet informasjon om røykesluttkurs til befolkningen, skolene er motivert til å delta i "Vær røykfri"- programmet og Prosjekt "Røykfrie elever" i Borge er gjennomført og avsluttet i 2004.</p>

<p><i>Redusere antall ulykker og skader som fører til legebehandling/sykehusinnleggelse.</i></p> <p>Tiltak og prosjekter knyttet til det skade- og ulykkesforebyggende arbeidet videreføres i samsvar med trafikksikkerhetsplanen og knyttes til folkehelsearbeidet.</p>	<p>Det er foretatt evaluering av systemer og rutiner for skaderegistrering (Sikkerhetsbagen, Barnas Sikkerhetsforum og Risikotelefonen).</p> <p>Initiering av tiltak for tryggere trafikkadferd i tråd med vedtatt trafikksikkerhetsplan er gjennomført.</p> <p>Oppfølging av ulykkesforebyggende tiltak rettet mot eldre, blant annet ved gjennomføring av "Eldres sikkerhetsuke" er gjennomført.</p>
<p><i>Øke kunnskap om ernæring og betydningen av måltider i barnehagene.</i></p> <p>Bidra til at tiltaket "Mat i barnehagen" innføres i kommunale barnehager.</p>	<p>Gjennomført og fortsetter i 2005.</p>
<p><i>Øke fysisk aktivitet i befolkningen for å fremme helse og motvirke sykdommer og skader.</i></p> <p>Fokusere på tiltak relatert til folkehelsearbeidet innen budsjettets rammer.</p>	<p>Prosjektet "Grønn resept" (prosjekt for resept på alternativ til medisinsk behandling, for eksempel treningsstudio) er innført, mens prosjektet "Aktiv på dagtid" (Lavterskeltilbud til trygdede med flere) er nedprioritert i 2004 på grunn av ressursmangel.</p> <p>Det er gjennomført tiltak for å motivere skolene til å satse på programmene "Aktive skolebarn" og "Skoleveisuka" gjennom informasjon og utsendelse av materiell.</p> <p>Det er medvirket i utarbeidelse og gjennomføring av Handlingsplan for økt sykkelbruk i Fredrikstad.</p>

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 25

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Stab/fellestjenester	14 122	1 794	12 328	12 519	1 171	11 348	7 788	624	7 165
Bygning- og reguleringsavd.	9 598	10 655	- 1 057	9 185	8 374	811	8 608	8 231	377
Geodataavdelingen	10 735	7 067	3 668	10 667	8 086	2 591	10 599	7 122	3 477
Arealplanavdelingen	16 809	4 556	12 253	15 079	2 665	12 414	7 756	3 426	4 330
Miljørettet helsevern	3 902	940	2 962	3 852	767	3 085	3 233	520	2 712
Eiendomsavdelingen	0	0	0	0	0	0	6 438	10 197	-3 758
Miljø og utvikl./ Lokalsamfunn	0	90	-90	0	0	0	5 478	3 611	1 868
Plan og miljø i alt	55 166	25 102	30 064	51 312	21 063	30 249	49 900	33 731	16 171

Plan- og miljøseksjonen har samlet sett en innsparing på 0,2 millioner kroner. Både bevilgningen til nytakseringen i forbindelse med eiendomsskatt og Rv 108 Ny Kråkerøyforbindelse foreslås holdt utenom beregning av over- og underskudd for seksjonen i tråd med vedtatt budsjett 2004 og handlingsplan 2004-2007. Rv 108- prosjektet har hatt merforbruk på 0,4 millioner kroner, mens nytakseringsprosjektet har hatt en merutgift på 2,2 millioner kroner. Sistnevnte vil imidlertid dekkes i 2005 av de budsjettmidler som ble overført i forbindelse med revideringen av budsjettet i mai. I tillegg til generelle innsparingstiltak har

seksjonen holdt stillinger vakante i perioder og det er vært en restriktiv bruk av midler til utgifter som kurs og opplæring.

Budsjettet for 2004 er styrket med 1,2 millioner kroner fra tidligere års overskudd og var tenkt benyttet til blant annet strandsoneprojektet, forprosjekt for nytt geodetisk grunnlag (nytt koordinatsystem), Rv 108, konsekvensvurdering av tiltak i Østfoldpakka fase 2, bylandskapsanalyse og byutviklingsstrategi for Fredrikstad. Alt er ikke benyttet i 2004, og inngår derfor i innsparingen på Arealavdelingen.

Merutgiftene i forhold til budsjettet er i hovedsak knyttet til nytakseringsprosjektet for eiendomsskatten og Rv 108-prosjektet som nevnt ovenfor. Merinntektene i forhold til budsjett utgjøres i hovedsak av merinntekter på gebyrinntekter og sykelønnsrefusjoner. Økningen av gebyrsatsene, gjennomgang av rutiner og arbeidsmåter, samt stor aktivitet i byggemarkedet med tilsvarende stor produksjon i virksomheter, er årsaken til merinntektene på bygnings- og reguleringsavdelingen. På Geodataavdelingen har prioritering av slutføring av midlertidige forretninger som er betalt tidligere år og utviklingsarbeid framfor produksjonsarbeid medført svikt i inntektene. For Arealplanavdelingen utgjør avviket på brutto utgifter og inntekter forskutterte betalinger og refusjoner fra Staten Vegvesen knyttet til Rv 108-prosjektet.

Økningen i netto regnskapstall fra 2003 til 2004 skyldes i hovedsak utgifter til nytaksering av eiendommer i forbindelse med eiendomsskatten og at eiendomsavdelingen er flyttet til Teknisk drift fra 1. januar 2004. Eiendomsavdelingen bidro med en inntekt i seksjonens samlede resultat i 2003.

KULTUR

Tabell 26 Kulturaktiviteter

	2001	2002	2003	2004
<i>St. Croix</i>				
Antall arrangementer	187	193	194	214
Antall brukergupper	140	221	204	200
- herav barn og ungdom	50	110	124	138
- herav voksne	90	111	80	62
<i>Biblioteket</i>				
Antall besøk	237 000	214 000	210 000	225 000
Antall utlån	369 319	351 575	346 167	378 374
Antall lånekort brukt ¹⁾	15 078	.	14 362	14 273
Utlån per årsverk	11 856	11 527	13 162	14 000
<i>Kino</i>				
Antall besøkende	236 167	261 457	310 825	283 218
Plass på "adelskalenderen" ²⁾	8	8	8	8
<i>Tilskudd</i>				
Tilskudd til arrangementer (1 000 kr)	1 497	1 740	1 870	2 243
Tilskudd til lag, foreninger og institusjoner (1 000 kr)	2 971	2 949	2 629	4 984
Tilskudd til idrettsformål (1 000 kr)	1 987	1 930	1 632	1 702

Noter: 1) Biblioteket skiftet dataleverandør i 2002, og basen ble stengt før man fikk tatt ut opplysningene.

2) Adelskalenderen er en statistikk over kinoer i hele Norge på bakgrunn av besøkstall og billettinntekter i hele kinoåret. Fredrikstad kino har vært nummer 8 de siste fire årene.

St. Croix har også i 2004 hatt et bra aktivitetsnivå og bredde på sine tilbud.

For biblioteket har antall besøk og utlån ved både hovedbiblioteket og de to filialene økt. Åpningstiden ved hovedbiblioteket og Onsøy bibliotek ble utvidet i 2004.

Nedgangen i antall besøkende for kinoen henger sammen med mindre tilgang på store publikumsfilmer og er en trend som preger hele den norske kinobransjen.

Tilskudd til arrangementer er økt for 2004 da tallene for dette året også inneholder tilskudd til profileringsarrangementer. Økningen i tilskudd til lag, foreninger og institusjoner skyldes at det i 2004 ble innvilget driftsstøtte til Fredrikstad museum som ble egen stiftelse 1. juli 2003. Tidligere lå disse midlene som driftsutgifter under museets ansvar som egen virksomhet i kommunen.

Rapportering av måloppnåelse

Mål/tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Gamlebyen videreutvikles som kulturarena, og byen og bydelen gis et pulserende liv ved at forsvarets anlegg kan benyttes som kunst- og kulturverksteder.</i>	
Delta i utviklingen av Tøihuset til et flerbrukshus for kulturaktiviteter i Gamlebyen.	Kommunen har vært delaktig i tilrettelegging for at Østfold Teater og teatergruppa Studium Actoris har fått leieavtale med Skifte Eiendom i Tøihuset.

<p><i>Fredrikstad kino skal fortsatt være blant landets ledende kinoer, og skal gi et variert og kvalitativt filmtilbud til alle deler av befolkningen.</i></p> <p>Aktiv produktutvikling av filmtilbud og bruk av kinolokalene som arena for kurs, konferanse og opplæring.</p>	<p>Kinoen viser et bredt utvalg av film med fokus både på kommersielle titler og kvalitetsfilm, og har egne tilbud for spesielle målgrupper. Kinoen blir stadig oftere benyttet til møter og konferanser og denne utleievirksomheten er i vekst.</p>
<p><i>Bringe kulturskolen opp til landsgjennomsnittet når det gjelder antall elever og innhold.</i></p> <p>Finne egnede lokaler til Kulturskolen.</p> <p>Kulturskolen skal følge opp det oppstartede animasjonstilbudet i samarbeid med E6 - Østfold medieverksted.</p> <p>Kulturskolen skal endre struktur fra "en til en-opplæring" til gruppeopplæring.</p> <p>Kulturskolen skal delta aktivt i nasjonalt/internasjonalt prosjektarbeid.</p>	<p>Det er opprettet en arbeidsgruppe som skal arbeide videre med ulike alternativer og innarbeidelse av investeringen i handlingsplanen 2006-2009.</p> <p>Animasjonstilbud til barn og unge har blitt videreført i 2004.</p> <p>Videre utvikling er for tiden umulig grunnet mangel på egnede lokaler.</p> <p>Kulturskolen har deltatt i prosjektet Delta Juice & Circus, et stort prosjekt som ble vist for mange tusen skoleelever på FMV i mai. Kulturskolen har videreført sine internasjonale prosjekter i Afrika.</p>
<p><i>Tilrettelegging av arenaer for idrett og fysisk aktivitet.</i></p> <p>Samarbeid med Fredrikstad idrettsråd og Teknisk drift om rullering og utarbeidelse av planer for idrett og fysisk aktivitet.</p>	<p>Tidspunkt for ferdigstilling av kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet ble utsatt til 2005 på grunn av samkjøring av planprosessen med fylkesplanen for dette området. Planarbeidet vil bli ferdig i 1. halvår 2005, deretter lagt ut til høring og politisk behandling.</p>
<p><i>Fredrikstad bibliotek skal gi innbyggerne et godt bibliotektilbud.</i></p> <p>Profilere bibliotekets formidlerrolle, gjennom bokvalg og utstillinger.</p> <p>Styrke formidlingsarbeidet for norsk litteratur til fremmedspråklige som vil bedre sine norskkunnskaper.</p> <p>Videreføre samarbeidet med skolesektoren og skolebibliotekarene, som ledd i arbeidet med den kulturelle skolesekken og i det generelle arbeidet for å bedre barns leseferdigheter.</p>	<p>Biblioteket har hatt hyppigere bokutstillinger og månedlige utstillinger av Østfoldforfattere.</p> <p>Det er kjøpt inn flere språkkurs og lettleste bøker samt etablert fast samarbeid med Fredrikstad Internasjonale Skole og Flyktningkontoret.</p> <p>Samarbeid med skolebibliotekarene videreføres kontinuerlig.</p>
<p><i>Legge til rette for et aktivt organisasjons- og foreningsliv.</i></p> <p>Prioritere tilskuddene til organisasjoner, lag og foreninger.</p>	<p>Tilskudd ble gitt omtrent på samme nivå som i 2003. Tilskudd til nybygg/restaurering av organisasjonseide hus ble fjernet.</p>

Arbeidet med opprettelse av Scene 25 på "Værste" har startet i 2004, og vil bidra til at befolkningen vil kunne oppleve og utøve kunst.

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 27

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Kulturadministrasjonen	4 178	394	3 784	4 317	390	3 927	3 810	147	3 663
Kultur- og idrettskontoret	17 338	4 372	12 967	17 322	4 105	13 217	14 982	4 319	10 663
Kino	26 503	27 018	-515	24 400	24 913	-513	29 111	28 806	305
St. Croix	5 892	2 908	2 985	5 534	2 614	2 920	5 207	2 407	2 800
Kulturskolen	9 918	4 749	5 169	7 895	3 157	4 738	7 708	3 699	4 009
Bibliotek	13 470	1 365	12 105	13 118	1 014	12 104	12 987	1 112	11 875
Museer	7 683	5 684	1 999
Kultur i alt	77 300	40 805	36 495	72 586	36 193	36 393	81 487	46 174	35 313

Note: Museet ble egen stiftelse fra 1. juli 2003.

Kulturseksjonen har et merforbruk på 0,1 millioner kroner ved årets slutt. Med unntak av Kulturskolen er de fleste virksomhetene nærmest i balanse. For Kulturskolen skyldes merforbruket lønnsutgifter utover budsjettet som følge av sentrale forhandlinger for musikkskolelærere. I budsjettet ligger også tilskuddsmidler som er bevilget, men som i påvente av rapport/regnskap fra arrangøren først er klart for utbetaling i 2005.

Avviket på brutto utgifter og inntekter for kinoen er et resultat av høyere aktivitet enn budsjettet. Kulturskolens avvik på brutto utgifter og inntekter skyldes at noe av prosjekttilskuddene ikke er budsjettjustert. Øvrige avvik på brutto utgifter og inntekter skyldes bruk av vikarer og sykelønnsrefusjoner. Det har i 2004 vært fokus på reduserte utgifter til kurs og opplæring, tilskudd til organisasjonseide hus er fjernet og stillinger er holdt vakante.

TEKNISK DRIFT

Tabell 28 Renovasjon

	2001	2002	2003	2004	Målsetting
Antall returpunkter totalt i forhold til målsetting (i %)	80	85	85	90	60 returpunkter
Antall abonnenter som komposterer i forhold til målsetting (i %)	76	81	75	78	4 000 avtaler

Det ble bygget to nye returpunkter i 2004. Det ble inngått 81 nye komposteringsavtaler og avviklet 41 avtaler.

Tabell 29 Vann og avløp

	2001	2002	2003	2004
Vann				
Andel av vannledningsnett som er nytt, rehabilitert, skiftet ut per år (prosent)	1,1	0,2	0,3	0,8
Avløp				
Andel av abonnenter tilknyttet kommunens renseanlegg (prosent)	96	96	96	97
Andel av avløpsledningsnett som er nytt, rehabilitert, skiftet ut (prosent)	1,1	0,6	0,1	0,7

Note: Fredrikstad kommunes andel av reservevannsledningen for 2004 er med i tallene.

Selv om investeringsrammene for 2004 ble økt betydelig fra 2003 er ikke alle investeringer gjennomført da investeringene ikke ble godkjent før sent på våren/tidlig sommer. Andelen av vann- og avløpsnett som er nytt, rehabilitert eller skiftet ut er likevel større enn tidligere år da det er avslutningsåret som angir anleggsåret. Det betyr at det er flere av tidligere års investeringer som er avsluttet i 2004 og dermed øker denne prosentandelen.

Tabell 30 Byggforvaltning

	2001	2002	2003	2004
Bygningsmasse				
Total areal i tusen kvadratmeter	394,7	433,3	424,3	435,2
Total realverdi i millioner kroner	1 782,0	2 474,5	3 396,7	3 622,9
Antall byggeprosjekter				
Vedtatt, under planlegging	14	10	11	6
Under bygging	6	8	8	4
Ferdigstilt	7	11	5	9
Totalkostnadsramme alle byggeprosjekter (1 000 kroner) ¹⁾	1 086 887	1 007 700	79 000	264 357
Totale vedlikeholdskostnader - kroner per kvadratmeter ²⁾	..	45,0	39,4	42,2 ³⁾

Noter: 1) Totalkostnadsrammer prosjekter ferdigstilt per år i perioden. Til og med 2002 ble det rapportert de totale kostnadsrammene, men fra og med 2003 er det rapportert totalkostnader for ferdigstilte byggeprosjekter i gjeldende år.

2) Vedlikeholdsmidler bevilget over driftsbudsjettet. Det skilles ikke lenger på utvendig og innvendig vedlikehold.

3) Fra 2004 inkluderer beløpet kostnadene for vedlikeholdet driftsavdelingen gjør på bygningene. Disse kostnadene har ikke vært med tidligere da de har vært ført som lønnsutgifter, mens beløpet nå blir synliggjort på det enkelte bygg gjennom ressursmålingsystemet MARI. Tallene er derfor ikke direkte sammenlignbare med tidligere år. Sammenlignbart tall er 33,1 kroner per kvadratmeter.

Av ferdigstilte prosjekter kan nevnes Kjølberg Øst, nytt sentralkjøkken, rehabilitering av Borge sykehjem og Glemmen sykehjem, samt slutføringen av rehabilitering av flere skoler. Dette gir både økt areal, realverdi og totalkostnadsramme for byggeprosjekter som vist i tabellen ovenfor.

Tabell 31 Kommunale bolig- og næringsstomter

	2001	2002	2003	2004
<i>Kommunale boligstomter</i>				
Ferdigstilte boligstomter	69	49	18	0
Solgte boligstomter, antall	41	79	31	35
Omsetning boligstomter, millioner kroner	11,2	24,3	17,1	9,7
<i>Kommunale næringsstomter</i>				
Ferdigstilte arealer/tomter	3 daa	140 daa	80 daa	4 daa
Solgte næringsstomter, antall	8	12	8	7
Omsetning næringsstomter, millioner kroner	8,3	16,6	18,9	19,4

Det er ingen ferdigstilte tomter i 2004 fordi det ventes på godkjenning av reguleringsplaner som er under utarbeidelse. Det er innløst 104 festetomter som utgjør en inntekt på 3,1 millioner kroner. Solgte boligstomter gjelder 11 eneboliger og 4 områder til konsentrert bebyggelse (flere boenheter per bolig) med 24 boenheter. Ferdigstilt næringsareal gjelder hotelltomt i sentrum. Det er ikke flere godkjente reguleringsplaner for næringsområder.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<p><i>Sikre at kommunens befolkning og industri får vann med god kvalitet og at avløpsvann kommer fram til renseanlegg.</i></p> <p>Tilstopninger i avløpsnett skal utbedres så snart som mulig og senest innen 6 timer.</p> <p>Antall kloakktilstoppinger skal reduseres med 20 prosent.</p> <p>Antall vannlekkasjer skal reduseres med 10 prosent.</p> <p>Vannlekkasjer skal utbedres snarest mulig og senest innen 8 timer.</p> <p>Kjelleroversvømmelser på grunn av driftshendelser skal reduseres med 20 prosent.</p>	<p>Gjennomført.</p> <p>Antall kloakstopper er redusert med 33 prosent.</p> <p>Antall vannlekkasjer er redusert med 25 prosent.</p> <p>Gjennomført.</p> <p>Antall kjelleroversvømmelser har økt med 115 prosent fra 13 til 28 på grunn av driftsforstyrrelser som for eksempel brudd på ledninger.</p>
<p><i>Det skal være offentlige toaletter i sentrum.</i></p> <p>Arbeide for å få et reklamefinansiert toalett i Fredrikstad Sentrum.</p>	<p>Toalett ble etablert 8. juli 2004.</p>
<p><i>Videreføring av brannsikring av kommunale bygg.</i></p> <p>Gamle brannpålegg på idretts- og kulturbygg gjenstår med noe utbedringer som gjennomføres i 2004.</p> <p>Nye brannpålegg gjennomføres fortløpende innenfor gitte frister.</p>	<p>Gjennomført.</p> <p>Gjennomført fortløpende innenfor gitte tidsfrister og etter økonomiske bevilgninger.</p>
<p><i>Brannsikring av verneverdig bebyggelse i Gamlebyen.</i></p> <p>Videreføre brannsikringsgruppe for kartlegging av særskilte- og generelle behov for brannsikring.</p>	<p>Brannsikringsgruppen fokuserte i første halvår på videreføring av beboernes brannseksjonering av loftetasjer.</p>

<p><i>Gjennomføring av forebyggende tilsyn i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven § 13 og øke tilsynsprosenten til 100.</i></p> <p>Omprioritering av arbeidsoppgaver. Lovpålagte tilsynsoppgaver gis første prioritet for å nå målsetning om gjennomføring av tilsyn i 100 prosent av de særskilte brannobjektene. Dette medfører at kurs- og øvelsesaktivitet blir nedprioritert.</p>	<p>Det er gjennomført 77 prosent tilsyn.</p>
<p><i>Øke sikkerheten på skoleveinettet gjennom hele planperioden.</i></p> <p>Ferdigstille allerede påbegynte gang- og sykkelveier og fortau langs skoleveier.</p> <p>Prioritere fartsdempende tiltak i boligområder knyttet til skoler, der det er betydelig trafikk (hovedveinettet).</p> <p>Kryssutbedring prioriteres på skoleveier.</p>	<p>Det er ferdigstilt 350 meter fortau og utarbeidet reguleringsplan for 600 meter. Det er påbegynt 600 meter fortau og reguleringsplan for 350 meter.</p> <p>Det er foretatt 21 trafikkmålinger, innført "30-soner" fartsgrense i 5 boligområder og anlagt 22 nye humper.</p> <p>Det er gjennomført kryssutbedringer i fire krysspunkter, samt kampanjene "Klipp hekk og busker", "Aksjon skolestart" og "Reflekskampanje".</p>
<p><i>Opprettholde et godt vedlikeholds nivå i parker og på grøntanlegg innen prioriterte områder.</i></p> <p>Forenkling av anleggene for mer effektiv maskinmessig vedlikehold.</p> <p>Prioritere vedlikeholdet i områder med stor belastning i Gamlebyen, sentrum og uteanlegg i tilknytning til virksomheter.</p>	<p>Flere anlegg er forenklet som blant annet elvepromenaden og ved Onsøyheimen.</p> <p>Anlegg er prioritert og tidligere vedlikeholdsstandarder er brukt.</p>
<p><i>Ivareta statlige krav om sikkerhetssjekk av lekeplasser.</i></p> <p>Gjennomføre sikkerhetskontroller på alt lekeutstyr i henhold til sikkerhetsforskrift.</p>	<p>Gjennomført.</p>
<p><i>Redusere fyringsutgiftene på kommunale bygg.</i></p> <p>Ved investeringer i ENØK-tiltak sørge for riktig og effektiv styring.</p> <p>Oppmuntre og bevisstgjøre brukere til selv å holde kostnadene for fyring nede.</p>	<p>Det er to ferdige prosjekter og to igangsatte prosjekter, og det er foretatt ENØK-analyser på prosjekter som skal igangsettes i 2005.</p> <p>Ikke gjennomført.</p>

Utover tiltakene ovenfor har det i 2004 blitt brukt ressurser på etablering av den nye Maskinsentralen som skal være i drift fra 1. januar 2005. Det er også etablert en ny felles 110-alarmsentral i Moss for blant annet alle Østfold-kommunene. Fra 1. januar 2004 ble den tidligere Eiendomsavdelingen i Plan og miljø overført til Bygg og eiendom.

Kommunen har vært gjennom en rettssak vedrørende erstatningsutbetalinger etter kjelleroversvømmelser, og ble dømt til å utbetale 1,4 millioner kroner. To nye og større rettssaker er i vente.

I 2004 har det vært arbeidet med en gjennomgang av de kommunale boligene for å se om de brukes til de gruppene hvor det er størst behov for kommunale boliger. Hensikten med arbeidet har vært å redusere utgiftene til sosiale tjenester. Det er utarbeidet en eierstrategi for kommunale utleieboliger med hensyn til omdisponering, kjøp, salg og bygging. I det videre arbeidet vil det bli fokusert på forholdet til private utleiery og organiseringen av kommunens boligforvaltning.

Med strenge prioriteringer har Teknisk drift jevnt over klart å opprettholde et tilfredsstillende tjenestetilbud. Målsettingene i handlingsplanen i forhold til prioriterte arbeidsoppgaver er i stor grad oppnådd.

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 32

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Administrativ ledelse	12 763	14 030	- 1 267	13 432	12 224	1 208	11 171	12 792	-1 621
Brann	34 317	5 993	28 324	31 494	6 216	25 278	32 564	5 325	27 239
Anlegg og Maskin	19 452	19 213	239	18 070	18 420	- 350	18 289	17 079	1 210
Renovasjon	60 673	61 464	- 791	52 471	52 619	- 148	52 264	51 090	1 174
Vann	72 513	72 513	0	63 235	63 235	0	62 903	62 819	84
Avløp	105 811	105 811	0	105 028	105 028	0	104 558	104 472	86
Parkering og Transport	23 979	24 296	- 317	22 518	22 636	- 118	23 405	22 872	533
Prosjektadministrasjon	4 997	5 393	- 396	6 484	5 723	761	4 283	4 079	204
Natur	20 027	12 201	7 826	12 615	4 574	8 041	14 086	3 309	10 777
Vei	29 205	12 242	16 963	25 922	10 036	15 886	26 271	6 735	19 536
Feier	4 303	4 303	0	4 009	4 009	0	4 008	4 008	0
TD Bygg og Eiendom	297 969	168 658	129 311	224 077	95 305	128 772	283 287	136 718	146 569
Teknisk drift i alt	686 011	506 118	179 892	579 355	400 025	179 330	637 088	431 297	205 791

Teknisk drift har et merforbruk på 0,6 millioner kroner. Det er spesielt virksomhetene Brann og Vei som har et merforbruk. For Brann skyldes dette i hovedsak bruk av overtid på grunn av økning i antall timer og kroner knyttet til utrykning, mens det for Vei er en følge av vinter med mye nedbør. Som følge av etterkalkulasjon av selvkost etter nye forskrifter, er det merinntekter på tjenester staben utfører for de gebyrfinansierte virksomhetene (Vann, Avløp, Renovasjon og Feier). Sammen med en generell innsparing på driftsutgifter utgjør dette i hovedsak innsparingen på Administrativ ledelse.

Renovasjon og Feier har hatt merutgifter som er belastet fond. Det ble opprettet et eget ansvar, Onsyrenovasjon, etter at kommunen i konkurranse med private virksomheter overtok renovasjonstjenestene i tidligere kommunedel Onsy. Avdelingen har vist seg å være konkurransedyktig og har innfridd de krav som ble stilt. For Vann og avløp ble det en innsparing på 24,0 millioner kroner som ble avsatt til fond. Dette inkluderer innsparing på renter og avskrivninger på 9,9 millioner kroner som følge av etterkalkulasjon. Renter og avskrivninger for de gebyrfinansierte virksomhetene (Vann, Avløp og Renovasjon) har totalt en innsparing på 10,4 millioner kroner og som er justert etter nye regler for etterkalkulering av selvkost.

For Bygg og eiendom er det merforbruk på renholdstjenesten, mens driftsavdelingen har en innsparing. Det er innsparing på strøm, men merutgifter på vedlikehold. Virksomhetens budsjettramme ble i 2004 redusert som følge av fjerning av elavgiften. Ved gjeninnføring av avgiften 1. juli 2004 ble det ikke foretatt styrking av rammen igjen. I budsjettammen til seksjonen ble det også forutsatt en økt inntekt på 5,0 millioner kroner knyttet til husleieharmonisering, mens faktisk merinntekt ble 3,0 millioner kroner. Differansen må dekkes av innsparinger på andre poster eller andre tiltak. Merinntektene fra parkeringsdriften

har finansiert merutgifter knyttet til bytte av lokaler for virksomheten og merutgifter til drift og vedlikehold av parkeringsplasser og utstyr.

Differansen mellom brutto utgifter og inntekter skyldes organisasjonsmessige endringer, innføring av ressursmålesystemet "MARI" og utvidet merverdiavgiftskompensasjonsordning. Det er gjennomført regnskapstekniske fordelinger på tjenester i forbindelse med KOSTRA og ressursmåling som øker brutto regnskapstall. Avviket mellom netto regnskapstall for 2003 og 2004 skyldes i hovedsak at seksjonen i 2003 hadde et merforbruk på 23,7 millioner kroner, hvor mesteparten var på Bygg og eiendom. I tillegg er aktivitetsnivået redusert på flere virksomheter i 2004.

Det er en innsparing på utgifter til kurs og opplæring og kjøp av eksterne konsulenttjenester går omtrent i balanse. De fleste innsparingstiltakene som nevnt i budsjettet er gjennomført. Det gjelder for eksempel stenging av svømmebasseng, enøk-tiltak, reduserte driftsutgifter som følge av salg av bygninger, opphør av større reparasjoner av lekeplasser og fjerning av utstyr med sikkerhetsmangler. Andre tiltak har vært redusert renhold og vårrengjøring av veier, begrenset kantslått av vegetasjon, redusert vedlikehold av grøntanlegg og lenger tid før utskifting av lyspærer i gatelysene.

OMSORG- OG OPPVEKST

Omsorg- og oppvekstseksjonen har vært en felles seksjon i tre år. Perioden har vært preget av omorganiseringer innenfor flere tjenesteområder. I 2004 har det først og fremst skjedd endringer innenfor omsorgsetaten med nye omsorgsboliger og ombygging av sykehjem som medfører flytting av både brukere og ansatte. Det er også opprettet felles virksomhet ODA for dag/arbeid/avlastningstjenester. Innenfor tjenesteområdene er hovedpunktene:

Barnehage

Det er 169 flere barn i barnehagene i 2004 i forhold til 2003 og barnehagedekningen har økt fra 62,1 prosent til 67,1 prosent. Det er gjennomført felles samordnet opptak for alle barnehageplasser i kommunen for barnehageåret 2004/2005. Med bakgrunn i ny forskrift om økonomiske likebehandling har alle ikke-kommunale barnehager mottatt driftstilskudd fra kommunen fra mai 2004.

Skole

Elevtallet i skolene har økt med 182 elever. Antall elever som får morsmålsundervisning og særskilt norsk har også økt. Det er gjennomført brukerundersøkelser via Elevinspektørene, samt nasjonale prøver på 4. og 10. trinn. Reformarbeid er i gang.

Sosial og familie

Det er sterkt press på tjenesteytingen i forhold til antall saker og brukere både innenfor barneverntjenesten og innenfor virksomhet ODA. Sosialtjenesten opplever for første gang på flere år en nedgang i antall brukere, men samtidig øker gjennomsnittlig stønadstid og stønadsbeløp per bruker.

Omsorg

Det er ferdigstilt flere større byggeprosjekter i løpet av året som har medført store flytteoperasjoner for brukere og ansatte. Antall brukere av hjemmetjenesten er relativt stabilt, men flere brukere har større og mer sammensatte behov enn tidligere. Antall brukere i boveiledningstjenesten øker kraftig, det samme gjør ressurskrevende brukere.

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 33

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Barnehageetaten	201 460	185 463	15 997	191 136	170 910	20 226	170 842	153 055	17 787
Skoleetaten	562 122	125 154	436 968	525 042	84 334	440 708	536 436	116 223	420 213
Sosial-familieetaten	510 768	150 469	360 299	437 858	111 585	326 273	483 870	142 525	341 345
Omsorgsetaten	682 563	143 369	539 194	628 276	109 349	518 927	652 077	141 722	510 355
Fellestjenester	33 194	1 662	31 532	34 357	1 646	32 711	35 265	5 123	30 142
Seksjonene i alt	1990 107	606 117	1 383 990	1 816 669	477 824	1 338 845	1 878 490	558 648	1 319 842

Merforbruket totalt for seksjonen er på 45,1 millioner kroner i forhold til budsjett.

Barnehagene, skoleetaten og fellestjenester har en samlet innsparing på 9,1 millioner kroner. Sosial og familieetaten og omsorgsetaten har et merforbruk på 54,2 millioner kroner. Innen etatene viser regnskapet at:

- De fleste barnehager har en innsparing, mens virksomheten Jonas har et merforbruk.

- De fleste skolene har en innsparing, men noen skoler sliter fremdeles med inndekking av tidligere års underskudd.
- Sosial og familieetaten har et samlet merforbruk på 34,0 millioner kroner. Økonomisk sosialhjelp har et merforbruk på 23,0 millioner kroner, barnevern 11,0 millioner og dag/arbeid/avlastning 8,4 millioner kroner. De øvrige virksomhetene i sosial og familieetaten har en innsparing.
- Omsorgsetaten har et merforbruk på 20,3 millioner kroner. Det er sykehjemmene og boveiledningstjenesten som har størst merforbruk.

FELLESTJENESTER OG GJENNOMGÅENDE OPPGAVER

Administrasjonens hovedoppgaver er knyttet til de fire fagetatene og en egenbetalingsenhet som ivaretar faktureringsoppgaver for fastsetting av vederlag for hele omsorg- og oppvekstseksjonen.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<p><i>Omsorgs- og oppvekstseksjonen skal gi brukeren et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud som sikrer at det til enhver tid er en tjenesteyter som har ansvaret for oppfølging av den enkelte bruker ved å ha fokus på</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>helhetlig og samordnet tverrfaglig samarbeid i virksomhetene, i etatene og mot samarbeidsinstanser</i> – <i>et forebyggende psykososialt arbeid med vekt på tidlig tiltak og intervensjon</i> – <i>et helsefremmende og forebyggende arbeid med vekt på å sikre befolkningen livskvalitet, trivsel og muligheter til å mestre dagliglivets utfordringer og belastninger, samt bedre utnyttelse av alle ressurser.</i> <p>Implementering og videreføring av systemer og rutiner for tverrfaglig og tverretattlig samarbeid og samhandling.</p> <p>Videreføre rus og kriminalitetsforebyggende arbeid gjennom SLT-modellen (Samordning av Lokale ruskriminalitetsforebyggende Tiltak).</p> <p>Påse at det utarbeides individuelle planer.</p>	<p>Gjennomført og videreføres. For første gang ble et systematisk, tverrfaglig samarbeid som inkluderte alle barnehagene i kommunen gjennomført for et helt år. Tverrfaglig gruppe på seksjonsnivå har hatt tett pådriver- og oppfølgingsarbeid gjennom året overfor de andre nivåene.</p> <p>Gjennomført. Koordinatorstillingen ble utvidet til 50 prosent fra august 2004.</p> <p>Gjennomført av koordinator for arbeidet med individuelle planer. Videreføres.</p>
<p><i>Omsorg- og oppvekstseksjonen medvirker i kommunens folkehelsearbeid.</i></p> <p>Kommunestyrets vedtak om å delta i Østfold fylkeskommunes folkehelseprogram videreføres gjennom deltagelse i prosjekter innen feltene "Sunn Østfold, Levende Østfold og Trygge Østfold".</p>	<p>Ivaretatt.</p>

<p>Kommunens skade- og ulykkesforebyggende arbeid konkretisert gjennom prosjekt "Trygge Fredrikstad" videreføres.</p>	<p>Ivaretatt gjennom samarbeidet mellom folkehelsekoordinatoren og representanter fra den enkelte etat i konkrete prosjekter og satsingsområder.</p>
<p><i>Barn og unges oppvekst sees i en helhet gjennom tverrfaglig samarbeid.</i></p> <p>Det utarbeides plan for forebyggende tiltak i planperioden.</p> <p>Alle som arbeider med barn og unge skal legge vekt på å forebygge psykososiale problemer og atferdsproblematikk.</p> <p>Systemer og rutiner for tverrfaglig samarbeid og samhandling videreutvikles.</p> <p>Arbeid med tidlig intervensjon og forebyggende tiltak gjennom tverrfaglig og tverretattlig samarbeid må prioriteres.</p>	<p>Deler av dette er ivaretatt gjennom plan for psykososialt arbeid.</p> <p>Gjennomført innenfor samtlige tjenesteområder ved bruk av verktøy/egen metodikk og samtalegrupper med barn av psykisk syke. Klubber, utekontakt, barnehager og andre har også hatt fokus. Samtalegrupper og systematisk arbeid for å løse ungdom over på meningsfulle arenaer.</p> <p>Gjennomført. Arbeidet med evaluering av eksisterende systemer og rutiner ble igangsatt høsten 2004.</p> <p>Igangsatt og videreføres, spesielt i fokus i forbindelse med etablering og utvikling av familiesenterkonseptet.</p>
<p><i>Barn og unge skal lære etiske holdninger, høflig og god atferd og innsatsen skal spesielt rettes inn mot å styrke det forebyggende arbeidet mot vold, mobbing, kriminalitet, rus og rasisme. Det legges vekt på en innføring i miljøutfordringer og bærekraftbegrepet i tråd med kommunale planer og Fredrikstaderklæringen.</i></p> <p>Alle som arbeider med barn og unge skal legge vekt på holdningsskapende arbeid.</p> <p>Det søkes om statlige tilskuddsmidler til barne- og ungdomstiltak til prioriterte prosjekter.</p> <p>Det søkes om tilskuddsmidler i henhold til fattigdomsproblematikken.</p> <p>Det arbeides med problemstillinger knyttet til rus- og kriminalitetsforebygging i henhold til SLT-modellen.</p>	<p>Godt ivaretatt innenfor alle tjenesteområder.</p> <p>Ivaretatt gjennom blant annet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Storbymidler til "Vekst!"-prosjektet som er samarbeidsprosjekt mellom skole, fritidsklubber og frivillige lag/foreninger. – Tiltak iverksatt i regi av helsevern, barnevern og fritidsklubber/kultur via fattigdomsmidler. – Midler fra østnorsk kompetansesenter til kafeen Chat, samt flere prosjekter i skolene og statlige midler til barnehagene. <p>Gjennomført. Fredrikstad kommune har søkt om midler i forhold til tiltak både i 2003 og 2004.</p> <p>Gjennomført og videreføres.</p>

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 34

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Politiske tjenester	783	15	768	1 038	1	1 037	1 138	56	1 082
Administrasjon	24 154	1 593	22 561	26 279	1 631	24 648	24 938	22 573	22 365
Andre fellestjenester	8 256	53	8 203	7 040	14	7 026	9 190	2 495	6 695
Fellestjenester i alt	33 193	1 661	31 532	34 357	1 646	32 711	35 266	5 124	30 142

Fellestjenester har en samlet innsparing på 1,2 millioner kroner.

Innsparingen ved politiske tjenester er relatert til lavere kostnader til møtegodtgjørelser. For administrasjon er innsparing relatert til lønnsposter på grunn av vakanser og liten vikarbruk ved sykdom. Merforbruket ved andre fellestjenester er knyttet til leie av IT-linjer og kjøp av tjenester til institusjonsbruker i annen kommune, samt merutgifter til yrkesskadeforsikring.

BARNEHAGEETATEN

Tabell 35 Tjenestedata barnehage

	2001	2002	2003	2004
Antall barn 0 – 2 år				
I kommunal barnehage	252	257	221	225
I privat barnehage	308	304	374	464
Totalt	560	561	595	689
Antall barn 3 – 6 år				
I kommunal barnehage	831	913	983	957
I privat barnehage	856	922	1 045	1 146
Totalt	1 687	1 835	2 028	2 102
Sum barn i barnehage 0 - 6 år	2 247	2 396	2 623	2 792
Herav 6 åringer med usatt skolestart	4	5	6	6
Dekningsgrad barn 1 - 2 år	34,2%	33,5%	36,2%	42,8%
Dekningsgrad barn 3 - 5 år	65,6%	72,4%	78,8%	81,3%
Dekningsgrad barn 1 - 5 år	53,3%	56,9%	62,1%	67,1%
Antall barn med funksjonshemninger	..	52	64	80
Antall barn med ressurser etter opplæringsloven	52	45	47	48
Andel barn med særlige behov ¹⁾	..	49	60	85
Andel barn med særlige behov i forhold til alle barn i barnehage ²⁾	3,7%	4,2%	4,7%	5,9%
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal barnehage per kom. bruker (inkl. spesialtiltak) ³⁾	80 766	92 568	103 996	106 252
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal barnehage per kom. bruker (ekskl. spesialtiltak) ³⁾	66 554	76 378	86 351	88 580
Antall barn 0 - 2 år som ikke har fått plass per 01.08.	171	198
Antall barn 3 - 5 år som ikke har fått plass per 01.08.	129	118

Note: 1) Barn med særlige behov som ikke er tatt opp ved prioritet eller gjennom barnehagelovens §9.

2) Fra 2002 omfatter andel barn med særlige behov både funksjonshemmede og barn med særlige behov.

3) De økonomiske nøkkeltallene er basert på utgiftsbegreper og funksjoner i KOSTRA. Tallene inneholder utgifter til lokaler og tjenestetilbud, og er derfor uavhengig av hvilken seksjon/etat som har utgiften. Tallene for 2004 kan ikke sammenlignes direkte med foregående år på grunn av mva-kompensasjon.

Fredrikstad kommune har en barnehagedekning på 67,1 prosent. Det er en økning på 5,0 prosentpoeng i forhold til 2003. Det er totalt 2 972 barn som har plass i barnehagene i Fredrikstad og i tillegg har 80 barn plass i Åpen barnehage. Tendensen viser at barn med spesielle behov øker.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
Fredrikstad kommune har full barnehagedekning innen utgangen av 2005.	
Kartlegge brukernes behov for type plass og geografisk beliggenhet i forbindelse med søknadene våren 2004.	Gjennomført.
I samarbeid med Plan og miljøseksjonen sikre at det avsettes arealer til barnehager når nye boligområder planlegges. Avklare økonomisk ansvar i forhold til ervervelse av tomter.	Det er inngått samarbeid med Plan og miljøseksjonen. Økonomisk ansvar for ervervelse av tomter er hos Teknisk drift.

<p>Legge til rette for at private aktører vil etablere barnehager i Fredrikstad.</p> <p>Jernbanegata barnehage etableres i alternative lokaler og utvides med 2 avdelinger.</p> <p>Det nedsettes en arbeidsgruppe som skal utarbeide rutiner for godkjenning av nye barnehager.</p> <p>Kartlegge om det er kommunale bygg som kan brukes til barnehager.</p> <p>Utrede om audioavdelingen ved Trara skole kan gjøres om til barnehage.</p> <p>Se på muligheten for å utvide kommunale barnehager med flere avdelinger.</p> <p>Ny Rød barnehage innen 2007.</p>	<p>Det er åpnet fem nye barnehager, en avdeling og to nye familiebarnehager. Tre familiebarnehager og en barnehage er lagt ned.</p> <p>Lokalisering er bestemt til Lahellemoen og arbeidet påbegynnes våren 2005.</p> <p>Ikke gjennomført da presset på å etablere barnehager har vært stort.</p> <p>Ingen kommunale bygg er funnet egnet.</p> <p>Arbeidet er påbegynt.</p> <p>Smertulia barnehage bygges ut med en avdeling. Beregnet ferdig 1. april 2005.</p> <p>Det arbeides med å finne tomt.</p>
<p><i>Fredrikstad kommune skal gjennomføre samordning av opptak fra 2004. Samordningen skal gi søkerne bedre oversikt over det samlede barnehage tilbud i kommunen, og bidra til at barnehageplasser blir fordelt etter brukernes ønsker og behov.</i></p> <p>Inkludere Servicetorget i arbeidet med utforming av rutiner/prosedyrer for opptak, og videre i samarbeid med barnehageadministrasjonen og barnehagene i søke/opptaksprosessen.</p> <p>En informasjonsfolder/oversikt over alle barnehagene utarbeides innen 1.februar 2004.</p> <p>Det utarbeides et kart i løpet av våren 2004 som viser hvor den enkelte barnehage ligger geografisk i kommunen.</p> <p>Samordning av opptaksprosessen for hovedopptaket 2004 evalueres innen utgangen av september 2004.</p>	<p>Gjennomført med godt resultat.</p> <p>Ligger i det nye dataprogrammet som er innkjøpt.</p> <p>Geodataavdelingen ved Plan og miljøseksjonen arbeider med kartet.</p> <p>Gjennomført med høy svarprosent. Samordnet opptak har fungert. Evalueringen viser behov for tettere kontakt i opptaksprosessen.</p>
<p><i>Godkjente barnehager skal behandles likeverdige i forhold til offentlig tilskudd.</i></p> <p>I løpet av 2004 skal det utarbeides kriterier for tildeling av kommunalt driftstilskudd til private barnehager på bakgrunn av forskrifter gitt av departementet, reforhandle dagens avtaler og lage nye.</p> <p>Gjennomføre årlige tilsynsbesøk i alle barnehagene i tråd med vedtatte rutiner, samt videreutvikle tilsynsrapporten med henblikk på å få opplysninger som er relevante for å gi et likeverdig offentlig tilskudd.</p>	<p>Gjennomført. Alle barnehagene har fått enkeltvedtak med vilkår fra politikerne og det er derfor ikke skrevet nye samarbeidsavtaler.</p> <p>Gjennomført. Det er sendt klager til fylkesmannen fra 5 barnehager.</p>

Evaluere de årlige tilsynsbesøkene innen utgangen av hvert år med spesiell fokus på barnehagens ulike tilbud, størrelse og økonomiske situasjon.	Gjennomført kun i de private barnehagene i år. Rapporten er videreutviklet.
Opprettholde fokus i barnehagene på effektiv bruk av areal og personalressurser.	Gjennomført. Det tilbys dagplasser til de med 50 prosent plass ved behov.
<i>Kvalitetsutviklingsarbeidet skal legge til rette for barnehage til alle barn, med fokus på det enkelte barn muligheter og behov.</i>	
Lage en verktøykasse til bruk for vurdering av kvaliteten i barnehagen.	Barnehagemyndigheten har tatt i bruk ulike verktøy for å sikre kvaliteten i private og kommunale barnehager.
Bruke aksjonslæring som metode i forbindelse med kompetanseheving i etaten.	Flere barnehager har tatt i bruk metoden.
Samarbeide med Høgskolen i Østfold om veiledning av nye førskolelærere, og utvikle metoder for pedagogisk dokumentasjon.	Fredrikstad er en av foregangskommunene når det gjelder veiledning av nyutdannede førskolelærere. Metoder for pedagogisk dokumentasjon er påbegynt.
Ordningen med tverrfaglige grupper evalueres innen utgangen av juni 2004.	Alle barnehagene har deltatt i tverrfaglige grupper, men evalueringen viser stor spredning i nytteverdien. Videreføres ikke på samme måte.
Det tas i bruk informasjonsstruktur internt og eksternt i barnehagene.	Gjennomføres løpende.
Serviceerklæringen implementeres i barnehagene i løpet av våren 2004.	Gjennomført.
Det utarbeides maler for brukerundersøkelser og barnehagene foretar undersøkelser hvert år.	Gjennomført i alle kommunale barnehager. Gjennomgående god tilfredshet, men det er ønske om mer medvirkning og informasjon via nett.
Barnehageetaten viderefører og videreutvikler prosjektet "Menn i barnehagen" i samarbeid med fylkesmannen.	Gjennomført. Fylkesmannen har brukt Fredrikstad kommune i et pilotprosjekt for å rekruttere flere menn inn i barnehagene.
Fagsjefen inviterer til årlige møter med private barnehageeiere med sikte på skoloring i forhold til lovverk og arbeidsgiveransvar.	Gjennomført i alle ordinære barnehager.

Tjenesteområde Jonas

<i>Mål/Tiltak</i>	<i>Kommentarer til måloppnåelse</i>
Virksomhet Jonas lager nettverk for foreldre med barn med funksjonshemninger i samarbeid med PPT.	Tegn til tale kurs i samarbeid med PPT. Arbeidet vil videreføres.
Foreldreveiledning.	Foreldreveiledning til foreldre og barn som mottar hjelp fra virksomheten. Arbeidet videreføres.
Hospitering i barnehage for barn med funksjonshemming.	Funksjonshemmede barn hospiterte noen timer hver uke i barnehage sammen med spesialpedagog og språkgruppe. Arbeidet videreføres.

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 36

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Barnehager felles	85 196	87 626	-2 430	80 988	79 639	1 349	60 189	62 281	-2 092
Jonas (spesialtilbud)	16 571	3 099	13 472	15 207	2 100	13 107	16 064	2 439	13 625
Barnehagene	99 693	94 738	4 955	94 941	89 171	5 770	94 590	88 335	6 255
Barnehageetaten i alt	201 460	185 463	15 997	191 136	170 910	20 226	170 843	153 055	17 788

Barnehagene har en samlet innsparing på 4,2 millioner kroner. Dette relateres til merinntekter fra staten i form av skjønnstilskudd, samt god økonomistyring og innsparing på lønn.

Virksomheten Jonas ivaretar tilrettelagte tiltak for funksjonshemmede barn og spesialpedagogiske tiltak til barn. Jonas har et merforbruk på 0,4 millioner kroner på grunn av høyere aktivitet enn hva som lå til grunn i budsjettet.

Endring i brutto utgifter og inntekter fra 2003 til 2004 relaterer seg i hovedsak til økte overføringer til ikke kommunale barnehager som følge av lov om økonomisk likebehandling, skjønnstilskudd, investerings- og statstilskudd til nyopprettede barnehageplasser.

SKOLEETATEN

Tabell 37

	2001	2002	2003	2004
ORDINÆR GRUNNSKOLE				
Antall elever på barnetrinnet	6 077	6 208	6 214	6 281
Antall elever på ungdomstrinnet	2 314	2 411	2 572	2 695
Antall elever i spesialgrupper ¹⁾	50	56	47	46
Antall elever i innføringsklasser	9	43	42	35
Sum antall elever i grunnskolen	8 441	8 669	8 875	9 057
Antall elever med morsmålsundervisning i grunnskolen	282	326	466	544
Antall elever fra språklige minoriteter	684	483	569	615
SPESIALSKOLE (Råkollen)²⁾				
Antall elever på barnetrinnet	17	21	28	30
Antall elever på ungdomstrinnet	21	22	17	15
Sum antall elever i spesialskoler	38	43	45	45
PRIVATE SKOLER (Steinerskolen)				
Antall grunnskoleelever ³⁾	..	172	163	143
SPESIALUNDERVISNING				
Andel elever tildelt spesialundervisn. § 5.1 i grunnskolen (%)	5,4	3,7	3,6	4,4
Andel elever fra språklige minoriteter (%)	8,5	5,6	6,4	6,7
Andel elever ved spesialskoler (%)	0,6	0,5	0,4	0,5
ØKONOMISKE OG STRUKTURELLE INDIKATORER⁴⁾				
Korrigerte brutto driftsutgifter per grunnskoleelev - grunnskoleundervisning (F202)	43 990	44 560	47 275	48 535
Korrigerte brutto driftsutgifter per grunnskoleelev – skolelokaler og skyss (F222) ⁵⁾	8 186	8 598	9 856	9 619
Korrigerte brutto driftsutgifter per grunnskoleelev totalt	52 176	53 158	57 131	58 154
Antall elever per undervisningsrelatert årsverk	10,6	11,9	12,5	12,8

Note: 1) Sum elever inkluderer ikke elever i spesialskoler.

2) For Råkollen rapporteres kun elever fra Fredrikstad (gjelder også spesialgrupper fra 2003)

3) Fra 2002 rapporteres kun Fredrikstad elever ved Steinerskolen. Fredrikstads elevtall foreligger ikke for 2001.

4) Tallene for korrigerte brutto driftsutgifter 2004 kan ikke sammenlignes direkte med foregående år på grunn av mva-kompensasjon.

5) Fra 2002 er skyssutgifter inklusive elever ved Steinerskolen.

Ordinær grunnskole

GSI-rapporteringen for 2004 viser en øking av elevtallet både på barnetrinnet og på ungdomstrinnet. Elevtallet i spesialgrupper er stabilisert.

Antall elever som får særskilt norsk- og morsmålsundervisning øker fortsatt. Dette gir kommunen og skolene en ekstra utfordring, da det ikke er budsjettert med økt aktivitet for denne gruppen. Økte utgifter til særskilt norsk- og morsmålsundervisning kompenseres fra staten med bare omlag 50 prosent av kostnadene. Kommunen har videreført tilbudet med innføringsklasser.

Spesialundervisning

Tabell 38

	2001	2002	2003	2004
Antall elever med 1- 100 årstimer	15	6	19	11
Antall elever med 101 – 360 årstimer	183	227	228	270
Antall elever med > 361 årstimer	142	80	106	123
SUM	340	313	353	404

Note: Antall elever i denne tabellen representerer elever i ordinær grunnskole i Fredrikstad.

Enkeltvedtakene knyttet til spesialundervisning er for andre året lagt ut på virksomhetene (unntatt for elever i spesialgrupper og på Råkollen). Antall enkeltvedtak med lite omfang har gått ned. Enkeltvedtak med middels til betydelig omfang har økt relativt mye siden 2003. Hovedårsaken er at flere elever har rett til spesialundervisning etter opplæringsloven. En svekking av det generelle opplæringsstilbudet kan utløse rett til spesialundervisning for flere elever. Fredrikstad ligger nå omtrent på landsgjennomsnitt i antall vedtak.

Voksenopplæring

Tabell 39

	2001	2002	2003	2004
Antall elever på voksenopplæring § 4a.1.	..	1	30	58
Antall elever på voksenopplæring § 4a.2.	..	11	10	11

Opplæringsloven § 4a.1. gir voksne rett til eksamensrettet grunnskoleopplæring i fem fag. I 2004 har de fleste deltakerne hatt tospråklig bakgrunn. Antall elever er fordoblet siden 2003. Opplæringsloven § 4a.2. gir også voksne rett til spesialundervisning på grunnskolens område.

Tabell 40 Språktilbud til nyankomne barn med minoritetsspråklig bakgrunn i grunnskolen (tall pr 1. oktober)

	2001	2002	2003	2004
Innføringsklasser	2	4	4	4
Antall elever i innføringsklasser	9	49	42	35

Innføringsklassene bidrar til at elever blir raskere integrert i den normale skolehverdagen.

Skolefritidsordningen (SFO)

Tabell 41

	2001	2002	2003	2004
Antall barn i SFO totalt	1 586	1 884	1 905	1 796
Andel barn i SFO i forhold til innbyggere 6 - 9 år i prosent	44,7	53,3	52,7	49,8
Antall barn per årsverk	16,7	17,8	17,1	17,1

Med bakgrunn i den kraftige økningen av betalingsattsene fra august 2003 er det fortsatt en klar tendens til nedgang i dekningsgraden på SFO. Det er registrert flere endringer enn tidligere fra full plass til ulike deltids plasser.

Pedagogisk psykologisk tjeneste

Tabell 42 Antall brukere av PPT

	2001	2002	2003	2004
I barneskolen	..	650	668	530
I ungdomskolen	..	232	190	240
I barnehager	..	149	146	148
I alt	..	1 031	1 004	918

Tallet på aktive saker som omfatter elever i grunnskolen har det siste året gått ned. Målet har vært å gjøre skolene mer selvhjulpne i forhold til tiltak for elever med lett til moderat grad av lærevansker og atferdsvansker. PPT registrerer en økning av elever med omfattende hjelpebehov.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer på måloppnåelse
<p><i>De sentrale styringssignalene om innholdet i og organisering av skolen skal ligge til grunn ved utbygging/ombygging av skoler.</i></p> <p>Prinsipper for arealutnyttelse i revidert skolebruksplan er veiledende i skoleutbyggingsprosjekter.</p> <p>Virksomhetene skal ha fokus på fleksibel arealutnyttelse.</p>	<p>Det er gjort vurderinger rundt pedagogikk, metode, ressursbruk og organisering som gir muligheter for ulike organiseringsformer, metodebruk og sambruk av arealer. Utlån/utleie av lokaler til Lokalsamfunn, lag og foreninger.</p> <p>Skolene har sterkt fokus på fleksibel bruk av arealer på grunn av ny lovgivning der klassebegrepet er fjernet.</p>
<p><i>Barn/unge skal lære etiske holdninger, høflig og god atferd og innsatsen skal spesielt rettes inn mot å styrke det forebyggende arbeidet mot vold, mobbing, kriminalitet, rus og rasisme.</i></p> <p>Alle som arbeider med barn og unge skal legge vekt på å forebygge psykososiale problemer og atferdsproblematikk.</p> <p>Alle skolene skal ha innarbeidet tiltak for det holdningsskapende arbeidet i sine virksomhetsplaner innenfor områdene mobbing og rasisme, og de skal regelmessig evaluere dette arbeidet i planperioden.</p>	<p>Elever med atferdsproblemer får tilpasset opplæring og enkelte skoler har en egen kontaktperson for disse elevene. Flere skoler deltar i programmer for å forebygge atferdsavvik.</p> <p>Fire skoler har tilsatt miljøarbeider i deltidsstilling finansiert gjennom statlige psykiatrimidler.</p> <p>Alle skoler har undertegnet manifest mot mobbing. Mange skoler har utarbeidet egne planer for hvordan motvirke mobbing/rasisme og gjennomfører holdningsskapende tiltak som følge av dette. 15 skoler gjennomfører Skolemegling.</p>
<p><i>Det skal gis gode læringsvilkår for elevene i en god og tidsmessig skole.</i></p> <p>Nasjonale prøver og kvalitetssystemet KVALIF legges til grunn for skolenes arbeid med å videreutvikle kvaliteten i opplæringen.</p> <p>Utvikle tiltak som bidrar til å styrke elevenes læringsmiljø, motivasjon, trivsel og læringsutbytte.</p> <p>Utvikle elevenes basisferdigheter i bruk av IKT. Bruke IKT i fagene.</p>	<p>Samtlige skoler har deltatt i kartleggingsprøver og/eller nasjonale prøver og "trivselsrelaterte" undersøkelser. Leseprøvene viser gode resultater for skolene i Fredrikstad. Skolene har deltatt i nasjonale prøver, men resultatet ble ikke offentliggjort i 2004.</p> <p>De fleste skolene har deltatt i kurs og samlinger i regi av Pedagogisk senter. Kurs er ofte satt i sammenheng gjennom nettverkssamlinger der lærere på ulike skoler møtes til faglige ide - utvekslinger og drøftinger (nettverksarbeid).</p>

<p><i>PPT skal bistå i arbeidet med å tilpasse opplæringen for alle elever i en inkluderende skole samtidig som det lovpålagte utredningsarbeidet ivaretas.</i></p> <p>PPT skal bistå i planlegging og organisering av tiltak ved den enkelte skole.</p> <p>PPT skal gi tilråding i samsvar med opplæringsloven for barn i førskolealder, elever i grunnskolen samt voksne.</p> <p>PPT skal bygge opp kompetanse på områdene minoritetsspråklige elever, voksenopplæring og pedagogisk bruk av IKT.</p> <p>PPT's rolle og arbeidsoppgaver vurderes fortløpende.</p>	<p>PPT har god oversikt over barn med særskilte behov. Det er satt fokus på å løse flest mulig henvendelser og forespørsler om tjenester uten henvisning som fører til utredningsarbeid.</p> <p>Kompetanseutviklingstiltak i forhold til minoritetsspråklige elever ble utsatt til 2005. Det er gjennomført intern opplæring i utredning av voksne. PPT har nå utvidet samarbeid med FRIS og Råkkollen. Det gjennomføres strukturerte interne prosesser for organisasjonsutvikling og faglig ajourføring.</p>
<p><i>Kommunens IKT-plan skal gjenspeile nasjonale målsettinger angående bredbåndsatsing, kompetanseheving, nødvendig utstyr og pedagogisk bruk av IKT.</i></p> <p>Skolene lager og følger opp egen IKT-plan som bygger på overordnet IKT-plan.</p>	<p>Alle skolene har IKT-planer og jobber lokalt med IKT-utvikling rettet mot elever og ansatte. Inneværende år har Fredrikstad nådd målet om en pc-tetthet på 8 elever per PC. Det er imidlertid forskjeller mellom skolene. Stadig flere skoler og lærere bruker IKT aktivt i opplæringen.</p>
<p><i>Den kulturelle og estetiske dimensjonen skal være en naturlig del av opplæringen. Elevene i Fredrikstadskolen skal få gode og varierte kulturopplevelser.</i></p> <p>Samarbeidet med turnéorganisasjonen/Delta K videreføres. Prosjektet evalueres våren 2004.</p> <p>Det utvikles en lokal kulturmeny for Fredrikstadskolen som en del av den Kulturelle skolesekken i samarbeid med Kulturseksjonen.</p>	<p>Alle skolene har besøkt/deltar i Delta K/Den kulturelle skolesekken (DKS). Flere skoler har kulturutveksling med andre land. Flere skoler har deltatt i kulturskolens samlinger for musikk lærere med tema afrikansk musikk, sang og dans. Evalueringen konkluderer med fortsatt deltagelse.</p> <p>Arbeidet med "lokal kulturmeny" startet høsten 2004.</p>
<p><i>Økt fokus på kvalitet i opplæringen av minoritetsspråklige elever.</i></p> <p>Gjennomføre en vurdering av språkopplæringen for denne elevgruppen.</p> <p>Gi kompetansehevingstiltak for lærere som arbeider med tospråklige barn.</p> <p>Ta initiativ til samarbeid med nabokommuner for å opprette særskilte tilbud for barneanalfabeter.</p>	<p>Fire skoler har deltatt i prosjektarbeid i regi av Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG). Evaluering av språkopplæringen for tospråklige elever ble igangsatt i 2004 og fullføres våren 2005.</p> <p>Kurs/kompetansehevingstiltak er gjennomført i regi av Pedagogisk senter.</p> <p>Samarbeid med nabokommuner ble ikke iverksatt i 2004, men behovet vurderes i evalueringsarbeidet våren 2005.</p>

<p><i>Fredrikstad kommune vil utvikle voksenopplæringen etter en helhetlig plan i samarbeid med andre aktører og brukere, slik at individets rett og muligheter blir satt i fokus. Voksenopplæringen skal være et aktivt verktøy i samfunns- og næringsutviklingen i Fredrikstad.</i></p> <p><u>Tiltak grunnskoleopplæring for voksne</u></p> <p>Utvikle og gjennomføre et tilbud om grunnskoleopplæring til personer over opplæringspliktig alder.</p> <p>Utvikle rutiner for å dokumentere kompetanse.</p> <p><u>Tiltak opplæring i norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere</u></p> <p>Gi den enkelte deltaker innenfor voksenopplæringen et differensiert tilbud, samt basere opplæringen på et helhetlig syn på integrering av innvandrere.</p>	<p>Plan for voksenopplæring er ferdig stilt og vedtatt. Fredrikstad internasjonale skole har ansvar for voksenopplæringen i kommunen.</p> <p>Skolen har igangsatt modulstrukturert grunnskoleopplæringstilbud. Dette gir fleksibilitet i forhold til den enkeltes behov.</p> <p>Norsk med samfunnskunnskap inngår nå i introduksjonsprogrammet. Språkprøve avholdt 3 ganger i 2004. Voksenopplæringsplan fullført og vedtatt. Praktiske konsekvenser av denne gjennomføres fra 2005.</p>
<p><i>Det legges vekt på en innføring i miljøutfordringer og bærekraftbegrepet i tråd med kommunale planer og Fredrikstaderklæringen.</i></p>	<p>Skolene gjennomfører opplæringstiltak om miljøutfordringer generelt. Dette knyttes på flere skoler opp mot praktiske tiltak, eksempelvis avfallshåndtering.</p>
<p><i>Skolene skal arbeide for et godt innemiljø.</i></p> <p>Elever og ansatte skal ha fokus på tiltak som forbedrer innemiljøet.</p>	<p>Skolene har varierende muligheter for og gjennomfører i varierende grad innemiljøtiltak.</p>
<p><i>Styrke elevenes forberedelse til arbeidslivet.</i></p> <p>Innen utgangen av 2004 skal alle skoler med ungdomstrinn ha gjennomført eller deltatt i tiltak som for eksempel Ungt entreprenørskap, Innovation Camp Elevbedrift eller Distriktsaktiv skole.</p>	<p>Høsten 2004 ble det arrangert et eget entreprenørskapsseminar for alle skolene i Fredrikstad for å øke aktiviteten innen dette området.</p>
<p><i>Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter i tråd med barnets alder, funksjonsnivå og interesser.</i></p> <p>Det legges til rette for godt samarbeid mellom skole og SFO.</p>	<p>Skolene melder om godt samarbeid mellom skole og SFO. Assistentene i SFO benyttes som assistenter i skolen. Dette bidrar til at mange elever oppfatter skole og SFO i sammenheng.</p>
<p><i>Skolene skal legge til rette for elevmedvirkning.</i></p> <p>Skolene skal ha aktive elevråd og lage rutiner som sikrer elevmedvirkning knyttet til saker/tiltak som har spesiell betydning for elevenes skolehverdag.</p>	<p>Flere skoler melder om aktivt arbeid for å bedre elevmedvirkning.</p>

Gudeberg barne- og ungdomskole flyttet inn i rehabiliterte lokaler i 2004. Trosvik barneskole flyttet inn i rehabiliterte lokaler ved årsskiftet 2004/05. Utbygging av Rød barneskole (Onsøy) er startet opp og forventes avsluttet høsten 2005. Rehabilitering og ombygging ved Hurrød barneskole, Ambjørnrød skole og Lunde skole er startet opp.

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 43

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Skoler felles	15 323	972	14 351	14 567	197	14 370	14 749	1 667	13 082
Barneskoler	291 276	65 937	225 339	273 097	45 027	228 070	275 999	58 693	217 306
Barne- og ungd.skoler	71 030	12 214	58 816	66 491	7 399	59 092	67 664	11 733	55 931
Ungdomsskoler	121 080	14 466	106 614	110 791	4 178	106 613	111 935	11 369	100 566
PPT	13 083	1 333	11 750	11 756	106	11 650	13 571	2 731	10 840
Fr.stad internasj.skole	27 152	22 872	4 280	26 451	21 416	5 035	28 952	21 583	7 369
Råkollen skole	17 794	4 800	12 994	17 663	4 652	13 011	17 590	5 550	12 040
Pedagogisk senter	5 380	2 557	2 823	4 226	1 359	2 867	5 978	2 898	3 080
Skoleetaten i alt	562 118	125 151	436 967	525 042	84 334	440 708	536 437	116 223	420 213

Skoleetaten har en innsparing på 3,7 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak høyere refusjonsinntekter ved sykefravær enn utgifter til vikarer. For øvrig er det en merinntekt på statlig tilskudd og refusjoner og inntekter fra andre kommuner.

Skolefritidsordningen fikk en samlet innparing på 1,8 millioner kroner i forhold til budsjett. Selv om det var en inntektssvikt på 0,7 millioner kroner på grunn av færre barn enn budsjettet var det samtidig en innsparing på lønns- og driftsutgifter, samt høyere refusjonsinntekter ved sykefravær enn utgifter til vikarer.

SOSIAL- OG FAMILIEETATEN

Generelle forhold som omfatter hele etaten

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
Tjenesteytingen skal kvalitetsikres slik at brukernes behov blir tilfredsstilt på en forsvarlig måte.	
Kvalitetsutviklingsarbeidet innenfor helsetjenesten videreføres i henhold til felles kvalitetssystem.	Gjennomført og videreføres i 2005.
Utvikle arbeidet med oppfølging etter ulykker, sorg og krise.	
Etablere kriseberedskap i alle virksomheter i tråd med lov om helsemessig og sosial beredskap.	Ivaretatt og videreføres i 2005. Plan vedtatt april 2004.
Fredrikstad kommune skal samarbeide med frivillighetssentraler, frivillige lag og foreninger.	Gjennomført og videreføres i 2005.

Barnevern

Tabell 44

	2001	2002	2003	2004
Andel barn som omfattes av tiltak i forhold til innb. 0-17 år	4,3 %	4,2 %	3,9 %	4,1 %
Netto driftsutgifter per barn i barnevernet	73 833	88 894	98 707	91 509
Antall nye meldinger i året ¹⁾	429	345	391	481
Antall undersøkelser i alt	377	309	311	451
Antall undersøkelser avsluttet	304	265	202	297
Antall undersøkelser som fører til tiltak	150	137	84	112
Barn med hjelpetiltak i løpet av året	520	521	474	512
Barn med omsorgstiltak i løpet av året	126	130	131	131
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	15,4	14,5	14,5	18,0
Antall barn med tiltak i opprinnelig familie	465	441	392	394
Antall barn med tiltak utenfor opprinnelig familie	181	187	213	249
Brutto driftsutgifter per barn i opprinnelig familie	16 256	23 683	26 602	29 871
Brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie	193 674	211 572	206 995	194 446

Note: 1) Hentet fra rapportering til Fylkesmannen. Andre data er hentet fra KOSTRA.

Antall meldinger øker kraftig. Både andel saker som går til undersøkelse og saker som får vedtak om tiltak øker. Barnevernet har det siste året hatt stort arbeidspress og sykefraværet har i perioder vært høyt. Dette har ført til at personalet har brukt mer tid til hastesaker og i mindre grad kunne jobbe langsiktig og forebyggende.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
Barnevernet fremstår som en tjeneste med god faglig kompetanse.	
Videreutvikle felles ideologi og metode.	Ikke oppnådd. Arbeidet videreføres i 2005.
Arbeide med kompetanseutvikling og utvikling av saksbehandlingsrutiner.	Igangsatt desember 2004. Videreføres i 2005.
Utvikle gode metoder for å ivareta det forebyggende arbeidet og medvirke i det tverrfaglige arbeidet innenfor dette området.	Deltatt i arbeidsgruppe for familiesenter/ metoder for tverrfaglig samarbeid, og ivaretatt gjennom oppsøkende tjenester i tverrfaglig samarbeid mot ungdom.

Helsevern for barn og unge

Tabell 45

	2001	2002	2003	2004
Antall årsverk per 1 000 innb.- Helsesøster	0,37	0,35	0,34	0,37
Antall årsverk per 1 000 innb.- Jordmor	0,04	0,04	0,04	0,04
Antall konsultasjoner helsesøster/helsestasjon	..	12 459	12 339	13 978
Antall konsultasjoner lege/helsestasjon	..	3 718	3 229	3 695
Antall vaksinasjoner på helsestasjon	..	3 210	3 747	4 075
Antall nyfødte	752	782	742	779
Antall individuelle planer	9	15
Helsestasjon for ungdom - Antall konsultasjoner gutter	60	39	52	92
Helsestasjon for ungdom - Antall konsultasjoner jenter	1 088	1 062	913	1 355
Antall samtaler med psykiatrisk sykepleier	..	124	157	263
Antall vaksinerte per 31.12	3 789	3 026	3 134	3 515
Antall tuberkulose kontroller	846	1 093	457	498

Helsestasjonene merker spesielt stor tilflytting av flyktninger/innvandrere, både sekundærflyktninger og familiegjenforeninger. Ved helsestasjon for ungdom har antall konsultasjoner økt markant. Nye EØS-bestemmelser har ført til en betydelig økning i antall vaksinerte.

Aktivitetstilbud for barn og unge

Tabell 46 Antall brukere av ferie-, fritidsklubber og utekontakt

Antall brukere	2001	2002	2003	2004
Ferieklubb	..	580	131	290
Fritidsklubb	..	960	1 532	1 257
Utekontakt	..	223	145	178

Ferieklubben ble gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom virksomhetene Aktivitetstilbud for barn og unge, Barnevernet og Helsevern for barn og unge, og ble delvis

finansiert med statlige midler fra Barne- og familiedepartementet. Det har vært en økning i antall brukere.

Nedgangen i antall besøk ved fritidsklubbene skyldes stengte klubber eller drift deler av året.

Utekontakten har drevet ungdomsskafeen Chat4 og egen internett-tjeneste. Ungdomsskafeen har mottatt statlige midler til drift i 2004.

Forebyggende kurative helsetjenester

Tabell 47

Antall årsverk per 1 000 innbygger	2001	2002	2003	2004
Leger	0,93	0,89	1,00	0,93
Fysioterapeuter	0,79	0,84	0,84	0,77
Ergoterapeuter	..	0,14	0,13	0,13
Antall brukere med individuell plan 1)	5	76

Note: 1) Kun de brukere hvor virksomheten er hovedansvarlig.

Antall brukere med individuell plan øker betydelig. Personer som har behov for langvarige og koordinerte helsetjenester har rett til individuell plan. Innenfor Forebyggende kurative helsetjenester er det en rådgiver/veilederstilling for individuell plan og virksomheten koordinerer dette tjenestetilbudet til langt flere enn tidligere.

Psykisk helsevern

Tabell 48

	2001	2002	2003	2004
Antall brukere som mottar psykiatriske helsetjenester	313	237	207	185
Kommunalt dagtilbud, Antall brukere 1)	243	227	137	184
Antall brukere mer enn 35 t/uke bistand	10	10
Antall brukere med individuell plan 2)			39	38

Note: 1) Inkluderer både felles psykiatrisk dagsenter og distriktstise dagsenter. Rapportering av antall brukere av kommunalt dagtilbud for 2001 og 2002 er for høy.

2) Kun brukere hvor virksomheten er hovedansvarlig.

Antall brukere av psykiaritjenesten har gått ned. Antall nye henvendelser var imidlertid 160 i 2004. Mange av disse har hatt behov for råd og veiledning uten at de dermed har blitt registrert som faste brukere. Samtidig har mange behov for oppfølging fra spesialisthelsetjenesten. Økt tverrfaglig samarbeid med andre virksomheter og helseforetaket er tidkrevende.

10 brukere har hatt botilbud i bokollektiv og mottar tjenester på heldøgnsbasis.

Det er registrert en økning på 47 brukere i dagtilbudene, både i distriktene og ved Felles psykiatrisk dagsenter (U3).

Tabell 49 Antall boliger i handlingsplan psykiatri

	2001	2002	2003	2004
Utbygging i henhold til kommunal plan	16	10	50	54

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Mennesker med psykiske lidelser skal gis et bedre tjenestetilbud. Tjenesteapparatet skal ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gi et tilbud og være organisert slik at tilgjengeligheten blir god. Tjenesteapparatet skal virke som en helhet.</i>	
Plan for psykisk helsevern 2001-2006 oppdateres og tilpasses nye planforutsetninger.	Utført. Plan for psykisk helsevern 2004-2006 vedtatt 12. februar 2004.
Plan for forebyggende psykososialt arbeid legges til grunn.	Ivaretatt og videreføres i 2005.
Det etableres boenheter for mennesker med psykiske lidelser i tråd med statlige opptrappings- og tilskuddsordninger.	Utført. Det er etablert 4 boliger i Nabbetorpveien.
Barn av foreldre med psykiske lidelser og barn av rusmisbrukende foreldre skal ivretas i samarbeid med spesialisthelsetjenesten.	Ivaretatt og videreføres i 2005.
Minst 20 prosent av øremerkede statlig tilskudd skal benyttes til tiltak rettet mot barn og unge.	Per 31. desember 2004 har det vært benyttet 18,1 prosent. Dette vil øke utover i planperioden.
Tjenester rettet mot mennesker med psykiske lidelser skal samordnes med andre virksomheter som har et særskilt ansvar for denne gruppen.	Ivaretatt – videreføres.

Sosiale tjenester

Tabell 50 Sosiale tjenester

	2001	2002	2003	2004
Netto utgifter til sosiale tjenester samlet per innbygger	2 044	2 373	2 773	2 793
Antall klienter som har fått økonomisk sosialhjelp	2 585	2 747	2 900	2 865
Andel klienter som har fått økonomisk sosialhjelp per innbygger 20-66 år (%)	6,2	6,6	7,3	6,7
Gjennomsnittlig antall måneder med økonomisk sosialhjelp	5,2	5,5	5,3	5,7
Netto økonomisk sosialhjelp per klient	34 541	37 843	37 373	39 893

Note: Fra 2003 og 2004 er ikke antall klienter som mottar introduksjonsstønad med.

Det har over flere år vært en økning i antall klienter som mottar sosialhjelp, men i 2004 er det registrert en nedgang på 35 brukere. Prosjektet Alternativ til sosialhjelp (ATS) og Rett ytelse er tiltak som i stor grad har bidratt til en nedgang i brukertallet.

Til tross for reduksjonen i antall klienter øker netto utgifter per klient med 2 520 kroner fra 2003 til 2004. Det er størst økning i boutgiftene, spesielt husleie og husleierestanse. Gjennomsnittlig antall måned med økonomisk sosialhjelp viser en økning.

Tabell 51 Aldergrupper og stønadstid

	Antall		Prosent	
	2003	2004	2003	2004
Antall klienter	2 900	2 865		
Under 25 år	611	616	21,0	21,4
25 - 44 år	1 513	1 495	52,2	52,2
45 - 66 år	683	674	23,6	23,5
67 år og over	93	80	3,2	2,8
Stønadstid 1 - 6 måneder	1 860	1 718	64,1	60,0
Stønadstid 7 - 12 måneder	1 040	1 147	35,9	40,0
Stønadsbeløp < 10 000	896	821	30,9	28,7
Stønadsbeløp 10 000 - 49 999	1 145	1 030	39,5	36,0
Stønadsbeløp 50 000 - 99 999	506	570	17,4	19,9
Stønadsbeløp 100 000 og mer	353	444	12,2	15,5
Andel klienter med sosialhjelp som hovedinntekt	1 509	1 567	52,0	54,7

Det er ingen vesentlige endringer i fordelingen per aldersgrupper. Det er registrert en nedgang i brukerguppen som får under 50 000 kroner, mens brukerguppen som får over 50 000 kroner øker. Andel klienter med sosialhjelp som hovedinntekt viser en økning.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Utbetaling av økonomisk sosialhjelp reduseres i 2004 med 23 millioner kroner i forhold til regnskap 2003.</i>	
Prosjekt "alternativ til sosialhjelp" fortsetter arbeidet med utvalgte brukergupper.	Gjennomført. Beregnet besparelse er 9,5 millioner kroner. Prosjekt ATS og veiledningsprogrammet Rett ytelse har vært benyttet.
Utgiftsnivået på strøm gjennomgås. Det etableres samarbeid med strøm-leverandørene for å unngå fordyrende avstenginger/åpninger av strømmen.	Utført. Det er arbeidet mye i 2004 med å redusere utgifter til strøm.
Utgiftsnivået på boutgifter gjennomgås. Samordning av kommunens boligjenester.	Gjennomført.
Systematisk gjennomgang av hele brukerguppen i forhold til rettigheter til bostøtte.	Gjennomført.
Utvikle gode felles rutiner i forhold til refusjoner og lån.	Månedlige rapporter er innført.
Videreføre det forpliktende samarbeidet med A - etat og Trygdeetat i forhold til fattigdomsmidler.	Gjennomføres og videreføres.
Utvikle distriktenes fagkompetanse.	Gjennomført med gode resultater.

Rustjenester

Tabell 52

	2001	2002	2003	2004
Antall brukere i alt med rusproblemer per 31.12	324	374
Antall brukere på legemiddelassistert rehabilitering per 31.12	24	33	39	46
Antall brukere i ettervern per 31.12	29	24	23	52

Note: Kommunens ansvar for rusbehandling bortfalt fra 1. januar 2004.

Per 31. desember 2004 er det registrert 374 brukere med et erkjent rusproblem, en økning på 50 personer. Økningen kan skyldes bedre rapporteringsrutiner.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Legge til rette for tilpassede tiltak for rusmisbrukere.</i>	
Videreføre samarbeid med Blå Kors om drift av bo- og omsorgstilbudet for rusmisbrukere i Ilaveien.	Utført og videreutvikles i 2005.
Videreføre samarbeidet om Varmestua.	Utført og videreutvikles i 2005.
Utvikle kompetanse i forhold til individuelle planer i henhold til Rusreform 2.	Videreføres i 2005.
Etablere en dialog/kunnskapsutveksling med psykiatritjenesten.	Utført og videreføres i 2005.
Etablere et tettere samarbeid med åpen omsorg vedrørende personer med rus-/psykiatriproblemer.	Utført og videreføres i 2005.
Videreføre helsetiltak for rusmisbrukere.	Utført og videreføres i 2005 under forutsetning av fortsatt statlige midler.
Videreføre tiltak knyttet til legemiddelassistert rehabilitering.	Utført og videreføres i 2005 under forutsetning av fortsatt statlige midler.
Utarbeide ruspolitisk handlingsplan i handlingsplanperioden.	Utsatt til 2005.

Boligtiltak

Tabell 53

Utlån og tilskudd	2001	2002	2003	2004
Utbedringstilskudd – midler fordelt i millioner kroner			.	0,9
Utbedringstilskudd – antall	70	94	79	34
Etableringstilskudd - midler fordelt i millioner kroner	4,9	5,1	4,0	2,1
Bostøtte - behandlede søknader	2 600	2 400	3 456	3 864
Startlån – antall innvilget			124	81
Startlån – utbetalt i millioner kroner			72,6	52,5
Startlån – antall avslag			137	71

Antall innvilgede lån er lavere enn 2003. Den lave renten kan ha bidratt til at det har vært lettere å få lån i det private markedet. Antall søknader om bostøtte øker, og det er flere som omfattes av ordningen. Det arbeides med å gi riktig informasjon slik at ordning når de som har rettigheter.

Tabell 54 Boliger boligkontoret disponerer

	2001	2002	2003	2004
Kommunale utleieboliger	..	144	130	122
Andelsleiligheter i borettslag	..	117	117	113
Tildelingsrett i borettslag	..	22	52	52
Innleid for utleie (flyktninger)	..	31	29	30
SUM	..	314	328	317

Note: Gjelder ikke trygdeboliger. Tallene for 2002 og 2003 er endret fra tidligere rapporteringer, da det i 2004 har vært gjort en grundig gjennomgang av alle kommunale boliger.

Det har vært en nedgang i utleieboliger og andelsleiligheter i borettslag i 2004. Fredrikstad kommune har hatt en grundig gjennomgang av kommunens boligmasse gjennom arbeidet med boligstrategisk handlingsplan.

Tabell 55 Tildeling av boliger

	2001	2002	2003	2004
Antall søknader på kommunale boliger	165	213
Antall tildelte kommunale boliger	22	27
Antall avslag kommunale boliger	118	151

Det er registrert en økning på 48 søknader på kommunale boliger fra 2003 til 2004. Det er kun 27 personer som har fått tildelt kommunal bolig og 151 personer har fått avslag.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Kommunens boligpolitiske mål er at alle skal ha mulighet til å skaffe seg en verdig bolig.</i>	
Boligsosial handlingsplan legges til grunn for videre arbeid med særskilte brukergrupper.	Utført og videreføres i 2005.
Bidra til at låne/tilskuddsordning fra Husbanken blir benyttet fullt ut. Ordningene markedsføres.	Utført og videreføres i 2005.

Flyktninger

Tabell 56

	2001	2002	2003	2004
Totalt antall bosatte flyktninger	401	457	651	733
Antall sekundærflyktninger	37	69	106	197
Antall bosatte flyktninger via UDI	..	56	61	43
Antall flyktninger som mottar introduksjonsstøtte	..	80	159	148 ¹⁾
Antall flyktninger med full sosialhjelp	110	171
Økonomisk sosialhjelp til flyktninger (hele tusen kroner)	20 300	22 200	19 900	27 900
- herav økonomisk sosialhjelp til flyktninger med botid over/5 år (hele tusen kroner)	8 598	11 774	11 913	13 309
- herav økonomisk sosialhjelp til flyktninger med botid under/5 år (hele tusen kroner)	11 731	10 420	7 386	14 599
Introduksjonsstønad (hele tusen kroner)	1 772	7 684	12 079	8 411
Mottatt integreringstilskudd (hele tusen kroner) ²⁾	29 392	33 576	49 581	51 359

Note: 1) Av disse mottar 17 supplerende sosialhjelp.

2) Integreringstilskuddet omfatter; ordinært integreringstilskudd til flyktninger med botid u/5år, integreringstilskudd til mindreårige barn, samt skoletilskudd.

Flyktningavdelingen har hatt stor pågang av brukere i 2004. Det har vært spesielt stor tilflytting av sekundærflyktninger, i alt 197 mot 106 i 2003. Disse kommer fra hele landet. 148 personer har deltatt i Introduksjonsprogrammet. Reglene for hvem som kvalifiserer seg til å delta i programmet er strammet inn og derfor registreres det en nedgang i antall brukere og utbetalinger.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Tilby flyktninger og asylsøkere et godt tilbud med vekt på integrering.</i>	
Legge til rette for et helhetlig tjenestetilbud for flyktninger og asylsøkere.	Gjennomført – videreføres.
I samarbeid med Sosiale fellestjenester og Fredrikstad Internasjonale Skole (Fris) legge opp til målrettet bruk av individuelle handlingsplaner for den enkelte flyktning.	Gjennomført – videreføres.
Tilbudet som er organisert rundt mindreårige asylsøkere og flyktninger følges opp i samarbeid med Barnevernstjenesten.	Utført – videreføres.

Arbeids- og sysselsettingstiltak i sosialtjenesten

Tabell 57

	2001	2002	2003	2004
Antall brukere på Daghøyskolen	34	25	16	18
Antall brukere i Faks-prosjektet	36	48	49	37

Antall brukere på Daghøyskolen har økt med 2. Antall brukere rekruttert fra sosialtjenestens distriktskontorer har variert fra 6 til 12 i løpet av 2004. FAKS-prosjektet har engasjert totalt 37 personer i løpet av 2004, en reduksjon på 12 personer fra 2004 til 2003.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>I samarbeid med andre instanser skal sosialtjenesten arbeide for at mennesker med behov for hjelp blir i stand til å fungere selvstendig i samfunns- og arbeidsliv og få en høyere livskvalitet.</i>	
Videreutvikle tiltak i FAKS-prosjektet.	Gjennomført. Arbeidet videreføres og evalueres.
Nedsette arbeidsgruppe for å evaluere Daghøyskoletilbudet. Arbeid for at Daghøyskolen skal utløse økonomiske rettigheter etter Lov om Folketrygd.	Utført og videreføres i 2005.

Støttekontakt

Tabell 58

	2001	2002	2003	2004
- Antall brukere med støttekontakt pr 31.12	275	391	354	431
- Antall timer støttekontakt totalt pr 31.12 ¹⁾	55 733	74 897	73 682	68 250
- Antall brukere med individuell plan ²⁾	1	5

Noter: 1) Årstimeforbruket er beregnet slik: Antall brukere pr 31.12 x antall timer pr mnd x 12. De færreste nye brukere har helårseffekt og årstimeforbruket gir ikke et eksakt bilde av forbruket.

2) Kun de brukere der virksomheten er hovedansvarlig.

Det er registrert en økning på 77 brukere av støttekontakttjenesten fra 2003 til 2004. 354 av 431 brukere er aktive brukere av ordningen.

Dag, arbeid, avlastning

Tabell 59 Avlastning

	2001	2002	2003	2004
- Antall brukere med avlastning pr 31.12	124	137	133	154
- Antall avlastningsdøgn pr 31.12	6 667	7 628	7 669	8 246
- hvorav antall døgn institusjonsavlastning	3 092	3 127	4 194	4 480
- hvorav antall døgn privat avlastning	3 575	4 501	3 475	3 838

Det rapporteres om en økning på 21 brukere. Samtidig bemerkes det at det er knyttet noe usikkerhet til tallene for 2003. Det er arbeidet med kvalitetssikring av tallene i 2004.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<i>Tjenester til gruppene funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede skal bedres.</i>	
Utvikle en hensiktsmessig og effektiv organisering av avlastningstilbudet i Fredrikstad kommune.	Tiltaket er i hovedsak oppnådd. Det er utarbeidet rutiner for arbeidsflyten i virksomheten.
Utvikle og ta i bruk register over alle brukergrupper med samlet oversikt over alle tjenester som ytes.	Den enkelte brukers behov er utredet i forhold til reelle søknader.
Følge opp og utrede den enkelte brukers behov.	Vurderes i enkelttilfeller.
Enkeltbrukerens behov kobles opp mot mulighet til arbeidstilbud utenfor det kommunale systemet.	Vurderes i enkelttilfeller.
Systematisk samarbeid med videregående skoler for å sikre overgang fra skole til dag/arbeidstiltak.	Deltar på ansvarsgruppemøter. Sendt ut informasjon til alle videregående skoler i Østfold.
Gjennomgang av alle dagtilbudene som utføres i egen regi: brukergrupper, personale og lokaliteter, for bedre utnyttelse av eksisterende ressurser.	Tiltak ikke utført i 2004. Utsettes til senere i handlingsplanperioden.
Øke antall kommunale avlastningsplasser innenfor eksisterende økonomiske rammer.	Tiltak ikke utført i 2004. Utsettes til senere i handlingsplanperioden.
Gjennomgang av dagens situasjon med hensyn til ressursutnyttelse innenfor avlastningsområdet.	Alle vedtak på avlastning er gjennomgått og vurdert.
Utarbeide oppdatert oversikt over kommende brukere med behov for avlastningstjenester.	Tiltak ikke utført i 2004. Utsettes til neste handlingsplanperiode.

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 60

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Felles sosial og familie	18 844	5 945	12 899	17 447	3 579	13 868	-	-	10 711
Barnevern	90 566	10 248	80 318	74 188	4 831	69 357	79 900	7 195	72 705
Helsevern	19 147	5 318	13 829	17 998	3 950	14 048	17 583	4 390	13 193
Aktivitetstilbud	10 940	3 059	7 881	9 736	1 555	8 181	11 708	2 552	9 156
Forebygg.kur./helse	70 149	12 972	57 177	68 729	9 821	58 908	67 604	12 729	54 875
Psykisk helsevern	17 793	15 268	2 525	17 909	15 226	2 683	14 560	12 005	2 555
Fellestjenester	58 515	57 965	550	53 628	48 087	5 541	-	-	-
Sosialtjenestens distr.	177 696	36 224	141 472	140 803	22 368	118 435	-	-	-
Dag/arbeid/avlastning	47 117	3 468	43 649	37 420	2 168	35 252	-	-	-
Tidligere sosialetaten	-	-	-	-	-	-	-	-	178 151
Sosial og familieetaten	510 767	150 467	360 300	437 858	111 585	326 273	191 355	38 871	341 346

Note: Sum netto justert budsjett 2004; Fellestjenesten, Sosialtjenestens distriktskontor og Dag/arbeid/avlastning utgjør 159 228 000 kroner og sum netto regnskap 2004 for de samme virksomhetene utgjør 185 671 000 kroner.

Sosial- og familieetaten har et samlet merforbruk på 34,0 millioner kroner. Barnevernet, sosialtjenestens distriktskontorer og dag/arbeid/avlastning har et samlet merforbruk på 42,4 millioner kroner. Resterende virksomheter har en samlet innsparing på 8,4 millioner kroner.

Årsakene til merforbruket på barnevernet er sammensatte. 7,0 millioner kroner er knyttet til hjelpetiltak og plasseringer i fosterhjem og institusjoner. Videre er det merforbruk på lønn, utgifter til innleid hjelp, sakskyndige, psykiatere og spesialister, samt telefoni og data.

Forebyggende kurative helsetjenester har en innsparing på 1,7 millioner kroner. Omstillingstiltakene har gitt større effekt enn forventet. Det er utbetalt mindre basistilskudd til fastlegene idet færre personer er registrert med fastlege i Fredrikstad. Videre har det vært stor aktivitet ved enkelte legekantor som har gitt merinntekter, mens Legevakten har et merforbruk.

Fellestjenester sosial har en innsparing på 5,0 millioner kroner. Bosetting av flere sekundærflyktninger har gitt økt integreringstilskudd.

Sosialtjenestens distriktskontorer har et merforbruk på 23,0 millioner kroner som kan relateres til økonomisk sosialhjelp med 20,3 millioner kroner. Det er utgifter til livsopphold, husleie, depositum og tannlege/lege/medisin som øker.

Dag, arbeid og avlastning har et merforbruk på 8,4 millioner kroner. Merforbruket skyldes nye kostnadskrevende brukere og kjøp av avlastningstilbud i institusjoner, avlastningstilbud i egne institusjoner og drift av barneboliger.

OMSORGSETATEN

De største endringene innenfor omsorgsetaten i 2004 var innenfor institusjonsområdet. Antall sykehjems plasser ble redusert med 24, samtidig som det ble opprettet 24 nye omsorgsboliger for eldre. Med innflytting i ytterligere 18 ubemannede omsorgsboliger i desember er prosjektet Kjølberg Øst ferdigstilt med 63 boliger.

Det har også vært store endringer ved Borge sykehjem i 2004. Deler av sykehjemmet har blitt totalrenovert og avdelinger blitt omstrukturert. Dobbelrom er gjort om til enkelrom.

I januar 2004 ble rehabilitering ved Glemmen sykehjem ferdigstilt med totalt 75 plasser. Det ble også flyttet inn i 11 omsorgsboliger for eldre i Bjørnebyveien (Prestegårdsjordet).

Kjøkkentjenesten flyttet i november 2004 til nye produksjonslokaler.

Institusjoner og omsorgsboliger

Tabell 61 Plasser på institusjon og i omsorgsbolig

	2001	2002	2003	2004	Mål vedtatt HP 2005–2008 ¹⁾
Antall plasser i institusjon	546	559	550	526	583
- herav ensengsrom	380	425	430	468	551
- herav i aldershjem	59	33	31	30	0
- plasser til aldersdemente	96	112	112	122	122
Dekningsgrad institusjonsplasser (%)	16,6	16,8	15,1	15,3	16,8
Antall omsorgsboliger for eldre	213	211	217	270	270
Dekningsgrad omsorgsboliger (%)	6,6	6,3	6,5	7,9	7,8
Samlet dekningsgrad (%)	23,2	23,1	22,9	23,2	24,6

Note 1) Måltall justert i samsvar med vedtak. Prognoser for befolkning 2007 lagt til grunn for beregningen (3 474 pers. 80+).

Antall plasser i institusjon er redusert med 24 i 2004 på grunn av rehabiliteringer og omgjøring til omsorgsboliger med bemanning.

Det har i 2004 vært en økning i antall brukere som krever ekstra innsats i form av egen bemanning. Dette forsterkes ytterligere av utfordringer i forhold til andelen to-sengsrom og gjenspeiles i avvik knyttet til den enkeltes rett til privatliv/egnet botilbud. Antall enerom økes i forbindelse med gjennomførte rehabiliteringsprosjekter.

Tabell 62 Tjenester i boform med heldøgns pleie- og omsorg

	2001	2002	2003 ³⁾	2004 ⁴⁾
Kapasitetsutnyttelse i institusjon	0,98	0,98	0,98	1,00
Sirkulasjonsfaktor på sykehjems plasser ¹⁾	2,94	3,18	3,24	3,17
Korrigerte brutto driftsutgifter per institusjonsplass (1000 kr.) - sykehjem ²⁾	509	540	594	612
Korrigerte brutto driftsutgifter per institusjonsplass (1000 kr.) - avlastning ²⁾	729	671
Korrigerte brutto driftsutgifter per institusjonsplass (1000 kr.) - totalt ²⁾	598	614

Note: 1) Sirkulasjonsfaktor blir noe misvisende på grunn av flere store flytteprosesser og drift bare i deler av året/ i færre plasser ved enkelte institusjoner. Til tross for dette er faktoren høy.

2) Funksjon 253 og 261. Sykehjem 526 plasser, avlastning 16 plasser.

3) Korrigerte brutto driftsutgifter for 2003 er korrigert.

4) Korrigerte brutto driftsutgifter for 2004 kan ikke sammenlignes med foregående år på grunn av innføring av mva-kompensasjon.

Kapasitetsutnyttelsen i institusjon sier noe om antall plasser belagt på telledato (31.12) sett i forhold til antall faktiske plasser. Dette tallet vil derfor de fleste dager i året være tilnærmet 1,0. Sirkulasjonsfaktoren holder seg stabilt høy i årene 2002 til 2004. Dette til tross for at det har vært store endringer i plassdisponeringen på grunn av flere rehabiliteringsprosjekter.

Tabell 63 Omsorgsboliger og andre tilrettelagte tilbud

	2001	2002	2003	2004	Mål HP i 2005-08 ¹⁾
Antall omsorgsboliger for eldre ²⁾	213	211	217	270	270
Antall boliger/omsorgsboliger for utviklingshemmede ³⁾	117	133	143	154	166
Antall boliger for unge funksjonshemmede	2	2	2	6	6
Antall boliger for mennesker med psykiske lidelser	26	26	50	54	69

Note: 1) Måltall justert i samsvar med vedtak som er truffet.

2) Disse boligene er spesielt tilpasset disse gruppene. Men personer tilhørende alle grupper kan også bo i andre tilrettelagte boliger.

3) Tallet inkluderer ikke 9 boliger personaldel/fellesrom og 1 bolig Brønnerødla som blir disponert av en annen kommune. 6 boliger ved Kjølberg Øst (ferdigstilt medio 2004) tas ikke i bruk før medio 2005.

I 2004 ble det tatt i bruk 53 nye omsorgsboliger for eldre. Målet i handlingsplanperioden er da nådd. For utviklingshemmede ble det ferdigstilt totalt 11 boliger i 2004. Det gjenstår da 12 boliger for å nå målet i handlingsplanperioden. Det ble ferdigstilt 4 boliger til funksjonshemmede i 2004 og målet i handlingsplanperioden er da nådd. Det ble flyttet inn i ytterligere 4 boliger for mennesker med psykiske lidelser i 2004. Gjenstående utbygging for denne gruppen er da 15 boliger. Tidligere oppgitt måltall er redusert til 69 og omfatter ikke boliger til rus og ettervern.

Hjemmetjenester og boveiledning

Tabell 64 Åpen omsorg og boveiledning

	2001	2002	2003	2004 ¹⁾
Antall brukere av hjemmetjenesten (ikke boveil.)	2 541	2 470	2 460	2 448
Korrigerte brutto utgifter per bruker i hjemmetjenesten (1 000 kr)	76	87	87	94
Antall brukere av boveiledertjenesten (PU)	147	176	185	198
Korrigerte brutto utgifter per bruker i boveiledningstj. (1 000 kr)	598	591	634	699
Andel brukere per innbyggere 67 år og over (%)	25	26	26	26
Antall brukere mer enn 35 t/uke bistand	92	92	96	105
- herav antall utviklingshemmede	73	71	78	80
Antall mottakere av omsorgslønn	70	73	86	86
Antall årsverk omsorgslønn	25,70	24,64	29,94	28,75
Antall bruker med personlig assistent	16	17	17	20
Antall årsverk personlig assistent	19,29	22,89	23,54	26,09

Note 1) Korrigerte brutto utgifter for 2004 kan ikke sammenlignes med foregående år på grunn av endringer i mva-kompensasjon. Når det gjelder økningen for hjemmetjenester skyldes denne i hovedsak at 24 omsorgsboliger med døgnbemanning er inkludert

Antall brukere i hjemmetjenesten har totalt endret seg med 0,5 prosent fra 2003 til 2004. Fortsatt øker antall brukere som mottar hjemmesykepleie i kombinasjon med praktisk bistand (hjemmehjelp). I samme periode går antall brukere med kun praktisk bistand ned med 3 prosent. Dette samsvarer med blant annet økningen i antall brukere med stor bistandsbehov.

Boveiledningstjenesten har en økning på 7 prosent i antall brukere. Antall ressurskrevende brukere øker, men veksten er ikke så stor som foregående år.

Mottakere av omsorgslønn er stabilt, men med en liten nedgang i antall årsverk knyttet til tjenesten. Når det gjelder brukerstyrt personlig assistanse øker både antall brukere og årsverk med henholdsvis 17,5 og 8 prosent. Begge tjenestene er svært omfattende og tidkrevende med hensyn til saksbehandling.

Rapportering på måloppnåelse

Mål/Tiltak	Kommentarer til måloppnåelse
<p><i>Tjenestene skal være organisert på en hensiktsmessig måte slik at;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Tilbudet til brukerne er i tråd med lovverk og holder god faglig standard.</i> - <i>De ansatte har et forsvarlig arbeidsmiljø.</i> - <i>De økonomiske ressursene utnyttes godt innenfor den ramme etaten er tildelt.</i> <p>Drøfte fremtidig organisering av tjenestetilbudet i virksomhetene som for eksempel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organisasjonsendringer i virksomhetene. - Prinsipper for avdelingsstruktur. - Tilpasning av omsorgsdistriktene til de nye samarbeidsdistriktene. - Reorganisering av etatens natt-tjeneste slik at det blir en mer fornuftig geografisk inndeling og en helhetlig utnyttelse av ressursene. - Administrering av ordningene brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og omsorgslønn. <p>Kartlegge og utrede tjenestetilbudet til nye brukere og vurdere behovet for organisatoriske endringer i boveiledningstjenesten.</p> <p>Fordele pleiepersonell og støttepersonell (årsverk) i åpen omsorg og institusjon etter objektive kriterier basert på befolkningstall, brukere og oppgaver som virksomheten er satt til å utføre (pleie-/ bemanningsfaktor). Vurdere former for samarbeid mellom virksomheter på dette området.</p>	<p>En omfattende drøfting av hele organisasjonsstrukturen er utsatt til senere i handlingsplanperioden.</p> <p>Arbeidet er startet opp i 2004 og fortsetter i 2005.</p> <p>Prosjekt Trygg Landing (boveiledningstjenesten) er vedtatt og endringer implementeres i 2005.</p> <p>Arbeidet er startet i 2004 og fortsetter i 2005.</p>
<p><i>Fredrikstad kommune skal ha en dekningsgrad på boliger tilrettelagt med heldøgns omsorg og pleie på 23,2 prosent av befolkningen over 80 år. Omsorgsetaten har som mål å ha felles inntaksteam til langtidsplasser, omsorgsboliger og rehabiliteringsplasser.</i></p> <p>54 omsorgsboliger for eldre – Kjølberg Øst ferdigstilles i 2003-05.</p> <p>11 omsorgsboliger for eldre – Prestegårdsjordet ferdigstilles i 2004.</p> <p>Det opprettes felles inntaksteam for hele tjenesteområdet (langtidsplasser/ omsorgsboliger). Ordningen evalueres i løpet av 2004.</p>	<p>Antallet er redusert med 6 – disse er omdefinert til bruk for utviklingshemmede. 48 boliger for eldre er ferdigstilt og innflyttet i perioden desember 2003 – desember 2004.</p> <p>Innflyttet i juni 2004.</p> <p>Tiltaket er gjennomført, ordningen evalueres i 2005.</p>

<p>Det opprettes felles inntaksteam for 12 rehabiliteringsplasser og 13 korttidsplasser på Borge sykehjem. Ordningen evalueres i løpet av 2004.</p> <p>Brygga sykehjem med 42 plasser planlegges påbegynt i planperioden. Antall plasser ikke medregnet i dekningsgrad over.</p> <p>Slevik sykehjem med 10 plasser planlegges påbegynt i planperioden. Antall plasser er ikke medregnet i dekningsgraden over.</p>	<p>Tiltaket er gjennomført, evalueringen er startet og avsluttes i 2005.</p> <p>Bygging av nytt sykehjem (Brygga) er utredet. I tillegg har man utredet/vurdert muligheten for bygging av nytt sykehjem på tomta til Gressvik aldershjem. Begge alternativene er planlagt med til sammen 63 plasser. Det forventes en avklaring av alternativene tidlig i 2005.</p>
<p><i>Utviklingshemmede og yngre funksjonshemmede, som er i behov av det, tilbys et individuelt tilrettelagt botilbud. Det skal etableres felles inntak til disse boliger.</i></p> <p>Trollhättaveien – 10 boliger ferdigstilles 2005.</p> <p>Prestegårdsjordet – 5 boliger til psykisk utviklingshemmede ferdigstilles i planperioden.</p> <p>Prestegårdsjordet – 4 boliger for unge funksjonshemmede ferdigstilles i slutten av planperioden.</p> <p>Vurdere muligheten for "akutt plasser" i bolig for psykisk utviklingshemmede.</p>	<p>Boligene ferdigstilles i 2005 og driftes fra 2006.</p> <p>Ferdigstilt i 2004, innflytting tidlig 2005.</p> <p>Ferdigstilt i 2004, innflytting tidlig 2005</p> <p>Utredning startet i 2004, fortsetter i 2005.</p>
<p><i>Det jobbes kontinuerlig med kvalitetsutvikling på alle nivåer.</i></p> <p>Kvalitetsutviklingsarbeidet videreføres i tråd med nåværende kvalitetssystem.</p> <p>Det jobbes med utvikling av standarder for tjenesteytingen.</p> <p>IPLoS (Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk) innføres som dokumentasjonssystem fra 2004.</p> <p>Det jobbes kontinuerlig med forbedring av dokumentasjonsrutinene og saksbehandling.</p> <p>Multidose innføres suksessivt i alle virksomheter i Omsorgsetaten i tråd med planen, og forventes ferdig implementert i 2004.</p>	<p>Arbeidet med brukerhåndbøkene (11 og 13) skjer kontinuerlig.</p> <p>Arbeidet pågikk i 2004 og fortsetter i 2005.</p> <p>Oppstart høstsemesteret 2005.</p> <p>Arbeidet pågikk i 2004 og fortsetter i 2005.</p> <p>Alle virksomheter i åpen omsorg/institusjon har innført systemet, boveiledningstjenesten starter opp i februar 2005.</p>
<p><i>Omsorgsetaten samarbeider med brukere og pårørende om planlegging og gjennomføring av pleie- og omsorgstjenesten.</i></p> <p>Det innføres pårørendesamtaler ved sykehjemmene i Omsorgsetaten.</p> <p>Bruker- og kompetansesentret videreføres og forankres i den ordinære drift.</p>	<p>Implementert ved alle sykehjemmene.</p> <p>Samarbeidet med HiØ om undervisningssykehjem og studentposter er videreført etter prosjektperioden.</p>

<p>Omsorgsetaten skal ha tilstrekkelig og kompetent fagpersonell.</p> <p>Vellykket arbeid i rekrutteringsgruppen videreføres med henblikk på å rekruttere og beholde personell.</p>	<p>Tiltaket er videreført – personellsituasjonen er stabil, god tilgang på høgskoleutdannet personell.</p>
---	--

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 65

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Omsorg felles	643	7 697	-7 054	4 304	7 205	-2 901	9 604	1 555	8 049
Institusjonsomsorg	238 609	61 406	177 203	217 855	48 847	169 008	239 013	60 078	178 935
Åpen omsorg	286 503	42 738	243 765	262 506	27 104	235 402	265 134	44 299	220 835
Boveiledning	119 033	16 661	102 372	105 882	10 757	95 125	99 314	22 738	76 576
Kjøkkentjenesten	37 770	14864	22 906	37 729	15 436	22 293	39 011	13 052	25 959
Omsorgsetaten i alt	682 558	143 366	539 192	628 276	109 349	518 927	652 076	141 722	510 354

Omsorgsetaten har et merforbruk på 20,3 millioner kroner i forhold til budsjett. Merforbruket skyldes i hovedsak merutgifter til variabel lønn og omfatter alle virksomheter med unntak av Holmen og Glemmen åpen omsorg.

Det er merutgifter for lønnsposter på 49,9 millioner kroner og en merinntekt fra sykelønnsrefusjoner på 27,5 millioner kroner.

Merforbruket på variabel lønn ble på totalt 30,6 millioner kroner i forhold til budsjett. Omsorgsetatens virksomheter driver døgntjenester, og må derfor leie inn vakter for de fleste typer fravær. I tillegg har mange ressurskrevende brukere vært i behov av ekstra personell.

Utgifter til medisiner og medisinske forbruksvarer har et merforbruk på 3,6 millioner kroner. Noe av årsaken til merforbruket skyldes sykehusenes utskrivingspraksis. Mange av pasientene blir utskrevet med dyre medisiner og kostbar sondenæring.

Kjøkkentjenesten har et merforbruk på 0,6 millioner kroner. Det har vært en nedgang i salget av mat til hjemmeboende. Det kan være flere årsaker til reduksjon av salget, men kjøkkentjenesten har blant annet fått konkurranse fra andre ferdigprodukter i butikkene. Det ble gjort større innkjøp av matvarer i forbindelse med innflyttingen til det nye sentralkjøkkenet, noe som har ført til at lagerbeholdningen har økt.

Kafè Bendik hadde et merforbruk på 0,3 millioner kroner som ble dekket av seksjonene i rådhuset ved årets slutt.

KIRKEN

Den norske kirke i Fredrikstad er en egen selvstendig virksomhet bestående av 10 menigheter. Fredrikstad kirkelige fellesråd er ansvarlig for den forvaltningsmessige driften av kirken og kirkegårdene. Menighetsrådene er ansvarlig for det lokale kirkelige arbeid.

Tabell 66 Nøkkeltall fra kirkestatistikk

	2001	2002	2003	2004
Antall fødte	746	764	750	769
Antall døpte	662	621	573	569
Antall 15-åringer	775	774	844	891
Antall konfirmanter	504	519	508	553
Antall vigslar	239	191	162	164
Antall skolegudstjenester	54	50	56	48
Antall klassebesøk	54	60	90	100
Antall hovedgudstjenester søndag, helligdag	559	550	538	537
Antall deltagere v/ gudstjenester	64 594	62 288	59 784	62 585
Antall begravelser	760	799	749	706
herunder urnenedsettelse	232	245	244	225
Utførte kremasjoner	244	268	269	237

Statistikken viser forholdsvis små endringer i forhold til tidligere år. Det er imidlertid en økning i deltakelse ved konfirmasjon. For dåp, konfirmasjon, vigsel og kirkelig gravferd viser statistikken at det er en sterk folkekirketradisjon i Fredrikstad. Gudstjenesteordningen har vært uendret fra 2003 til 2004. Det er en økning i deltakelse ved gudstjenester i 2004. Statistikken viser også et godt samarbeid mellom kirke og skole i mange menigheter. Antall medlemmer i Den norske kirke har en liten reduksjon. Det er registrert 67 utmeldinger hvorav 14 til andre kirkesamfunn, og det har vært 10 innmeldinger i kirken.

ØKONOMISK RESULTAT

Tabell 67

Tall i tusen kroner	Regnskap 2004			Justert budsjett 2004			Regnskap 2003		
	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto	Utgifter	Inntekter	Netto
Kirken i alt	41 959	20 187	21 772	38 745	16 904	21 841	38 513	14 848	23 665

Det største avvik mellom bruttoutgifter i budsjettet og regnskapet skyldes overføring til investeringsregnskapet og et generelt merforbruk på driftsutgiftene. Sistnevnte skyldes blant annet at aktiviteten har vært større enn budsjettet på grunn av øremerket finansiering fra Borg bispedømme og tiltak finansiert ved innsamlinger i menighetene. Overføring til investeringsregnskapet utgjøres i hovedsak av overføring av merverdiavgiftskompensasjon.

På inntektssiden skyldes i hovedsak avviket i bruttotallene den nye ordningen med at merverdiavgiftskompensasjonsordning for investeringer inntektsføres i driftsregnskapet, samt merinntekter knyttet til sykelønnsrefusjoner, salg av gravstellstjenester og utleie av kirker.

Rehabiliteringsarbeidene i Domkirken ble fullført i 2004, og det nye menighetscenteret i kjelleren åpnet 11. januar 2004. Nytt orgel i gravkapellet på Østre gravlund ble tatt i bruk i november 2004.

FINANSPOSTER

Markedskommentar

I det norske rentemarkedet har Norges Banks to rentekutt tidlig i året ned til dagens signalrenter på 1,75 prosent vært sterk medisin i den norske økonomien. Det er verdt å minne om at renten høsten 2002 var 7,0 prosent. Rentekuttene bidro til høy avkastning for obligasjoner og pengemarked, samtidig som at lav rente bidro til at midler ble flyttet inn i aksjemarkedet. USA og England har hevet rentene i løpet av året.

I USA var den økonomiske veksten sterkt tiltakende i løpet av 2003 etter mange kvartaler med svake tall. Oppgangen fortsatte i 2004, med en noe fallende tendens mot slutten av året. Andre indikatorer som sysselsettingsvekst viste også positiv utvikling. Den økonomiske veksten i Europa er på et betydelig lavere nivå enn i USA. I Norge er den økonomiske veksten høy med en stigende trend, men prognosene fra SSB sier fallende veksttakt fra 2006.

2004 ble nok et godt aksjeår i Norge. Oslo Børs steg cirka 38 prosent og var igjen klart best "i sin klasse". Av sektorer var det spesielt transport, shipping, offshore og finans som steg kraftig. 2004 er det sjette beste året avkastningsmessig på Oslo Børs siden 1983. Siden bunnen i februar 2003 har Oslo Børs steget cirka 140 prosent.

Gjeld

Tabell 68 Gjeld

Tall i tusen kroner	Saldo 31.12.04	Kommentar	Rentesats
<i>Fastrentelån:</i>			
Obligasjonslån	302 000	Avdragsfritt fastrente lån - 17.09.07	7,20 %
Lån i Kommunalbanken	90 000	Rentebinding - 12.09.05	6,47 %
Husbanken	149 688	Rentebinding - 01.06.09	3,70 %
Husbanken	29 211	Rentebinding - 15.03.07	6,20 %
Husbanken	60 000	Rentebinding - 01.11.08	4,57 %
	630 899		
<i>Rentebytteavtaler (swap):</i>			
Gjeldsbrevlån	180 000	Flytende 6 mnd - mot å betale fastrente 5,945 helårlig - 10.12.07	
Gjeldsbrevlån	219 000	Flytende 6 mnd - mot å betale fastrente 5,93 helårlig - 03.11.08	
	399 000		
<i>Lån med flytende rente</i>			
Gjeldsbrevlån	1 683 248	Forskjellige rentebetingelser - fra 1,35% - 1,95 %	
Sum gjeld	2 713 147		
Andel fastrenter	38,0 %		
Andel flytende renter	62,0 %		

Note: I tillegg kommer fire smålån fra de tidligere kommunene på 163 000 kroner.

I forhold til 2003 har andelen lån med flytende rente økt fra 61 prosent til 62 prosent. Dette skyldes innløsning av et fastrentelån til et lån med flytende rente. På kort sikt er låneporteføljen tilpasset de lave flytende rentene for å høste kortsiktige gevinster. Renteswap på lånet med saldo 219,0 millioner kroner er forlenget for å øke noe på den langsiktige renteeksponeringen.

Resultatmessig har det vedvarende lave rentenivået gitt en innsparing på drøye 15,8 millioner kroner. I tillegg er budsjettet saldert med en innsparing på 18,0 millioner kroner i budsjett revideringen i våres. I budsjettet for 2005 og handlingsplanen er det tatt høyde for et høyere rentenivå for den flytende låneporteføljen. Rådmannen vil løpende vurdere å øke den langsiktige renteeksponeringen.

Kommunens låneportefølje dekkes med forskjellige inntekter. Følgende oversikt gir et anslag på fordelingen mellom kommunens forskjellige inntektskilder:

Tabell 69 Fordeling av gjeldsportefølje

Total gjeld (Tall i millioner kroner)		2 713,1
Renter og avdrag dekkes av statlige tilskudd		
- omsorgsboliger	116,0	
- sykehjem	76,0	
- låneramme skolereformen	56,5	
Rentekomp. Skoleutbygging (Kvernhuset u.skole)	156,5	
Sum dekkes av statlige overføringer	405,0	405,0
Renter/avdrag dekkes gjennom husleier (omsorgsboliger/utleieboliger)		111,0
Vann, avløp, renovasjon (selvkost - gebyrer)		500,0
Utlån (etableringslån/Startlån)		192,8
		1 208,8
Gjeld som dekkes innenfor kommunens frie inntekter		1 504,3

I tillegg har kommunen pensjonsforpliktelser på i underkant av 2,4 milliarder kroner som føres som en langsiktig gjeldspost. I balansen er det tilsvarende ført pensjonsmidler som et anleggsmiddel, med 2,1 milliarder kroner. Dette er en regnskapsteknisk sak.

I løpet av de siste årene, er det opparbeidet fond på 56,7 millioner kroner som kommer fra ekstraordinære innbetalinger (avdrag) formidlingslån/Startlån. Fondet skal gå til nedbetaling av gjeld. Det vises for øvrig til omtale av kommunens fond og neste avsnitt.

Overskuddslikviditet – beholdninger – resultater

Kommunens langsiktige likviditet er fordelt på følgende aktivaklasser:

Tabell 70 Oversikt over langsiktig kapital fordelt på aktivaklasser

	2004		2003		2002	
- Obligasjoner/sertifikater	416 782 795	70,82 %	389 054 097	71,47 %	318 281 621	65,14 %
- Pengemarkedsfond ¹⁾	32 767 113	5,57 %	40 378 160	7,42 %	76 271 833	15,61 %
- Aksjer Norge (fond)	72 994 868	12,40 %	39 131 634	7,19 %	23 588 251	4,83 %
- Aksjer utland (fond)	25 997 317	4,42 %	20 801 560	3,82 %	15 505 527	3,17 %
- Aksjeindeksobligasjoner	40 000 000	6,80 %	55 000 000	10,10 %	55 000 000	11,26 %
	588 542 093		544 365 451		488 647 232	
Herav tilført i året ²⁾	3 028 292		2 648 801			

Noter 1) Inklusiv bankinnskudd hos forvaltere.

2) For 2004 er aksjene i Amersham inkludert i porteføljen.

Fordelingen er innenfor de rammene som er vedtatt av kommunestyret gjennom finansreglementet. Aksjeandelen er noe økt i forhold til 2003 på grunn av den positive verdiøkningen for aksjene. Forvaltningen er fra 2004 hovedsakelig basert på fond slik at det vil være relativt lett å foreta nødvendige vridninger i porteføljen.

Avkastningsmessig ble 2004 et godt år for kommunes langsiktige portefølje:

Totalporteføljen	7,60 prosent:
- Delportefølje aksjer	16,60 prosent
- Delportefølje obligasjoner	5,29 prosent
- Delportefølje pengemarked	2,45 prosent

Oppnådd avkastning er 41,2 millioner kroner og totalporteføljen er per 31.12. på 588,5 millioner kroner.

Med utgangspunkt i risikoen som ligger til grunn for porteføljen – fordeling mellom aksjer i Norge og utland, obligasjoner og sertifikater, skulle beregnet meravkastning utover bankrente være 1,8 prosent. Normalavkastningen skulle dermed vært cirka 3,6 prosent, mens den oppnådde meravkastningen ble 7,6 prosent (4,0 prosentpoeng høyere).

Følgende oversikt viser resultatene fordelt mellom pengemarked og aksjer:

Tabell 71 Resultater

Pengemarked (Tall i tusen kroner)	2004	2003	2002
- Kursgevinst sertifikater/obligasjoner	5 837,82	7 477,75	
- Netto renteinntekter	8 617,38	26 395,88	31 188,00
- Urealisert gevinst obligasjoner/sertifikater	11 951,63	3 505,98	
Netto pengemarked	26 406,83	37 379,61	31 188,00

Aksjer (Tall i tusen kroner)	2004	2003	2002
- Kursgevinst aksjer og utbytte	14 803,42	4 819,45	2 271,00
- Urealisert gevinst aksjer		16 111,31	
- Gevinst ansvarlig lån		32,50	
- Urealisert kurstap/Kurstap aksjer		-3 183,15	-17 471,00
Netto aksjer	14 803,42	17 780,11	-15 200,00

Regnskapstallene føres fra 2004 netto siden forvaltningen hovedsakelig er basert på fond og ikke kjøp av enkelt verdipapir.

Kommunen har mindre aksjeposter i Hafslund ASA på 324 131 kroner. Aksjene har økt i verdi med 30 332 kroner siden fjoråret.

Den kortsiktige likviditeten er ved årsskiftet fordelt mellom:

- DnbNor 132 088 762 kroner (kommunens hovedbankforbindelse)
- Sparebank1 81 807 032 kroner
- Annet 58 782 kroner

Rentemessig har denne porteføljen gitt en renteinntekt på i underkant av 2,2 prosent.

Utfordringene framover kan oppsummeres:

- På kort sikt et lavt rentenivå som forventes å øke med negativ utvikling i kursutviklingen for obligasjonsporteføljene.
- Oslo børs har hatt en svært positiv utvikling sett i forhold til verden for øvrig. Spørsmålet er om det kommer en markedsmessig reaksjon.
- Risiko for renteøkning i låneporteføljen som følger de flytende rentene (kommentert tidligere).

Plasseringsporteføljen følges tett og er hovedsakelig basert på fondsplasseringer. Disse kan innløses på tre dager hvis behovet skulle være til stede. Obligasjonsporteføljene har en kortere rentehorisont (durasjon) for å minske den negative effekten av en mulig renteøkning. Sistnevnte vil imidlertid gi en lavere avkastning hvis rentene fortsatt holdes lavt, men på den annen side reduseres porteføljens risiko.